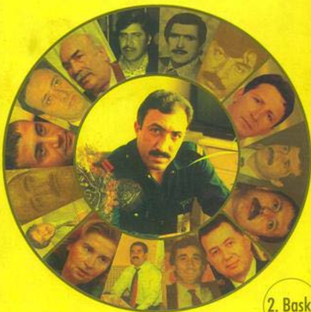
Bayrampaşa Cezaevi'nin 22 Yıllık Başgardiyanından

BABALAR KOĞUŞU

ve

Cezaevi Magazin Raporu

2. Baskı

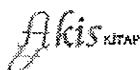
İsmail Oğuz

Akis KİTAP

Babalar Koğuşu

Cezaevi Magazin Raporu

Akis Kitap

ISBN: 975-98928-6-3
Anılar ve Hayatlar Dizisi: 2
Babalar Koğuşu / İsmail Oğuz
Genel Yayın Yönetmeni / İbrahim Özbay
Editör / Sevinç G. Özarslan
Kapak Tasarım / Ahmet Altay
Grafik Tasarım / Gökhan Koç
Genel Yapım / Endülüjans İçerik Hizmetleri
Baskı ve Cilt / Bilge Matbaacılık 0212. 483 30 56 (pbx)

Akis Kitap
Osmanlı Sokak Alara Han No: 27 Kat: 4 Daire: 9
Kazancı Yokuşu - Gümüşsuyu /Taksim
Tel: 0212 243 61 82 - 84 - 99 Fax: 0212 243 36 99
www.akiskitap.com - bilgi@akiskitap.com

Babalar Koğuşu

Cezaevi Magazin Raporu

İsmail Oğuz
Bayrampaşa Cezaevi Emekli Başgardiyanı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

Bu kitabı yazmaya nasıl karar verdim?

1980'li yıllarda araştırmacı gazeteci Uğur Dündar Bayrampaşa Cezaevi'ne gelmişti. Uyuşturucunun zararlarını topluma anlatmak için C 9 koğuşunda yatan eroin bağımlılarıyla röportaj yapmıştı. İşini bitirdikten sonra bizimle de sohbet etmişti.

Giderken, "Sizin de birçok anınız vardır." diye bir cümle duymuştum kendisinden. Öncesinde de benim notlarım ve bu konuda birikimim vardı. Bundan sonra ben de anılarımı yazmaya karar verdim.

Görevim süresince mertlik, dürüstlük, tarafsızlık, cesaret gibi ilkeleri her zaman kendime rehber edindim. Özverili çalışmalarım devlet tarafından dönem dönem aldığım takdir ve teşekkür belgeleriyle tescillendi.

Yaşadıklarımın tüm cezaevi yetkililerine, personeline, tutuklulara, gençlere ve ailelere yararlı olacağını düşünüyorum.

Kitapta cezaevinde yaşanan başıboşluğun nedenlerini, gardiyanların karşılaştıkları zorlukları, uyuşturucunun tuzağına düşmüş hayatları, kabadayılarıyla olan anılarımı ve daha nicelerini kaleme almaya çalıştım.

Yazdığım bu anılar sadece Bayrampaşa Cezaevi, burada yatan tutuklular ve kabadayı diye tabir ettiğimiz kişilerle ilgilidir.

Bayrampasa Cezaevi`nin geçmişine ışık tutacağını düşündüğüm bu kitap, 25 senelik deneyimimin sadece bir özetidir.

***

Yıllardır yaşadıklarımı kamuoyu ile paylaşma kararı verdiğim günden bugüne bana hiçbir desteğini esirgemeyen, personeli olmaktan onur duyduğum İstanbul'un tek kent gazetesi Kent Yaşam Gazetesi İmtiyaz Sahibi Celal Karaali'ye, genel yayın yönetmeni Umut Veli Develi'ye, yıllarca sayfalara karaladığım anılarımın dizgisini gerçekleştiren Ayda Alaca'ya, her dönemde fikir ve önerileri ile bana destek olan Avukat Muhittin Yüzak ve Oya Önkal'a, beni verdiğim bu kararda yalnız bırakmayan eşim ve çocuklarıma, ayrıca ismini buraya yazamadığım sayısız dost ve se venlerime teşekkürlerimi sunarım.

İsmal Oğuz

Eylül 2004, İstanbul

BAYRAMPAŞA

Bayrampaşa... Kimleri ağırlamadı ki... Kabadayısından hukukçusuna, siyasetçinden, sanatçısına, yazarından, gazetecisine, tiyatrocusundan iş adamına kadar isimli isimsiz birçok insanı misafir etti, taş duvarlarının ve demir parmaklıklarının, o soğuk ve loş aydınlığında...

Dündar Kılıç, Hüseyin Heybetli, İdrisi Özbir, Kemal Sönmez, Alaattin Çakıcı, Mehmet Göymen, Sedat Peker, Sedat Şahin, Hasan Heybetli, Nazlı Ilıcak, İbrahim Tatlıses, Çetin Altan, Kuzey Vargın, Selahattin Güçlü, Erdal Atabek, Deniz Som, Gencay Şaylan, Ali Sirmen ve daha niceleri...

Sedat Şahin Bayrampaşa'nın en kötü dönemlerinde 2 yıl cezaevinde bulundu.

Bayrampaşa'da neler oldu, neler yaşandı birebir yaşadım ve gördüm.

Ömer Arberk'in güvercinleri uyuşturucuyu nasıl getiriyorlardı? Cezaevi su işlerinde çalışan tutuklu Hüseyin, hangi kanallardan uyuşturucuyu cezaevine sokuyordu?

Bayrampaşa kimleri ünlü yaptı, kimleri kaybetti?

Bayrampaşa'da yaşanan isyan günlerinin nedenleri neydi, sonuçları ne oldu? Gerçekten de cezaevindeki personel, mafyadan para alıyor muydu? Cezaevindeki başıboşluğun sebepleri nelerdi?

Gazetelere yansıyan kabadayıların ve Bayrampaşa'nın gerçek yüzü... Uyuşturucunun pençesinde eriyip giden hayatlar... Psikolojisi bozulan gardiyanların düştüğü vahim durumlar... Şarkılı, türkülü geceler ardına saklanmaya çalışılan gerçekler ve daha neler neler...

Hepsini elimizden geldiğince açıklamaya çalışacağımız bu kitapta, bütün delilleri de bulacaksınız. Kimi zaman da demir parmaklıklar ardındaki Bayrampaşa'nın, o soğuk koridorlarına düşürdüğümüz sımsıcak muhabbetleri, bir çay içimiyle alevlenen özlemleri paylaşacağız sizlerle.

Kabadayı denilen ve dışarıdan hep soğuk görülen insanların, yüreklerindeki o sıcaklığı keşfedeceğiz beraber. Kimi zaman da volta atacağız, cezaevinin havalandırma bahçesinde.

Kısacası demir parmaklıklar ardındaki Bayrampaşa'yı ve orada yatan insanların, gizli dünyalarını aralayacağız hep beraber.

İLK GÖREV YILLARIM

Bayrampaşa Cezaevi'nde gardiyan olarak 1973 yılında göreve başladım. Kısa zamanda başgardiyan kadrosunu aldım. 1980'de yetkili başgardiyan olarak atandım. 2000 yılında en son görev yaptığım yer olan Siirt Kapalı Cezaevi'nden emekli oldum. 1970'li yılların başlarında Türkiye'nin en büyük, Balkanlar'ın ikinci büyük cezaevi olan Bayrampaşa'ya, Sultanahmet Cezaevi yeni taşınmıştı.

Cezaevi gayet temizdi ve tutukluların çalışacağı iş yurtlarına sahipti. Modern bir cezaevi görünümündeydi. Tutuklular güven ve huzur içindeydiler. Gardiyan ve idarecilere karşı saygılı davranıyor, görevlilere itibar gösteriyorlardı.

O dönemde Bayrampaşa Cezaevi, bir müdür ve iki savcıyla idare ediliyordu. Savcılardan biri iş yurtlarında diğeri cezaevinde görevliydi.

Cezaevinin başgardiyanı Hamido lakaplı Hamid Orak, yardımcısı ise Arif Topuz idi. Göreve başladığım ilk zamanlarda cezaevi çok büyük olduğu için her tarafını tam olarak bilmiyordum. Yıllar ilerledikçe cezaevinin her yerinde nöbet tuttuğum için öğrenme imkanı buldum.

Cezaevinde kalan tutuklu sayısı 1973'te 2 bin olarak geçiyordu. Bayrampaşa, İstanbul'da gözaltına alınanların ve tahliye olacakların kaldığı bir cezaeviydi.

Bayrampaşa'nın en önemli özelliklerinden biri de iş yurtlarının yanı sıra, muntazam bir fırınının olmasıydı. Paşakapı ve Topbaşı cezaevlerine ekmeği biz veriyorduk. Ayrıca cezaevi kendi tutuklularının ekmek ihtiyacını da karşılıyordu.

Voleybol ve futbol sahası, kütüphane, cami, iki tane revir, adliye ve cezaevi personeline elbise dikecek kapasitede bir

terzihane, marangozhane, cilahane ve çok kıymetli halıların üretildiği halı dokuma atölyesi, çorap atölyesi, çay ocakları, büyük bir oto tamirhanesiyle birlikte bir de matbaası vardı.

İş yurtlarında 600'e yakın tutuklu çalışıyordu ve onlar da elde edilen kârdan maaş alıyorlardı. Cezaevi, iş yurtları kâr payından her sene çalışan personele bir miktar para bile ödüyordu.

İsmail Oğuz ilk görevine 1973 yılında başladı.

Sultanahmet Cezaevi Bayrampaşa'ya taşındıktan sonra, Bayrampaşa kabadayılar diyarı olarak anılmaya başlandı.

O zamanın idari amirleri, cezaevinin disiplinine ve iş yurtlarının çalışma düzenine oldukça önem veriyorlardı.

Hiç akla gelmezdi ki, Bayrampaşa'da isyanlar çıkacak, çok kötü günler geçirecek... Tabi görevi iyi öğrenmek ve geçmişi daha iyi analiz etmek yıllar alıyor.

Zaman ilerledikçe cezaevi yönetmeliğini, koğuşları, blokları, cezaevine gelip giden tutukluların işlemlerinin nasıl yapıldığını öğrenmeye başladım.

Türkiye'nin en büyük kapalı cezaevinde üç bin mahkûm ve tutuklu var 13-7-976-Salı

Bayrampaşa cezaevine tek müdür yetmeyince, ikili yönetim başladı

● DAHA ÖNCE ÇEŞİTLİ ŞEHİRLERDEKİ CEZAEVLERİNDE GÖREV YAPAN YENİ MÜDÜRLERİN İKİSİ DE SAVCILIKTAN GELME...

Şimdiye kadar, tek bir müdürle yönetilen, Bayrampaşa Cezaevi'ne tek müdür yetmediği için Cevdet Özcanlı (40) ve Ahmet Avcı (41) isimli iki yeni müdür birden göreve başlamıştır.

reğli, Niğde Aksaray, Erzurum, Üsküdar Paşakapısı ve Sakarya'da muhtelif cezaevlerinde görev yapmış, ve bir yıl önce de Avusturya'daki infaz konulu seminere iştirak etmiştir.

İkinci Müdür Ah...

Bayrampaşa'da oluşmaya başlayan boşluk ve bu boşluğun ortaya çıkardığı huzursuzluk nedeniyle, 1976 yılında cezaevinin yönetim biçimi değiştirildi.

Cezaevinin Karantina Koğuşu adını taşıyan, ayrı bir koğuşu vardı. Bu koğuşta yeni gelen tutukluların işlemleri yapılıyordu. Tutuklular bu koğuşta teslim alınır, suçunun niteliğine göre diğer koğuşlara dağıtılırdı. Bu ve benzeri ayrıntıları görev yaptıkça öğrendim.

Gün gelecek 4 bin kişilik tutuklu mevcuduna sahip, kabadayılar diyarı Bayrampaşa'ya yetkili başgardiyan olarak getirileceğim hiç aklıma gelmezdi.

Bayrampaşa'da oluşmaya başlayan boşluk ve bu boşluğun ortaya çıkardığı huzursuzluk nedeniyle, 1976'da cezaevinin yönetim biçimi değiştirildi. Tek müdür yerine iki müdürle yönetilmeye başlandı.

Bu durum basında, "Artık Bayrampaşa'da ikili yönetim başladı." ve "Cezaevinde artık huzursuzluk yaşanmayacak." gibi yorumlarla dile getirildi.

Böylesine kalabalık ve büyük bir cezaevinde görev

yapmak, beraberinde büyük bir sorumluluk yüklüyor insana. Tabi bu sorumluluğun farkında olup, gerekli duyarlılığı göstermek insanların görev anlayışı ve insana verdikleri değerle ilgilidir.

Bazı yetkililerimizin gazetelere verdikleri demeçler gerçekten de anlaşılır gibi değildi. Cezaevlerinde, bazı olaylar olur, isyanlar çıkar, insanlar ölür veya yaralanır, firarlar olur, iş işten geçtikten sonra da cezaevi yönetimi önlemlerini yoğunlaştırmaya ve suçu üstlerinden atmaya çalışırlardı. Bu durum karşısında üzülmemek mümkün değildi.

Önlemler alırken de kapıyla bacayla uğraşmanın anlamı yok tabi ki. Burada kapıdan bacadan önemlisi, orada yatan tutuklulara güven vererek, onları bazı taşkın davranışlarda bulunmamaları konusunda eğitmektir.

Aksi takdirde, kendini güvende hissetmeyen tutuklu, kendi kendisini korumaya kalkışarak, cezaevinin varolan düzenini de tanımamaya başlayacaktır.

Kısacası, yukarıda bahsettiğimiz kadar işlevsel ve huzurlu bir ortama sahip olan Bayrampaşa Cezaevi, dönem dönem karışık ve huzursuz bir yapıya büründüyse, buradaki sorumluluk tamamen cezaevini layıkıyla yönetmeyen veya yönetemeyen idarecilerindir. Unutulmamalıdır ki bir müesseseyi yaşanılabilir kılan da yaşanılamaz hale getiren de orada uygulanan kurallara bağlıdır... Tek fark kuralların uygulanmasındaki ciddiyettir.

Cezaevi kural ve tüzüğünü iyice özümseyip, bu kuralların dışına çıkmadan büyük bir ciddiyet ve özveriyle cezaevini yönetirseniz, gerçek manada cezaevinin idaresini ve huzurunu sağlayabilirsiniz. Aksi takdirde, cezaevini bir köstebek yuvasına çevirerek, varolan istikrarı ve huzuru kaybedersiniz.

Merhaba arkadaşlar, Allah kurtarsın!

Bayrampaşa Cezaevi'nin koğuş mevcutları fazla olduğu için genelde sayımlar havalandırma bahçelerinde kışın ise yemekhanede yapılırdı. Sayımı yapan başgardiyan arkadaş toplu halde bulunan tutukluların karşısına geçer tebessümle "Merhaba arkadaşlar." diyerek sayıma başlar, sayım bittikten sonra "Allah kurtarsın." derdi. "Temennimiz bir an önce tahliye olmanızdır." diye eklerdi.

1985 yılında sayım yapan başgardiyanları bir yetkili suçlamaya kalktı. "Siz bunlarla niye bu kadar samimisiniz." diyerek hakkımızda soruşturma açacağını söyledi. Bayrampaşa'da 25 senedir bu cümleyi kullandığımız herhangi bir art niyet taşımadığımızı anlatarak o yetkiliyi ikna ettik ve o da gerçeği öğrenince soruşturma açmaktan vazgeçti.

İLK SINAVIMI BİR TUTUKLU YAPTI

1973 yılında cezaevinde göreve başladığımda yukarıda da bahsettiğim gibi Hamido lakaplı Hamid Orak başgardiyandı. Tek müdür Sabahattin Yazıcılar'dı ve tek savcı vardı.

Gardiyanlık görevi için Bayrampaşa Cezaevi'nde sınav açılmıştı. O dönemlerde şimdiki gibi memurluk sınavı yoktu. Başvuru yapanlar memur alınacak kurumda sınava giriyorlardı. Ben de başvurumu yaptıktan sonra Bayrampaşa Cezaevi'nde memurluk sınavına katıldım. Bizi sınav yapan, sıraların aralarında dolaşan kişinin tutuklu Gürbüz Dilbazoğlu olduğunu cezaevinde görev yapmaya başladıktan sonra öğrendim.

Dilbazoğlu'nun, iyi halli bir tutuklu olduğu için aynı zamanda idarede çalışıyordu. Bu nedenle sınavları idare

memuruyla birlikte yapıyorlardı.

Sınavı kazandım ve bir hafta sonra göreve başladım. Çünkü 2 bin mevcutlu cezaevinde sadece 50 gardiyan vardı, daha fazla gardiyana ihtiyaç duyuluyordu.

Bizimle birlikte bu sayı 70'e çıkmıştı.

Yazılı sınavın dışında dönemin savcısı bizi sözlü sınav da yaptı. "Maaşınız az, göreviniz ağır, çalışma saatiniz çok. Bunları kabul ediyor musunuz?" diye tüm gardiyan adaylarına sordu.

Biz de olumlu cevap vererek işimize başladık.

İlk görev yıllarımda müdür ve savcıyla biz gardiyanlar çok fazla görüşmüyorduk. İhtiyaçlarımızı, isteklerimizi, şikayetlerimizi başgardiyan Hamid Orak yetkililere iletirdi.

O dönemin yasasına göre gardiyanların dışarı çıkması ve gezmesi yasaktı. Haftada bir gün, o da akşam dönmek üzere izin veriliyordu. Sabah 08:00'den akşam 20:00'ye kadar çalışır, cezaevindeki yatakhanemizde gecelerdik.

Bütün personel geceleyin ikişer saat arayla nöbet tutmak zorundaydı. Genelde benim bu nöbetlerim 08:00 ile 10:00 arasına rastlardı. Bu benim için bir avantajdı çünkü diğer gece için uykusuz kalmıyordum.

Koğuşların olduğu biner kişilik iki büyük koridor, gece boyunca sadece altı gardiyanla korunurdu. Hamid Orak her gece cezaevini kontrole çıkardı.

Maaşımız o zaman 4 yüz bin Türk Lirası idi.

BAŞ GARDİYAN HAMİD ORAK'I KİM VURDU?

Görevimde bir yılı doldurduktan sonra yani 1974 yılında bir gün akşam saat 20:00'de, cezaevinden 2 saat izin alarak

diğer gardiyan arkadaşlarla birlikte, cezaevinin karşısındaki kahveye çay içmeye gittik.

Dört yol ağzında bulunan Bayrampaşa'nın kapısından çıkıldığında, biri bir sokağın başında diğeri öbür sokağın başında olmak üzere iki kahvehane bulunuyor.

Dışarı çıktığımızda Hamid Orak'ın sağ taraftaki kahvehanenin önünde oturduğunu gördük. Yanındaki bir masaya oturduk ama bizi kendi masasına çağırdı. Resmi kıyafetleri üzerindeydi. O gün çok neşeliydi, esprili laflarla yardımcısı Arif Topuz'la sakalaşıyordu. Hepimize çay söyledi.

Kahvenin köşesinde bir genç oturuyordu. Hepimiz o genci fark etmiştik ama tabi ki planından haberdar değildik. Çaylarımızı içtikten sonra Hamid Orak bize dönerek, "Çocuklar kalkalım. Siz içeri girin, ben de eve gidip geleceğim." dedi.

Evi de zaten cezaevinin diğer ucundaydı. O kalkınca hepimiz ayağa kalktık, bu sırada kahvenin köşesinde oturan genç de ayağa kalktı.

Biz cezaevine doğru yöneldiğimizde, bu genç de Hamid Orak'ın yanından geçmek istediğini belli edercesine ona doğru yöneldi. Tam bu sırada bir el ateş edildi. Silah sesinin cezaevinden geldiğini sandık ve adımlarımızı o yöne doğru hızlandırdık.

Gerçeği anlayıp geri döndüğümüzde Hamid Orak'ı dört yol ağzının ortasında otururken bulduk. "Beni hemen hastaneye götürün, vuruldum." dedi.

Kendisine ateş edenin o genç olduğunu ve kaçtığını söyledikten sonra, biz hemen bir minibüs durdurduk ve Cerrahpaşa'nın yolunu tuttuk.

Hamid Orak, minibüsün arka koltuğuna yaslanmış olarak

başından geçenleri şöyle anlattı: "Arif, benden önce yolun karşısına geçti. Bu sırada kahvenin köşesinde oturan genç bana yaklaştı.

Bir şey soracağını zannettim ama silahını çekti ve ayaklarıma ateş etti. Olduğum yere oturdum. Silahıma elimi uzatmak istedim ancak kolum gitmedi. Silahımı gören genç paniğe kapılarak ikinci bir el ateş etti. Bu ateş kalbime isabet etti sanırım."

Minibüs hastaneye yaklaştı, o sırada ağzından dökülen şu cümleler: "Off... Beni bir çocuk vurdu, keşke bir kabadayı vursaydı. Ölsem de gam yemezdim." onun son sözleri oldu. Sesi kesildi. Hastaneye girdik, muayene yapan doktor biraz sonra yanımıza gelerek ölüm haberini verdi.

Evine gitmek için yola çıkan Hamid Orak'ı hastanenin morguna koymuştuk. Resmi gömleği ile ayakkabısını alarak üzgün bir şekilde cezaevine döndük.

Arif Topuz o gece ve daha sonraki diğer geceler cezaevine hiç gelmedi. O gece onların yatakları boş kaldı. Bizimle birlikte aynı yatakhanede yatan başgardiyan Hasan Şimşek, namaz kıldı ve ağladı. "Arkadaşlar hepimizin başı sağ olsun. Ben bir şeye daha üzülüyorum. Yarın gazeteler acaba ne yazacak? Doğruyu yazmaları mümkün mü? Onlar işin iç yüzünü bilmiyorlar. Duyduklarını yazacaklar." dedi.

Olaydan bir ay önce Hamid Orak'ı B 3-B 4 koğuşunun önünde bazı tutuklularla konuşurken görmüştüm. Bu sırada o koğuşların nöbetini ben tutuyordum.

Hamid Orak onlara şöyle diyordu: "Biliyorum, beni vurdurmak istiyorsunuz. Beni başkasına vurdurmayın, kendiniz vurun. Hiç olmazsa ölürsem gam yemem."

O dönemin kabadayıları Hamid Orak'ın öldürülmesinden

yana değildi. Mert bir gardiyan olduğu için herkes ona saygı duyardı. Ancak bunların içinden hemşerisi olan Talip Kaya'nın aynı düşünceleri paylaşmadığına dair duyumlar almıştık. Onu korkutmak için ayaklarına kurşun sıkan kişi, panikleyince ölümüne neden olmuştu.

Yıllar sonra 1988 yılında Talip Kaya, Bayrampaşa'ya tekrar tutuklu olarak geldi. Kendisine bu olayın doğru olup olmadığını sormuştum. Bana onun ölümüne razı olmadığını, bu yüzden çok üzüldüğünü ama onu korkutmak için ayaklarına ateş edilmesi emri verdiğini de itiraf etmişti.

Arif Topuz'un cezaevine bir daha gelmemesi orada çalışanları ve koridorları garip bir suskunluğa sürükledi. İş yurtları yavaşladı, görevi denetleyecek amir kalmadı. Hamid Orak'ın ölümünden sonra 1975'te yönetim değişti. Bir savcı ve iki müdür cezaevine atandı. Dönemin savcısı, müdürlerin yetki kullanmasına izin vermedi. Müdürler de savcıya tepki göstererek kısa bir süre sonra gittiler.

Hamid Orak'ın yerine başgardiyan atanmadı. Personeli de savunan olmadı. Bu arada cezaevinde çalışan personel sayısı 200 olmuştu.

Avukat Muhittin Yüzak, personelden vekalet alarak zor şartlarda çalıştığımızı, suçsuz olduğumuzu mahkemelerde savunuyordu. Hiçbir ücret de talep etmemişti.

İsmail Oğuz, gardiyan arkadaşlarıyla.

Bu dönemde Erzurum Emniyet Müdürü İbrahim Tan, cinayet suçundan

cezaevinde tutuklu olarak bulunuyordu. Yönetimin aldığı kararla cezaevinin muhasebe bölümünde çalışıyordu. İbrahim Tan, sıkıntılarımızı görünce daktilonun başına oturup yazışmalarımızı hazırlıyordu.

CEZAEVİ BİRKAÇ GARDİYANIN SÜRGÜN GÖNDERİLMESİYLE DÜZELMEZ

1980 yılında, tam yetkiyle başgardiyan olarak atandım. Görevim, personelin nöbetini yazmak, cezaevini kontrol etmek, personeli denetlemek ve yaşanan olayların tutanaklarını tanzim etmekti.

Benden önceki başgardiyanlardan biri vurulmuş, biri açığa alınmış biri de Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde tedavi görmeye başlamıştı. Boşalan kadroya personelin oyu ve amirlerimizin önerisiyle ben getirildim.

Burada asıl anlatmak istediğim şey, insan görevinde yükseldikçe, yani idareye yaklaştıkça bazı olayları daha iyi gözlemleme fırsatı bulmasıdır. İdari bir görevde oluşumun avantajlarını kullanarak, cezaevindeki karışıklıkların nedenlerine inme fırsatı buldum diyebilirim. Mesela, cezaevinde çıkan bir karışıklık sonucunda yapılan teftiş ve soruşturmadan sonra bazı idari amirler, sürgün adı altında başka cezaevlerine gönderiliyorlar.

Orada birkaç yıl görev yaptıktan sonra, tekrar aynı cezaevine geri geliyorlardı. Hiçbir şey olmamış gibi görevlerine devam edebiliyorlardı. Yani bir kapıdan çıkıp, diğer kapıdan giriyorlardı.

İşte karışıklık da buradan doğuyor, başıboşluk da... Yapılan bir suçu, başka bir suçla örtmek ne kadar illegal bir eylemse, yapılan haksızlıklara göz yummak da o kadar

illegal bir eylemdir. Cezaevlerini köstebek yuvasına çevirenlerden değil de maalesef üç-beş gardiyandan hesap soruluyordu.

Cezaevi ne kadar karışık olursa olsun, üç-beş gardiyan sürgün olarak başka cezaevlerine gönderildi mi her şey güllük gülistanlıkmış gibi gösterilerek olaylar kapanıyordu.

Unutulmamalıdır ki gardiyanların suçlu oluşu veya başka cezaevlerine gönderilmesi, asla ve asla amirleri aklamaz.

Maalesef benim gözlemlediğim cezaevindeki güzel enstantanelerde gardiyanlardan çok amirlerin ön plana çıktığı, olumsuzluklarda ise amirlerin arka planda kalarak, gardiyanların sorumluluk altına itildiği gerçeğidir.

Bayrampaşa Cezaevi apayrı bir dünyadır. Çünkü cinayet, gasp, hırsızlık, uyuşturucu kaçakçılığı gibi suçları işleyenlerin hepsi, suç ayrımı yapılmaksızın buraya getiriliyorlardı.

Doğal olarak da onların bütün sorumluluğu, orada çalışan gardiyanlara yükleniyordu.

Bana göre, uyuşturucu bağımlılarının sorumluluğunun gardiyanlara yüklenmesi sakıncalıdır. Çünkü, bu insanlar sorunlu insanlardır. Sizler de takdir edersiniz ki madde bağımlısı insanların, uzman kişilerce gözetilip, kurtarılması daha doğru olur.

Bu insanların mazeretlerini dinleyip, onlara telkinde bulunmak, onları idare etmek ve morallerini yüksek tutmak, gerçekten de bir gardiyan için hiç kolay değildir.

Gardiyanlara yüklenen bu tür sorumluluklar, maalesef gardiyanların psikolojisini olumsuz yönde etkilemektedir. Bir veya iki müdürün yerine 7-8 müdürün atanması ve böylece sorumluluğun paylaşılamaması cezaevini bozan nedenlerden biridir.

Cezaevi müdürünün yetkili başgardiyanı istediği gibi değiştirmesi de cezaevi disiplininin bozulmasına neden olan etkenlerin bir diğeridir. Gardiyanlar için yapılan tek iyi çalışma, "Gardiyan" unvanının "İnfaz ve Koruma Memuru" olarak değiştirilmesiydi.

GARDİYANLARIN KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR

Gardiyanlık, gerçekten de sorumluluğu ağır bir meslektir. Çünkü, mesleğiniz suçlu insanlara yöneliktir. İnsanı merkez alan diğer meslekler gibi gardiyanlıkta da ciddiyeti elden bıraktığınız veya dikkatsiz davrandığınız anda, altından kalkamayacağınız kadar ağır bir veballe karşı karşıya kalırsınız.

İsimli isimsiz birçok hükümlüden sorumlusunuz. Onların ihtiyaçlarını karşılamak, can güvenliklerini sağlamak zorundasınız. Özellikle kabadayı diye tabir ettiğimiz insanların, cezaevinde hasımları da vardır. Onlar arasında bir huzursuzluk çıkmasın diye çok dikkatli olmanız gerekir. Aksi takdirde, büyük karışıklıklar ve istenmeyen olayların çıkması kaçınılmazdır.

Karşılaştığımız en büyük sorunlardan biri de toplumun gardiyanlara bakış açısıdır. Cezaevinde herhangi bir olay çıktığında suçlanan kişiler maalesef biz gardiyanlar oluyoruz.

Dışarıdan öyle zannediliyor ki cezaevindeki bütün kararları gardiyanlar veriyor, cezaevindeki kanun ve tüzüğü gardiyanlar düzenliyor. Ama müdürlere ve savcılara bağlı olduğumuz, emirleri onlardan aldığımız gerçeği göz ardı ediliyor. Sonuçta baş nereye isterse, ayak da oraya gider.

Her kurumda olduğu gibi cezaevinde de hiyerarşik bir

düzen vardır. Nasıl ki yetki üstten, asta doğrudur, o zaman sorumluluk da üstten asta doğru olmalıdır. Aksi takdirde büyük bir adaletsizlik ortaya çıkar.

Hiçbir zaman sorumluluk emir alanda değildir. Eğer hiyerarşik bir düzenden bahsediyorsak, sorumluluğun büyük bir kısmı emir verendedir. İstenen sonuçlarda da durum aynıdır, istenmeyen sonuçlarda da...

Yaşadığım bir haksızlığı ve düştüğüm müşkül durumu, açıklayıcı olması ve idarenin gardiyanlara yaklaşımını daha net bir şekilde ortaya koyması için burada anlatmak istiyorum.

1990 yılında Isparta Yalvaç Kapalı Cezaevi'ne tayinim çıkınca maddi ve ailevi durumum müsait için ailemi düşünerek istifa etmek zorunda kaldım.

Daha sonra 1993 yılında dilekçe vererek eski görevime başladığımda yaşadığım olay beni derinden etkiledi. Eski yazıcımın emrinde, pasif ve hiçbir yetkisi olmayan bir gardiyandım artık.

Burada beni rencide eden şey ise önceki özverili ve pren sipli çalışmalarımın göz ardı edilerek, bir yazıcının emrine ve rilmiş olmamdı. Buradan da anlaşılacağı gibi, cezaevlerinde görev yapan gardiyanların özverileri ve fedakârlıkları unutuluyor ve nasıl bir duruma düştükleri önemsenmiyor.

CEZAEVİNDEN İSTİFA ETTİĞİM DÖNEMLER YAŞADIĞIM SÜRGÜNLER VE NEDENLERİ

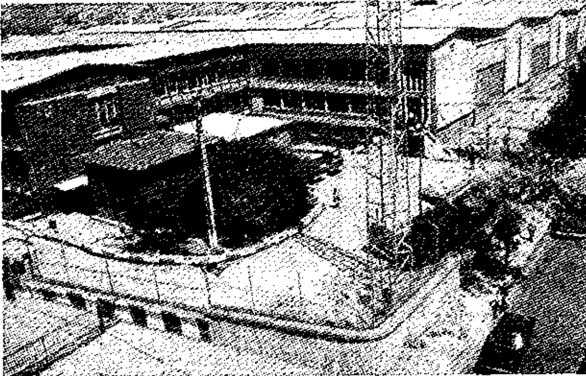
25 sene çalıştığım Bayrampaşa Cezaevi'nden, biri 1977 yılında, diğeri 1990 yılında olmak üzere iki kere istifa etmek zorunda kaldım. 2000 yılında da Hakkari Cezaevi'ne sürgün edildim.

1977 yılının savcısı Mustafa Uçkan'ın, verdiği tavizlerden dolayı tutuklulara sözü geçmiyordu. Hem müdürün hem de gardiyanın görevini kendi yapmak istiyordu. Tabi ki bu durumda hiçbir görev tam olarak yerine getirilemiyordu. Bunun faturasını birileri ödeyecekti. Bu faturayı ben istifa ederek ödedim.

O dönemde ben ve Memed Ali Tuncay başgardiyan olarak görevliydik. O gün sabah temizliğini yaptırıyor ve görev teslimi için vardiyanın dolmasını bekliyorduk.

Cezaevinin 100 metre dışında bulunan su deposunda bazı tutuklular yönetimin verdiği izinle çalışıyorlardı. İş adamı Atilla Gürün, kabadayı Hızır Hacı Süleymanoğlu burada bulunan tutuklulardı.

O sabah cinayet suçundan tutuklu bulunan iş adamı Mehmet Yılmaz su deposuna çalışmaya gidiyordu. Yılmaz'ın orada çalışmasıyla ilgili bize gelen herhangi bir talimat olmadığı için Memed Ali Tuncay, hemen kendisini sorguya aldı. Beni de yanına çağırdı. Ömründe yağ ve pas içinde hiç çalışmamış birinin su deposunda ne işi olabilirdi ki... Bu yüzden Tuncay, oraya gitmesine izin vermedi.

Bayrampaşa Cezaevi'nin dışarıdan görünüşü.

Bu olayı duyan savcı Mustafa Uçkan müdahale ederek Yılmaz'a izin verdiğini söyledi. Ben

de savcı beyle tartıştım. Olayların önünü almazsak cezaevini zor duruma sokacağımızı söyledim. Ama savcı bey gerekirse hepimizi buradan göndereceğini, cezaevini 24 saat askere teslim edeceğini söyledi.

Bu olayın bizim başımızı yakacağı ortadaydı. Personel korkusundan sesini çıkartamadı. Yaşanan olaylar ailevi durumumu etkilediği ve onları çok üzdüğü için ben de istifa etmek zorunda kaldım.

Memed Ali Tuncay'ı da kısa bir süre sonra sürgüne gönderdiler. Cezaevi çok kötü bir döneme girdi.

1977 yılında Bayrampaşa'da büyük isyan başladı. Olaylar basında patlak verince İstanbul Baş Savcılığı'ndan bir ekip cezaevine geldi ve Mustafa Uçkan'ın içeriye alınmaması yönünde talimat verdi. Mustafa Uçkan yapılan incelemeler sonucunda cezaevindeki bazı olaylara göz yumduğu iddiasıyla 36 ay ile 18 yıl arasında hapis cezası ile yargılandı.

Daha sonra kendisi Elbistan Savcı Yardımcılığı görevini yürütmek üzere Maraş'a gönderildi.

Mustafa Uçkan'ın yarattığı bu sıkıntının bedelini gardiyanlar ve ondan sonra gelen amirler ödemeye devam etti.

1975 yılından bu yana hemen hemen her gün gazeteler Bayrampaşa'yı yazdı. Cezaevi köstebek yuvası olarak anılmaya başlandı.

Bayrampaşa Cezaevi 1975'ten 1978 yılına kadar düzelmedi. Huzursuz bir yapıya büründü. Eğer o dönemde maddi zarar olmuş, tutuklular birbirlerini öldürmüşse bu yönetimden kaynaklanmıştır.

1980 yılına kadar bu huzursuzluğun etkileri devam etti, asker geldi, gardiyanların görevlerini onlar yapmaya başladı.

Olaylar bittikten kısa bir süre sonra da görevi tekrar perso nele devrettiler.

Olaylar bittikten sonra Cezaevleri Genel Müdürlüğü'ne görevime tekrar dönmek için dilekçe verdim. Dilekçem kabul edildi ve 1979'da geçici olarak Niğde Kapalı Cezaevi'ne başgardiyan olarak atandım.

Burada 8 ay kaldıktan sonra ailem İstanbul'da olduğu için Bayrampaşa'da tekrar yetkili başgardiyan olarak göreve başladım.

1980 yılından 1990 yılına kadar cezaevinde eceliyle ölenlerin dışında sadece bir kişi olaylarda öldü. Çünkü cezaevini bilen, personeline sahip çıkan çok saygın savcılar vardı.

Oktay Ögel, Eren Gönen, Ahmet Duman, Muzaffer İnallı bu savcılardan bazılarıdır.

Devletin bir çakıl taşı için bile canını veren, tecrübeli olan bu savcılar ne yazık ki görevlerinden alındılar. Yerlerine cezaevinin ne demek olduğunu tam olarak bilmeyen, burayı ilkokul sanan savcılar atadılar. Tabi ki bu uygulamanın ardından Bayrampaşa'nın medyalık bir cezaevi olması kaçınılmazdı.

1989'da Cezaevleri Genel Müdürlüğü'ne M. Oktar Çakar getirildi. Hemen kolları sıvadı, iş yapmaya başladı. 1990 yılında sürgüne gönderilen bir müdürü kendi kafasına göre Bayrampaşa Cezaevi'ne tekrar atadı.

1990 yılından itibaren cezaevi yavaş yavaş 1976 yılına döndü. İkinci istifam da bu yıl oldu. Yeni atanan müdür, aralarında benim de bulunduğum birbirine çok bağlı olan, koordinatörlü çalışan, dürüst 100 başgardiyan ve gardiyanı, işine gelmediği için sürgüne gönderdis. Benim de Isparta Yalvaç Cezaevi'ne tayinimi çıkardı.

36 ay ile 18 yıl arasında hapis cezası isteği ile yargılanacak

15 Ağustos 1977 Pazartesi

Hürriyet

GÜNLÜK MUSTAKİL SİYASİ GAZETE

Mustafa Uçkan'ın cezaevindeki bazı olaylara göz yumduğu iddia ediliyo

Sağmalcılar eski savcısının hapsi isteniyor

Savcı Mustafa Uçkan, cezaevindeki bazı olaylara göz yumduğu iddiasıyla 18-36 ay hapis cezasıyla yargılandı

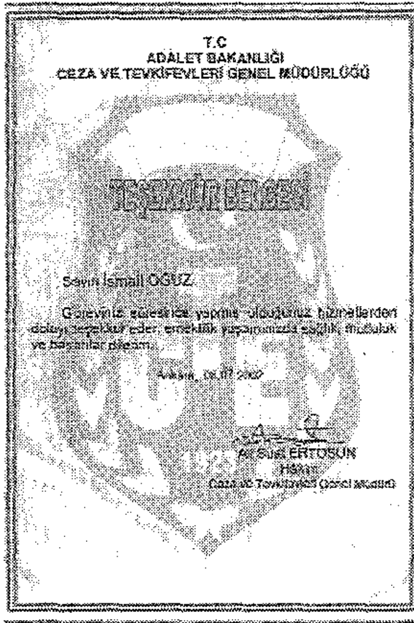
Ailemi ve maddi durumumu düşünerek yine görevimden istifa etmek zorunda kaldım. Ailemi oraya götürmek büyük bir maddi külfetti. İstifa ettikten sonra çocuklarımın tahsilini düşünerek evimi sattım ve ticarete atıldım.

Ama gördüm ki memur zihniyetiyle ticaret zihniyeti birbirine uymuyordu, bu yüzden ticaret hayatım çok kısa sürdü.

1993'te o dönemin Cezaevleri Genel Müdürü Zeki Güngör'e durumumu anlatarak, dilekçe verdim ve tekrar eski görevime, bu kez Metris Cezaevi'nde başladım. 1994`te Bayrampaşa'ya geçtim.

Çalıştığım 25 sene içerisinde, tanıdığım ve birebir muha tap olduğum cezaevine gelen savcıların, müdürlerin, sürgüne gönderilen 100 personelin nasıl çalıştıklarını, inanın elimi vicdanıma koyarak yazıyorum.

Bu yazdıklarım ne türküye ne de şiire benzer. Her şeyin doğrusunu ve hakikatleri yazmak zorundayım. Çünkü

T.C
ADALET BAKANLIĞI
CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayın İsmail OĞUZ

Görevinizi özveriyle yapmış olduğunuz hizmetlerden dolayı teşekkür eder, emeklilik yaşamınızda sağlık, mutluluk ve başarılar dilerim.

İsmail Oğuz, yaptığı çalışmalardan ve dürüstlüğünden dolayı emekli olurken bu belgeyle uğurlandı.

burada vebal, sorumluluk ve vicdan meselesi vardır.

1990 yılından 2001 yılına kadar Bayrampaşa'da çok insan öldü. Personel perişan oldu. 2002 yılında yine asker yetki aldı, cezaevini düzene soktu. Bizden sonraki personele teslim etti.

Umarım bir daha öyle cezaevini bilmeyen ve sırtını birilerine dayayanlar yüzünden çok canlar yanmaz. Cezaevini ancak dürüst idarecilik yönetebilir. Dürüst ve tarafsız savcıların idareleri döneminde Bayrampaşa'da yeraltı ve kabadayı lafı geçmemiştir. Herkes cezasını çekmiş ve gitmiştir.

1999 yılı yine Bayrampaşa'nın karışık olduğu bir dönemdi. Müfettişler cezaevinde denetim yapıyorlar ama cezaevinin içine giremiyorlardı. Ancak personelin ifadesinden yola çıkarak rapor hazırlayabiliyorlardı.

İfade sırası bana geldiğinde, içim o kadar doluydu ki doğruları sitemli bir şekilde müfettişlere anlattım. Cezaevini düzeltmelerini söyledim. Uyuşturucu kol geziyor, gardiyanlar Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde yatıyorlar, tutuklular birbirlerini vuruyorlar, hasımlıları aynı koğuşa veriyorlardı, insanlar ölüyordu...

Müfettişler bana burada yatan kabadayılardan korkup korkmadığımı sordu. Ben de korkmadığımı ancak savcıların ve müdürlerin işlerini yapamadıklarını söyledim.

Hatta yaşanan olayları doğru rapor etmediklerini sözle rime ekledim. İçeride yaşanan olayların dışarıya farklı yansıtıldığını anlatmak istedim. Bu ifademin üzerine, benimle görüşen müfettiş Ceza Evleri Genel Müdürlüğü'ne aleyhimde rapor verdi ve ben Hakkari Kapalı Cezaevi'ne başgardiyan olarak gönderildim.

Beni buraya gönderen genel müdür emekli olduktan sonra yaptığım çalışmalar ve dürüstlüğüm için beni teşekkür belgesiyle ödüllendirdi.

Hakkari cezaevinde bir yıl görev yaptıktan sonra Siirt Cezaevi'ne gittim ve emekliliğimi burada tamamladım. Siirt Cezaevi'nin müdürü Ensar Çelik ve personelle tanıştım ancak mesai arkadaşlığımız çok uzun sürmedi.

25 senelik mücadele sonunda kalp rahatsızlığı nedeniyle dilekçemi vererek emekliliğimi istedim.

BAYRAMPAŞA CEZAEVİ'NİN EN KÖTÜ DÖNEMLERİ

Görev yaptığım süre zarfında, Bayrampaşa'nın iki dönemi oldukça karışık ve kötü geçmiştir. Bu dönemler 1975-1980 ve 1990-2001 yılları arasındaki dönemlerdir.

Bu dönemlerde, gerçekten çok canlar yanmıştır. Gerek gardiyanlar açısından gerekse tutuklular açısından güvenli ve huzurlu bir ortam sağlanamamış, görev dağılımı gerektiği gibi yapılamamıştır.

O dönemlerdeki cezaevi amirleri, ben merkezli bir tavır takınarak, diğer personele sorumluluk ve söz hakkı vermemiş, bu durum karışık ve düzensiz bir yapının ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Hiçbir kurum tek kişiyle yönetilemez. Bir kurumda görev dağılımı ve bu görev dağılımına bağlı olarak hiyerarşik bir düzen muhakkak oluşturulmalıdır. Aksi taktirde yönetimden kaynaklanan boşluklar oluşur, bu boşluktan yararlanmaya çalışan şahıslar ortaya çıkar.

Zaten cezaevi tüzüğü de böyle bir hiyerarşik düzenlemeyi öngören maddelerden oluşmaktadır. Bu hiyerarşik düzen içerisinde amirinden memuruna, memurundan tutuklusuna kadar herkesi kapsayan belli sorumluluklar vardır.

Bu sorumlulukları tek bir organda birleştirmeye kalkarsanız, illegal ilişkilerin hakim olduğu, güven duygusunun ortadan kalktığı ve şahsi çıkarlar merkezinde dönen bir düzen ortaya çıkar.

İşte sözünü ettiğimiz dönemlerde, görev yapmış idari amirler, bu hiyerarşik düzeni sağlayamamış, cezaevi tüzüğüne aykırı davranarak, bazı olayları görmezlikten gelmiş, kadrolaşma sistemiyle cezaevini idare etmeye çalışmışlardır.

Bu idari sistem çifte standardı beraberinde getirmektedir. Cezaevi personelinin yaptığı işe bakılmaksızın, keyfi bir şekilde görevinden alınması ve yerine kendi kadrosundan başka birinin getirilmesi gibi yakışıksız durumlar ortaya çıkmaktadır.

Bir cezaevinin düzeni, orada bulunan personelin statüsüne değil, yaptığı işteki özverisine bağlıdır.

Bu düzensiz ve ben merkezli yönetim 1980'li yıllara kadar devam etti. İster istemez bu yıllarda, cezaevinde müthiş bir boşluk ve bu boşluğun sonucunda tutuklular arasında çekişmeler başlamıştı. Tutukluların birbirlerini şişlemeleri, uyuşturucu madde bağımlılığı, içeriye yasak maddelerin sokulmaya çalışılması gibi olaylar tamamen kontrolden çıkmıştı.

Bu olayların yaşanması o zamanki idari tutuma bakıldığında gayet doğaldı. Çünkü görevini layıkıyla yapmaya çalışan bir başgardiyanı alıp, bir alt kademeye düşürürseniz, 100 kişiyi birdenbire görevden alıp başka illerdeki cezaevlerine tayin ederseniz, bu olayların ortaya çıkması kaçınılmazdır.

KABADAYILARDAN HİÇBİR ZAMAN KORKMADIM

Ben hiçbir zaman Bayrampaşa Cezaevi'nde yatan kabadayılardan korkmadım. Bana yöneltilen tehditleri ileri sayfalarda okuyacağınız gibi kendim hallettim.

Asıl korktuğum diğer tutuklulardı; eroin, hap kullanan, canının kıymetini bilmeyen gençlerdi. Bu gençler koğuşta her zaman huzursuzluk çıkarır, canlarını acımadan heba ederlerdi.

1976'da Adem Baba lakaplı 16 yaşında bir çocuk vardı. Cezaevini birbirine karıştırıyordu. Bayrampaşa'nın koridorlarını, camlarını kırıp, döküp her an isyana sebep oluyordu.

Bu krizleri yaşamasının sebebi zaten belliydi, çocuk bağımlıydı. Bu çocuğa çok üzülürdüm. Bekir Avcı, Haydar Acar o dönemin içeride yatan kabadayılarıydı. Onu sakinleştirmek bu ünlü kabadayılara düşerdi. Kriz anında mahkumun sevdiği bu kabadayılardan biri çağrılırdı. Biz varken kabadayıların olaylarla ilgilenmesine çok kızardım.

Kabadayılar bu durumdan hoşnut değildi. Onlar bize, "Kardeşim bu hap, eroin cezaevine nasıl giriyor?" diye sitem ederlerdi. Görünüşte uyuşturucu cezaevine kabadayılar sayesinde giriyordu. Ama uyuşturucu sattırarak para temin eden kabadayıyı onlar da kendi aralarında sevmezlerdi.

Kabadayı raconunda, cezaevindeki mağdurlara bakan, onlara para harcayan kişi değerlidir. Ama bir gerçek vardır;

o da esrarın içilmesine göz yummalarıdır. Bunu sigara gibi kabul ederler.

Görevim gereği çok parçaya bölünen Bayrampaşa'da görev yaptığım B ve D blok koridorlarında oturup geçmişi hatırlayıp düşündüğümde üzerime bir hüzün çöküyordu.

Cezaevindeki iş yurtları yıkılmış, tutukluların can güvenliği kalmamıştı, her an isyan çıkabilirdi, tutuklulardan kaç tanesi ölür, cezaevi nasıl zarar görür, bunları düşünüyordum.

Bir gün marangoz şefi Burhan ustayı, elini koynuna koymuş, gözleri dolmuş bir halde atölyesinin kapısının önünde otururken gördüm. Kendisine neden moralinin bozuk olduğunu sorduğumda, tutukluların atölyeyi kırıp döktüklerini, yakacaklarından korktuğunu dile getirdi, ben de onu teselli etmek için, "Merak etme bir gün buraya da sahip çıkarlar." dedim. 1978'den sonra iş yurtlarındaki sorunlar yeni atanan savcılar sayesinde çözüldü.

Görevimin son dönemlerinde tutuklular, ziyaret gününü fırsat bilerek, istedikleri yiyecekler içeri alınmadığı için beni rehin aldılar.

Bu yiyecekler pişmiş yiyeceklerdi. Bunları da kova ve kazanlarda gönderiyorlardı. Ve tabi içlerine şiş, bıçak gibi kesici aletler konuluyordu.

Uyuşturucu kaçakçılığından tutuklu bulunan esnaf Tahsin Karakuş G 5 koğuşunda yatıyordu, tutuklular arasında sayılıp sevilen biri olduğu için onu çağırdılar. O da bizi tutukluların elinden aldı.

Cezaevi yetkililerine defalarca "Böyle cezaevi olmaz, tutukluların can güvenliği yok." dediğine şahit oldum. Ben de onlara "Bu görevi sizin değil, bizim yapmamız gerekiyor." dedim.

Ahmet

Gardiyanlar üvey evlat mı?

Her tutuklunun suçu farklı. Dışarıdaki hayatlarını içeride de devam ettirmek istiyorlar. Bunu engelleyecek olan kimdir? Cezaevini o ya da bu yönetiyor dememiz mümkün değil. Çünkü orası bir devlet kurumudur.

Savcı, müdür ve memurlar atamayla göreve geliyorlardı. Bir de üstelik adliyeye çağrılarak yemin ederek göreve başlanıyordu.

Bayrampaşa Cezaevi 1973-74 yıllarında Balkanlar'ın ikinci büyük cezaeviydi. Aynı zamanda tutuklu cezaeviydi. Bu yüzden mevcudu sabit olmazdı. Bazen çok kalabalık olabiliyordu.

Yıllar geçtikçe Bayrampaşa 3 cezaevine dönüştürüldü. Ben görevimi sürekli, kabadayıların yattığı bölümde yaptım.

O dönemlerde yazar Çetin Altan da cezaevinde yatıyordu. Aynı dönemde Kürt İdris, Fevzi Öz, Dündar Kılıç, Hüseyin Heybetli de Hasımlılar Koğuşu'nda yatıyorlardı.

Ahmet Çelepçi Kemal Has'ı vurmaktan yargılanıyordu. Atilla Gürün, Apikoğulları sucuklarının sahipleri Mehmet Tarhan, Turgut Aktan, Mehmet Yılmaz, Banker Bako, Abidin Cevher Özden, Kemal Derinkök cezaevinde kalan isimlerden bazılarıdır. Banker Bako, kabadayı Enis Karaduman'la aynı koğuşta yatıyordu. Mustafa Kemal Derinkök, İdris Özbir ile yatıyordu.

Eğer cezaevini kabadayılar yönetseydi, bu gazeteciler bunları eminim ki dile getirirdiler.

Çetin Altan sabahleyin koğuşundan çıkıp baş memurun yanındaki odada çalışıyordu, cezaevinde rahatça dolaşabili yordu. Cezaevinde basın mensuplarına tanınan bu hakların ve gösterilen müsamahanın karşılığını biz gardiyanlar hiçbir zaman alamadık. Çoğu cezaevinden çıktıktan sonra olumsuz haberler kaleme aldılar. Gardiyanların aleyhinde yazı yazdılar.

Sadece bazı gazeteciler gardiyanların gerçek çilesini yazdı. Gardiyanların savunmasız bırakıldığını, en basitinden silah taşıma haklarının bile olmadığını, nasıl fedakârlıklarla görev yaptıklarını dile getirdiler.

AĞCA'NIN SUÇ ORTAĞI BANA PEKMEZ İKRAM ETTİ

Cezaevine gelen siyasetçilerin, sanatçıların, kabadayıların hepsi kendi yolunu çizmiş ve o yolda ilerleyen insanlardı. Toplum tarafından asıl sahip çıkılması gerekenler diğer suçlulardır; uyuşturucu bağımlıları, hırsızlar, gasp ve dolandırıcılık yapanlar...

Bunlar topluma kazandırılmalıdır.

Bu tutukluların sayısı az değildir. Tutuk cezaevi olan Bayrampaşa'ya girenler kimlerdir? Bunların sayıları neden bu kadar fazladır?

1999 yılında cezaevinde bulunan Mehmet Ali Ağca'nın suç ortağı Turan Çelik'e bu konuyu sordum. Ona sormamın nedeni şuydu: Kendisi yıllardır yurtdışı cezaevlerinde yatmıştı. Daha sonra Türkiye'ye teslim edilmişti. Yurtdışında bu tür suçları engellemek için neler yapıldığını konuşmalarında

dile getiriyordu. Bizim cezaevinin oradaki cezaevlerinden daha iyi olduğunu ama işsizliğin bu suçları çok fazla tetiklediğini söylemişti. Gençlerimizin çoğu özenti, işsizlik ve uyuşturucu bağımlılığı nedeniyle suç işliyordu ve böylece suç oranı artıyordu.

Tabi ki kimsenin suçu bizi ilgilendirmez. Onların da ana babaları var. Görüş günlerinde insan kuyruğu caddeyi kaplıyordu.

Bir gün sabahın çok erken saatlerinde Turan Çelik'in yattığı koğuşa gittim, koğuşun yemekhanesinde yalnız başına oturuyordu. Kendisine pekmez ısıtıyordu. Beni görünce bir bardağın içindeki pekmezi ikiye böldü ve bana da ikram etti. Bana, "Hiç çekinme, sakın yanlış anlama." dedi.

Ben de pekmezi içtim ve kendisiyle sohbete başladık.

Turan Çelik'in koğuşunun yanındaki koğuşta Sedat Peker, onun arkasında ise Adnan Çiçek yatıyordu. Saat sabahın 6'sıydı. Herkes yatarken Turan Çelik'in ayakta olması içime kuşku düşürmüştü. Bu saatlerde firar olabilirdi. Her ne kadar Turan Çelik'le sohbet edip, pekmezi içtiysek de kulağım seste, gözüm koğuşlardaydı. Kalktım, Turan Çelik yine yalnız başına volta atmaya başladı. Sedat Peker'in ve Adnan Çiçek'in koğuşunu da kontrol ettim ve idareye döndüm.

Kabadayılar, kendi aralarında bir problem yaşasalar da bunu bize hissettirmez, saklı tutarlardı. Biz, hal ve hareketlerden ya da aldığımız bilgilerden öğrenirsek gereken önlemleri alırdık. Öğrenemezsek yeri geldiği zaman birbirlerine zarar verirlerdi. Olayları anlayıp önleyebilirsek onlar da memnun olurlardı.

Bir gün D bloktaki baş memurlukta oturuyordum. Cinayetten tutuklu Hakan Çillioğlu yanıma geldi. D 9

koğuşunda yatan yine cinayetten tutuklu bulunan Bayram Ali Gülebaroğlu'nun koğuşuna misafir olarak gitmek istediğini söyledi.

Başına buyruk bu insanın benden izin istemesi içime şüphe düşürmüştü. Çünkü isteseydi bana sormadan da gidebilirdi.

- İzin vermiyorum koğuşuna dön, dedim.

O an birbirimize kızdık, sert davrandık. Bana tehditkâr sözler söyledi. Daha sonra bana hak verdiğini öğrendim. İnsanların birbirlerini öldürmemesi ve yaralamaması için canım pahasına görevimi yapardım ve bu beni mutlu ederdi. Tutuklular da bana saygı duyarlardı.

ÇOK İSYANLAR ÖNLEDİM

Bayrampaşa'da olaylar çıktığı zaman tutuklular kendi kendilerini idare ederlerdi. Koğuşlarını içeriden kilitlerler, kimseyi saymazlardı. Hatta kimse onlara bir şey söyleyemezdi. Çünkü bahanelerle isyan çıkarırlardı. Biz de idare olarak onların cezaevine zarar vereceğini düşünürdük. Bu şekilde çok isyanlar önledim. Çok insanın hayatını kurtardım.

1976 yılında B bloktaki tutuklular arasında kavga çıkmıştı. Konyalı İsmet olarak tabir edilen tutuklu ziyaretten gelirken vurulmuştu. Ellerinde, cezaevinde yapılan şişlerden bulunan tutuklular koğuşun önünde bekliyordu.

İsmet, koridorda yatıyordu. Hemen onun yanına gittim. İsmet'i yerden kaldırmak istiyordum ama yalnız olduğum için kaldıramadım. Tutuklulardan yardım istedim ancak art niyetli bu insanlar beni de vurabilirlerdi.

Bekir Avcı'nın koğuşunun önüne gittim ve onunla sert bir şekilde konuştum: "Aynı şey sizin de başınıza gelebilir.

Aranızda kavga ederseniz size ilk yardım edecek kişiler bizleriz. İki kişi gelsin bunu hastaneye götürelim." dedim.

Bekir Avcı bana yardımcı oldu. Güvenlik güçleri gelene kadar İsmet'e ilk müdahale yapıldı. O da bir insandı, can taşı yordu. Bekleyenleri vardı. Personelin hepsi kaçmıştı. Blok bomboştu. Kurtulsa da kurtulmasa da ben görevimi yapmıştım.

Dönemin savcısı da bana teşekkür etmişti.

CEZAEVİNİ KABADAYILARIN YÖNETTİĞİNE ASLA İNANMIYORUM

Tabi ki benim amacım kimsenin yapmadığını anlatmak değil. Çuvaldızını önce kendimize batırmalıyız. Tutuklular, kabadayılar her isteklerinin yapılmasını beklerler. Biz de yasaklara tam olarak uyulmasını isteriz.

Bir gün tutukluların üst aramasında bir tutuklunun üzerinde çok az miktarda esrar ele geçirdik. İfadesini alıp, savcılığa gönderdik.

Bu sırada yanımda meslektaşlarım vardı. Döndüm ve onlara hitaben şunları söyledim. "Arkadaşlar bu uyuşturucu İstanbul'un en uzaklarından kalkmış, kaç tane arabaya binmiş, cezaevinin önüne gelmiş, 6 aramadan geçmiş, cezaevinin koğuşundaki bu kişinin cebine girmiş.

Eğer havalandırma bahçelerinden gelmediyse veya atılmadıysa nereden geldiğini onlara sorarsak bize gülerler. Çünkü bu tutuklu en zor olanı başarmış. Bunu sormaya utanıyorum. Demek ki kaçmayı düşünse istediği gibi firar edebilir." dedim.

Uyuşturucu gençleri çektire çektire öldürüyor, gençler uyuşturucudan uzak durmalı. 1970'li yılların başında

Bayrampaşa'da eroin yoktu. İstanbul'da bile ismi duyulmuyordu. Bunu söylemeye dilim varmıyor ama son zamanlarda cezaevine uyuşturucu ve bali kullanan gençler daha çok girmeye başladı.

Ben meslek hayatım boyunca insanlarımızın nasıl telef olduğunu gördüm. Gençlerimiz zehirleniyor. Bunları yok etmenin imkanı yok mu?

İsterdim ki kısa dönemde olsa cezaevinde yatıp çıkan yazarlarımız, hukukçularımız, sanatçılarımızın hepsi bu konu üzerinde dursunlar, yazılar yazsınlar. Bu gençlerimiz uyuşturucuya neden bu kadar özeniyorlar? Gençleri bu yollara sürükleyen sebepler nelerdir? Memleketimizde neden bu kadar hırsızlık oluyor?

Bu hususlarda araştırmalar yapılmalı. Toplum dışına itilmiş gençleri topluma kazandırmanın yolu bulunmalı.

Ama ne yazık ki iyi çalışan amir görevinden alınıp, görevlerini doğru dürüst yapamayanlar iş başına getiriliyorlardı. Cezaevinin bozulmasına neden olan bunlardır.

Cezaevini kabadayıların bozduğuna ve yönettiğine asla inanmıyorum. Ve bunu da yazdıklarımla ispatlıyorum. 1974'te koskoca Bayrampaşa Cezaevi'nde her koğuşta 1 demir kapı vardı. Zamanla idari bölüme kadar bölme bölme kapılar yapılmıştır.

Bayrampaşa Cezaevi yapı olarak çok kullanışlı ve mahkumların rahat edebileceği bir yapıya sahipti ama zamanla cezaevinin bu yapısı anılarda kaldı. Şimdi tamamen kapılardan oluşan karmaşık bir yapıya büründü.

Dilerim bundan sonra şekil değiştirir ve bir hastane olur. Bu şekilde kamuoyuna daha yarar sağlar.

CEZAEVİ MÜDÜRÜNÜN GÖREVİ TALİMATNAME HAZIRLAMAKLA BİTMEZ

Bazı cezaevi müdürleri, yapılan yanlışlıkların üstünü örtmek, sorumluluğu üstünden atmak için cezaevi yönetmeliği adı altında kendi kafasına göre talimatnameler hazırlayıp, herhangi bir sorun karşısında sorumluluğu bir alt kademedeki memurlara yıkarlardı.

Cezaevinin yine karışık olduğu bir dönemde, Cezaevleri Genel Müdürlüğü'ne, cezaevini içinde bulunduğu bu karışık durumdan kurtaracağına dair söz vererek göreve gelen yeni cezaevi müdürünün ilk işi yeni bir talimatname hazırlamak olmuştu. Hazırlanan bu talimatnamenin içeriği şöyleydi:

"Cezaevinin B ve D bloklarında koğuş aramalarında bazı delici ve yırtıcı aletler ele geçirilmiştir. Yaralama ve ölüm olayları olmuştur. Kapılar kesinlikle açılmayacak, zaruri bir durumla karşılaşılırsa sorumlu müdür gözetiminde açılacaktır."

Fakat bu talimatnamenin aksi yönünde icraatlar yapmaya başladı. Kendi talimatıyla kapıların kapatılması yasaklandı. İlkesiz ve tutarsız bir yönetim göstererek, cezaevini düzeltmek bir yana, varolan düzeni de bozarak görevli memurları da pasifize etmeye çalıştı.

Bu durumdan da anlaşılacağı gibi hazırladığı talimatname, sadece kendini kurtarmak ve herhangi bir olay çıkması durumunda talimatnameyi öne sürüp, personelin görevini layıkıyla yerine getirmediğini iddia ederek, sorumluluğunu hafifletmek içindir. Fakat bir gerçek var; o da hapishanenin düzelmesi kağıt üzerindeki kurallara değil uygulanan kurallara bağlıdır. Başka bir deyişle, amele dökülmemiş hiçbir kuralın geçerliliği olamaz.

Cezaevindeki tutukluların birer insan olduğu gerçeğini unutmadan, işin ciddiyeti kavranır, sorumluluk ve yetkilerin sınırları çizilirse, daha da önemlisi iyiyi kötüden ayırd edebilecek irade ve vicdani muhakemeye sahip olunursa bir şeyler kendiliğinden düzelecektir. Cezalandırılmayı hak edene cezası, ödüllendirilmeyi hak edene ödülü adaletli bir biçimde verilise saygı da sevgi de beraberinde gelecektir.

Unutmayalım ki toplum halinde yaşayan her birey, birer potansiyel suçludur.

Geçmiş yıllarda, Bayrampaşa Cezaevi'nde çalışan idari amirlerin prensip hataları yüzünden cezaevi böyle huzursuz dönemler geçirmiştir.

Buna karşılık iş yurtları savcısı Eren Gönen ve Oktay Ögel gibi savcılar yaptıkları icraatlar ve görev anlayışılarıyla takdir toplamış, cezaevine hem maddi hem de idari birçok menfaatleri dokunmuştur.

"Tehditlere ve bütün baskılara karşı direneceğiz"

aevinde yasadışı yapılan her olayda tutanak hazırlayacaklarını ifade eden gardiyanlar, "Artık tehditle
ız tok" dediler. Gardiyanlar, Bayrampasa Cezaevi Müdürü Yılmaz Barut'un (solda) "Ben kendimi
Sizin başınız ağrıyacak" diyerek kendilerini tehdit ettiklerini de ileri sürdüler.

iardiyanların intikan

ayrampaşa Cezaevi'nde uluslararası uyuşturu-
ı kaçakçılığından tutuklu bulunan Nejat Daş ve
ıvgilisi Derya Ayanoğlu'nu aşk yaparken basan
i gardiyan, "Artık gözümüz açıldı" diye konuştu.
ardiyanlar sözde devam etti:

"Koğuşların kapılarının açık tutulmasına d
Barut izin verdi. Mahkumlara çıkarı karşılı
yumuyordu. Gardiyanları mahkumlara satı
iş açığa çıkınca da, (Olaydan bilgimiz yok)

Gardiyanların direnişi her dönemde basında çok yer almıştı.

Cezaevinin atölyeleri durmasın diye ustabaşı gibi çalışan Eren Gönen, gece gündüz cezaevini takip edip cezaevi hukukunu, tüzüğünü uygulayan Oktay Ögel; personelin primden kazandığı geliri hat safhalara çıkaran bu savcıları ne gazeteler yazdı ne de televizyonlar gösterdi.

Adliyelerin tüm mobilyaları, seçim sandıkları, halıları cezaevindeki iş yurtlarında üretiliyordu, iş yurtları o dönemlerde tam randımanla çalışıyordu. Dokunan halılar çok kaliteliydi.

Sonuç itibariyle bir cezaevinin düştüğü durum direkt olarak o cezaevinin yönetimi ve idari amirin görev bilinciyle, yani bir anlamda kişiliğiyle ilgilidir.

25 senelik meslek hayatımda, 15 savcı ve 35 müdürle çalıştım. Çalıştığım bütün savcı ve müdürleri aynı duygularla andığımı söylersem yalan olur.

Hak edene hak ettiği kadarını, başka bir deyişle yiğidin hakkını yiğide vermek gerek. Kimi idari amirler gerçekten de takdiri hak eden, yaptığı işin hakkını veren, ilkeli ve dürüst insanlardı. Bazı amirlerimiz ise maalesef yaptığı işin ciddiyetini kavrayamayıp yanlış bir yönetim uygulayarak koskoca bir topluluğu kaosa ve huzursuzluğa itmiş, otoriteyi gerektiği şekilde ve ciddiyette kuramamışlardır.

Hal böyle olunca Bayrampaşa Cezaevi, içinden çıkılması güç bir kargaşanın ve başıboşluğun içine sürüklenmiş, gencecik beyinler uyuşturucu maddelere ve yanlış yönlendirmelere maruz kalmıştır.

BAYRAMPAŞA APAYRI BİR DÜNYADIR

Görevim süresince altı cezaevi gezdim. Bayrampaşa Cezaevi, Isparta Yalvaç Kapalı Cezaevi, Niğde Kapalı Cezaevi,

Metris Özel Tip Cezaevi, Hakkari Kapalı Cezaevi ve Siirt Cezaevi.

25 senelik meslek hayatımın 21 senesi Bayrampaşa'da geçmiştir. Her fırsatta anlattığım gibi, burası apayrı bir dünyadır. Buranın idaresi başka bir yerin idaresine asla benzemez. Gerek alanı bakımından, gerekse tutuklu sayısı bakımından idaresi çok zor olan, dikkat ve titizlik isteyen bir cezaevidir.

Gardiyanlık mesleğinin dezavantajlarının yanı sıra iyi yanları da var. Mesela birçok insanla tanışıyorsunuz. Bilinçli ve idealist bir görev anlayışınız varsa, bu insanların dert ortağı, sırdaşı belki de yol göstericisi olabiliyorsunuz.

Belki yaralanıyorsunuz, ölüm tehditleri alıyorsunuz ama dürüstlüğünüzden ve ilkelerinizden ödün vermediğiniz sürece karşılığını saygı ve sevgi olarak alıyorsunuz.

Nitekim, görev yaptığım zaman zarfında bu anlattığım özellikleri kendime prensip edinmeye, isimli isimsiz hiçbir tutukluya kendimi, mesleğimi, bulunduğum statüyü kullandırmamaya gayret ettim. Tabi bu gayretlerimin karşılığını da fazlasıyla aldım.

İnsan olduğum için, karşımdaki insanlara, ekmek yediğim için görevime, TC.'nin bir memuru olduğum için gururuma ve ülkeme karşı hep saygılı olmaya özen gösterdim.

İnsan, insan olma ayrıcalığının farkında olduğu müd detçe, görevli ekmeğini yaptığı işe borçlu olduğunu bildiği müddetçe, idare hapishanede bulunma nedeninin orada yatan tutukluların can güvenliğini ve idaresini sağlamak olduğunu bildiği müddetçe, yaptığı işin onuruna ve huzuruna muhakkak kavuşacaktır.

Hürriyet gazetesi yazarı Deniz Som, 1989'da cezaevine gelerek gardiyanların yaşadığı sorunlara yakından tanıklık etmişti. İsmail Oğuz (solda) Deniz Som'un sorularını yanıtlıyor.

GARDİYANLARIN DİRENİŞİ

Bayrampaşa Cezaevi'nde görev yapan savcının tutumlarını eleştiren gardiyanlar, 1977'de gelişen olaylar karşısında düştükleri müşkül durumu dile getirmek için kendilerine yöneltilen tehdit ve baskılara karşı direniş hareketinde bulundular.

Cezaevinde yasadışı yapılan her olayda tutanak hazırlayacaklarını dile getiren gardiyanlar, o dönemki cezaevi savcısı Mustafa Uçkan'ın, "Ben kendimi kurtarırım. Sonuçta sizin başınız ağrıyacak." diyerek kendilerini tehdit ettiğini ileri sürdüler.

Gardiyanları böylesine çileden çıkaran sebeplerin başında, o dönemki cezaevi müdürlerinin tutumları ve cezaevindeki gardiyanların tutuklular karşısında pasifize edilmeye çalışılmasıydı.

Cezaevi, müdürlerin koydukları kanunlarla yönetiliyor

gibiydi. Cezaevi kanun ve tüzükleri hiçe sayılıyordu. İçeriye fotoğraf makinesi sokulmasına izin veriyorlardı. Gardiyanlar bu olaya karşı çıkınca müdürlerin baskısıyla karşılaşıyorlardı. Koğuş kapılarının açık tutulmasına da müdürler izin veriyor, böylece isteyen tutuklu başka koğuşlara geçerek orada suç işleyebiliyordu. Yani başka bir deyişle mahkumlara söz geçiremiyorlardı. O zaman da gardiyanlar görevini yapamaz hale geliyorlardı. İş açığa çıkınca da, "Olaydan haberimiz yok." diyerek suçu gardiyanlara atıyorlardı. Tabi bu durumda olan gardiyanlara oluyordu.

Ne yazık ki gardiyanların iddiaları, savcının veya müdürün sözleri karşısında fazla itibar görmüyordu. Bu durumda gardiyanlar itham altında kalmanın ezikliğiyle başka cezaevlerine sürgün ediliyorlardı.

GAZETECİ DENİZ SOM'UN BAYRAMPAŞA'DAKİ ARAŞTIRMALARI

Hürriyet Gazetesi yazarı Deniz Som, Adalet Bakanlığı'nın izniyle araştırma yapmak için 1989'da Bayrampaşa'ya geldi. Deniz Som'un tam olarak cezaevine geliş nedeni gardiyanlara karşı yapılan ithamlar ve bunların yankılarının perde arkasını araştırmaktı.

O dönemlerde yetkili başgardiyan olarak görevliydim. Bazı gazete ve televizyonlarda çıkan, "gardiyanlar rüşvet alıyor, tutuklulara karşı çifte standartlı davranıyor, cezaevi kanun ve tüzüğüne uymayan faaliyetlerde bulunuyor" gibi haberler hepimizin canını sıkıyordu. Tüm gardiyanlar sinema salonunda topladı.

Karşımıza da Deniz Som oturdu. Herkes düşüncelerini anlattıktan sonra Deniz Som, bizlere dönerek:

- Sizleri dinledim. Cezaevini gezerek bütün tutuklularla konuştum. Dışardan yapılan ithamların hepsinin yersiz olduğunu söylemek istiyorum.

Tabi ki sizlerin de işi kolay değil. Özellikle cezaevindeki bu sorunlu insanları idare etmek gerçekten de çok zor. Size başarılar diliyorum, diyerek duygu ve düşüncelerini ifade etmişti.

Daha sonra Bayrampaşa'da edindiği izlenimlerini bütün gerçekliğiyle Hürriyet gazetesinde yazmıştı.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Eğitim Dairesi Başkanlığı

Başarı Belgesi

Adı Soyadı : [illegible] | Eğitimin Türü : [illegible]
Görevi : [illegible] | Eğitim Yeri : [illegible]
Sicil No : [illegible] | Eğitim Tarihi : [illegible]

[illegible]

HALUK MAHMUTOĞULLARI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANI

CELAL ALTUNKAYNAK
MÜSTEŞAR

Adalet Bakanlığı'ndan, yapılan tahkikatlar neticesinde temiz çıktığım için takdir belgesi gönderdiler.

BENİ YILDIRMAK İÇİN PLANLANAN BİR OLAY

1980'li yıllarda Adalet Bakanlığı'na yazılan isimsiz bir dilekçe yüzünden savcılığa ifade vermek üzere çağrıldım. Bakanlık, Eyüp Cumhuriyet Savcılığı'na hakkımda suç duyurusunda bulunmuştu. İçişleri Bakanlığı hakkımda gizli tahkikat yapılmasını istemişti.

Ne olduğunu anlamamıştım. Savcılığa gittiğimde yaklaşık 6 savcı toplanmış beni bekliyorlardı. Kapıdan içeri girdiğimde meraklı gözler birdenbire bana doğru çevrildi.

Kendimi tanıttım ve ifademi almaya başladılar. İlk soruları şuydu:

- Mercedes araban var mı?

- Yok efendim ama almayı düşünüyorum.

- Nasıl alacaksın?

- Ben bu memleketin çocuğuyum, babamın toprağı var, toprağımızı satıp öyle alacağım.

Bu ifademe güldüler ve sormaya devam ettiler:

- Çocuğun var mı?

- Evet var, 6 yaşında.

Soruları bitmişti, ifadem alındıktan sonra serbest bırakıldım ve işime döndüm. Daha sonra öğrendiğime göre Adalet Bakanlığı'na verilen dilekçede, maaşlı korumalarımın olduğu, Mercedes araba kullandığım, çocuklarımın özel okulda okuduğu, malı, mülkü ve parası olan çok zengin biri olduğuma dair ifadeler yazılıydı.

Altı yaşında bir çocuğum vardı ve o da henüz okula gitmiyordu. Yani hakkımda asılsız iddialarla bakanlığa imzasız bir mektup yollanmıştı.

Savcılar, cezaevini bozmak için böyle bir komplo yapıldığına karar vermişler ve beni serbest bırakmışlardı.

Aynı gün cezaevine geri döndüğümde iki ziyaretçimin olduğunu haber verdiler. Kim olduklarını merak ederek görüşmeye gittim. Tanımadığım bu kişiler bana, şu an hatırlayamadığım birinin ismini vererek selamını söylediler ve bir ricasını yerine getirmemi istediler.

İsteklerinin ne olduğunu sorunca; içerideki bir mahkuma elbise getirdiklerini ve bunu ona iletmemi istediklerini söylediler. Sivil elbise almak yasak olduğu için bu ricayı kabul edemeyeceğimi söyledim.

Beni zorlamaya çalıştıklarında, selam gönderen adam hakkında sert konuşmaya başladım. Beni ikna etmek için dil dökmeye devam ederlerken getirdikleri ceketin omzunda bir emanet olduğunu söylediler. Buradaki emanetin anlamı uyuşturucuydu.

Bu kez daha sert konuşmaya başlayınca, karşımdaki iki kişi gerçek kimliklerini açıkladılar. Emniyet tarafından görevlendirilmiş üst düzey yetkiliydiler. "Senin hakkında bir suçlama vardı ama gördük ki bu doğru değilmiş. Cezaevini bozmak için yapılmış bir suçlamaymış." dediler, bana teşekkür ettiler ve gittiler.

20 gün sonra Adalet Bakanlığı'ndan, yapılan tahkikatlar neticesinde temiz çıktığım için takdir belgesi gönderildi.

ASKERLER BAYRAMPAŞA'DA

1980 yılında Bayrampaşa Cezaevi'nin tarihinde bir ilk yaşandı. Cezaevi sivil amirlerin yanı sıra askeri komutanlarla idare edildi. Daha önceki yıllarda, cezaevinin iç güvenliği sadece gardiyanlardan sorulurdu. 1980 yılında kısa bir süreliğine de olsa cezaevinin iç güvenliğine askerler karışmaya başladı.

Başımızda hem sivil müdürler vardı hem de müdür olarak görev alan komutanlar. Askerle iç içe çalışmanın getirdiği olumlu yanlar da yok değildi. Çalışma koşullarımıza ciddiyet ve disiplin hakim oldu.

Karşılıklı anlayış ve saygı çerçevesinde çalışıp cezaevi belli

bir düzene kavuştuktan sonra askerler görevimizi yine bizlere teslim ederek, asli görevlerine geri döndüler.

Cezaevi güvenlik komutanı Neşet Emin Ağaoğlu, cezaevindeki bu süre içerisinde adının hiçbir olaya karışmamasından ötürü, ayrıldıkları gün kurban kesti.

O gün, biz gardiyanlara dönerek söylediği şu sözler hiç aklımdan çıkmadı. "Hepinize teşekkür ederim. Böyle bir cezaevinde çalışıp, bir çoğunuz tertemiz bir sicille emekli oluyorsunuz. Gerçekten de kolay bir iş değil. Bu yüzden hepinizi kutluyorum."

Burada acı olan şey, üç-beş gün görevimizi paylaştığımız bir komutanın bizleri böylesine onure etmesine karşılık, cezaevi yetkililerinin biz gardiyanlar hakkındaki olumsuz düşünce ve tutumlarıdır.

Ben de bu teşkilatın bir mensubu olarak şunu söylemek istiyorum: Cezaevinde yatan insanlarla uğraşmak, onları idare etmek o kadar kolay bir iş değildir. Bu işler uzaktan konuşmayla yürümez. Bir şeyleri düzeltmek istiyorsanız, görevinizi titizlikle yapıp emirleri cesaretle ve mertçe vereceksiniz.

Unutulmamalıdır ki, amirlerin dürüstlüğü ve cesareti, emirlerinde çalışan görevlilerin saygısını ve sadakatini kazanmalarında en önemli etkendir.

HÜSEYİN HEYBETLİ-ARAP HÜSO, DÜNDAR KILIÇ-OFLU DÜNDAR VE İDRİS ÖZBİR-KÜRT İDRİS

1973-74 yıllarında, o dönemin genç ve popüler üç kabadayısı; Arap Hüso lakaplı Hüseyin Heybetli, Oflu Dündar lakaplı Dündar Kılıç, Kürt İdris lakaplı İdris Özbir, Bayrampaşa Cezaevi'nde yatmaktaydılar.

Bizler de görevimiz gereği onlarla cezaevinde beraber yaşayıp, tatlısıyla acısıyla her şeyi paylaştık. O dönemlerde Bayrampaşa Cezaevi, gerçekten de disiplinli ve iyi yönetilen, tutukluların kendilerini güvende hissettikleri bir müesseseydi.

Tabi bu durumda da cezaevindeki tutuklular ve biz gardiyanlar, huzurlu bir ortamın getirdiği güven duygusu içerisinde olmanın rahatlığını yaşıyorduk.

Takdir edersiniz ki biz gardiyanlar cezaevinde yatan mahkumlarla, isimlerine ve kim olduklarına bakmaksızın, ilişkilerimizi belli bir seviyede tutmak zorundayız. Ne fazla ilgili ne de fazla ilgisiz olmalıyız. Tabi ki onları, cezalarını bitirip çıktıktan sonra gerek basından gerekse televizyondan takip etmekteyiz.

Şimdi bu üç kabadayı da aramızdan ayrıldılar. Üçü de geçmişe mal olarak anılardaki yerlerini aldılar.

Bu üç namlı kabadayının hayatı, ciltlerce kitaba bile sığdırılamaz. Ben sadece, bu yaşamöykülerinin paylaşabildiğimiz kısımlarını sizlere aktarıyorum.

Bahsettiğim kabadayılar, Bayrampaşa Cezaevi'nde yattık-

Dündar Kılıç ve Fevzi Öz; İdris Özbir ve Hüseyin Heybetli ile birlikte 1973-74 yıllarının en popüler kabadayılarıydılar.

ları o dönemde, otuz-otuz beş yaşlarındaydılar. Diğer mahkumlar tarafından tanınır ve büyük saygı görürlerdi.

Mahkumların kendilerine ilettikleri sıkıntılarını, ihtiyaçlarını dikkate alır, onlara yardımcı olmaya çalışırlardı. Bizler de tutukluların can güvenliklerini ve ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyorduk.

Bu kabadayıların kaldıkları koğuşlar, isim ve temizlik bakımından diğer koğuşlardan farklıydı. Koğuşlarının ismi, Hasımlılar Koğuşu'ydu. Çok temiz ve huzurlu bir ortamları vardı. Hasımlılar Koğuşu'nda çok nöbet tuttum. Genellikle nöbeti benden Sabri Aladağ alırdı. Sabri Aladağ, yıllarını bu mesleğe vermiş, tavırları yüzünden kabadayılar arasında Sabri Dayı lakabıyla anılan Karslı bir meslektaşımdı.

Bir gün Hasımlılar Koğuşu'nda yine nöbetteydim. Çok hareketli bir gün geçirmiştim. Çünkü o gün koğuşun ziyaret günüydü. Dündar Kılıç ve Hüseyin Heybetli'nin avukatları gelmişti ve onları avukat görüşme odasına götürmekle ben görevliydim.

Koğuş kapısını açıp Hüseyin Heybetli ve Dündar Kılıç'ı çağırdım. Çok geçmeden ikisi de geldi. Birbirlerine karşı oldukça saygılıydılar. Öyle ki kapıdan çıkarken bile birbirle rine yol verirlerdi.

İkisi de dışarı çıkıp karşılaştıkları personeli selamladıktan sonra avukat görüşme odasına doğru hızlı adımlarla yürü meye başladılar.

Hüseyin Heybetli koridorda yavaşlayarak bana yaklaştı ve:

- Sabri Dayı nerede, diye sordu.

- Onun nöbeti yarın, diyerek kısaca cevap verdim.

Önce bir kahkaha attı. Sonra başını sallayarak devam etti:

- Dün Sabri Dayı nöbet tutarken, çocuklardan biri onu

kızdırmış. O da sinirli bir şekilde koğuşa dönerek:

- Anladım kardeşim! Siz kabadayısınız. Ama ben de Karslı Sabri'yim. Sıkıysa kapıya bir daha vurun da göreyim, diye bağırdı. Sabri Dayı'yı çok severim. Dürüst ve mert bir insandır.

Sonra da sesli bir şekilde gülerek yürümeye devam etti. O gün avukat görüşmesi bittikten sonra, ikisi de aynı saygı ve tebessümle koğuşlarına geri döndüler.

Bu üç kabadayı bir anlamda şanslıydılar diyebilirim. Çünkü Bayrampaşa'nın en sakin ve huzurlu dönemlerinde yatıp çıkmışlardı. Daha sonraki dönemlerde Bayrampaşa Cezaevi çok karışık ve disiplinsiz günlere sürüklenmiştir.

1975'ten sonra yaşanan başıboşluk ve disiplinsizlik, Bayrampaşa Cezaevi'nin çehresini değiştirmiştir. Cezaevindeki karışıklık bir dönem öyle bir safhaya geldi ki tutuklular arasındaki hesaplaşmalar, uyuşturucu alışverişi ve kullanımı çok aleni yapılmaya başlandı.

Tabi bu durumda birçok insanın canı fena halde yanmadı değil. Birçok görevli görevinden oldu veya başka cezaevle rine sürgün gönderildi. Tutukluların görevli personele ve idareye karşı güveni sarsıldı, tutuklular cezaevi idaresini tanımamaya kadar varan bir tutum içerisine girdiler.

İDRİS ÖZBİR, HÜSEYİN KARATAY VE MİLLETVEKİLLERİ AYNI MASADA

İdris Özbir 1970'li yıllarda cezaevine geldi. Yanında sağ kolu Zeki Bulutoğlu vardı. Bulutoğlu'nun dosyası çok sağlam.

Soldan sağa: İdris Özbir'in Şoforü, İdris Özbir, iki milletvekili ve Hüseyin Karatay bir yemekte görülüyorlar.

değildi.

Birçok cinayete adı karışmıştı. İdris Özbir, onunla aynı koğuşta yatmak istediklerini söyledi. O dönemin yetkilileri bu isteklerini yerine getirmemek için direndilerse de başarılı olamadılar. İkisini aynı koğuşa verdiler. Yukarıdaki fotoğrafı o zaman görmüştüm ve Zeki Bulutoğlu'na,

- Bunlar sizin dışarıdaki hayatlarınızı mı anlatıyor, kim bunlar?, diye sormuştum.

Zeki Bulutoğlu, fotoğraftakilerin İdris Özbir, şoförü, Hüseyin Karatay ve onun yanındakilerin o dönemin iki milletvekili olduğunu söylemişti.

İdris Özbir, sağ kolu Zeki Bulutoğlu ile aynı koğuşta kalmak için idareyle tartışmıştı.

HASAN HEYBETLİ

Hüseyin Heybetli'nin oğlu Hasan Heybetli'yi cezaevinden 25 senedir tanırım. Adı isyanlara ve olaylara en çok karışan kabadayılardan biridir.

1974 yılında Hasımlılar Koğuşu'nda, daha sonraki yıllarda ise B 3 koğuşunda yattı. B 3 koğuşunda yattığı dönemlerde hasta olduğu için hastaneye gider, gelirdi.

Hastane saati geldi mi, biraz geç kalan personele bağırır, çağırırdı.

Hasan Heybetli, cezaevini çok iyi bilirdi. Eğer cezaevinde bir boşluk sezerse, kimseyi dinlemez olay çıkarırdı. Başka cezaevlerine gitme pahasına da olsa hep bildiğini okurdu.

Aslında haklıydı da. Çünkü birçok hasmı vardı. Bu karışık ortamda, bir isyan çıksa, ya vurulacaktı ya da vuracaktı. O da kendini korumak adına olaylara karışarak, başka cezaevlerine gönderilmeyi daha güvenli görürdü.

Hasan Heybetli, isyanlara ve olaylara adı en çok karışan bir kabadayıydı.

Cezaevindeki bu başıboşluk ve karmaşa, ne yazık ki biz gardiyanları töhmet altında bırakıyordu. Cezaevi idaresinin yanlış tutumu yüzünden basında ve televizyonda cezaeviyle ilgili haberler çıkı yor, yapılan bu haberlerde biz gardiyanlar büyük suçlamalara maruz kalıyorduk.

Bir yetkili televizyondaki konuşmasında "Mafya personele bizden çok para veriyor." demişti.

Bu sözlere çok içerlemiştim. Çünkü kabadayılar durup dururken kimseye para vermez. O insanlara, para teklifinde bulunma cesareti veren, sorumsuz amirlerin günahını yıllarca biz gardiyanlar çektik.

Altını çizerek söylemek istiyorum ki, hiçbir tutuklu disiplinli, işine saygılı ve prensip sahibi bir görevliye, para teklif edecek cesareti kendinde bulamaz. Onlar da dürüst ve ilkeli görevlilere saygı duyar, aksi şekilde davrananları ise parayla veya başka yollarla kullanmaya başlarlar.

BİR KABADAYININ CEZAEVİ SENARYOSU VE SOĞAN İSYANI

1980'li yıllarda Bayrampaşa'da yatan ve beni en çok tedirgin eden kabadayılardan biri de Cihan Erol idi.

Cihan Erol, gençliğin verdiği hırçınlıkla ve hasımlarının çok olması nedeniyle, cezaevinde olay üstüne olay çıkaran cezaevinden bir türlü kurtulamayan bir delikanlıydı. 20 senesi cezaevlerinde geçmiştir.

1986 yılında, C 15 koğuşunda yatan Cihan Erol ile aynı koğuşu 40'a yakın tutuklu paylaşıyordu. Eski günlerine nazaran biraz sakinleşmişti ama bir fırsatını bulursa yine firar edeceğini tahmin ediyorduk.

Biz idareciler amaçları ne olursa olsun, ıslah etmek için onlara elimizden gelen yakınlığı gösteriyor, onları bu tür yasadışı davranışlardan uzak tutmaya çalışıyorduk. Aynı koğuşta Panter lakaplı Hüseyin adlı bir tutuklu yatıyordu. Hüseyin'in idarede bir hususta ifadesinin alınması gerekiyordu. Bu olay üzerine gardiyanlardan birini, Hüseyin'i alması için C 15 koğuşuna gönderdim.

Çok geçmeden gardiyan, Hüseyin'i almadan geri geldi. Ne

olduğunu sorduğumda, Hüseyin'in gelmesine koğuşun izin vermediğini söyledi.

Ben de o sırada başka bir koğuşta arama yapıyordum. Arama yaptığım koğuşta tahtadan yapılmış ve itina ile boyanmış bir tabanca bulmuştum.

Elimde o tahta tabancayla C 15 koğuşuna, Hüseyin'i almak için gittim. Karşıma Cihan Erol çıktı. Cihan Erol benimle Hüseyin hakkında pazarlık yapmaya başladı.

Hüseyin'in ifadesi alındıktan sonra, suçlu veya suçsuz olsa bile, tekrar aynı koğuşa verilmesini istiyordu. Ben ise suçlu bulunursa başka bir koğuşa vermemiz gerektiğini söylüyordum ama Cihan Erol diretmeye devam ediyordu.

Cihan Erol'un elinde delici bir alet olduğunun farkındaydım. Bereket versin ki o da benim elimdeki tahtadan yapılmış tabancayı gerçek zannediyordu. Elimde silah gören Cihan Erol, sert bir şekilde yüzüme baktı. Neticede ben taviz vermeden Hüseyin'i alıp götürdüm.

Kendisiyle, yıllar sonra başka bir cezaevinden Bayrampaşa'ya sevk edildiğinde tekrar karşılaştık. Aradan yıllar geçmesine rağmen o olayı hala unutmadığını ve benim ona silah çektiğimi söyledi. Olayın iç yüzünü öğrendikten sonra bir kahkaha atıp yanımdan ayrılmıştı.

Cihan Erol, cezaevinde her fırsatta olay çıkaran bir tutukluydu.

Cihan Erol'un cezaevinde kaldığı dönemin savcısı Oktay Ögel, huzursuzluğun patlak vereceğini hissettiği günlerden birinde beni yanına çağırdı:

"Başefendi, bazı tutuklular birbirlerini yaralıyorlar. Ya cezaevine uyuşturucu girdi ya da tutuklular birbirlerine kin beslemeye başladılar. Hasımlı olanlar fırsat bulurlarsa birbirlerini vururlar. Çok dikkatli ol. Gece geç saatlerde gel-

erek cezaevini kontrol et." diye bana talimat verdi.

Savcının talimatını uygulayarak geceleri cezaevine gel meye başladım. Aklıma hemen Cihan Erol geliyordu. Cezaevine gelir gelmez onunla ilgili bilgi alıyordum.

Cezaevinde çalışan bir görevli olarak şöyle düşünüyordum: Bayrampaşa'da 4 bin tutuklu var. Burası tam bir arı kovanına benziyor. Arı peteğine girmiş, sakin ve huzur içinde yatıyor. Bu kovana birileri çomak sokarsa arılar rahatsız olup dışarı çıkacak, diğerlerine zarar verecekler. Kalanlar da kovanın içinde gümbür gümbür bağıracaklar. Bayrampaşa Cezaevi'nin durumu da aynen böyleydi.

Bir gün Cihan Erol'un koğuşta kavga çıkardığına dair haber geldi. Olayı müdahale etmek için hemen koğuşa gittik. Cihan Erol'u oradan alıp, başka bir koğuşa götürmeyi planlıyorduk.

Bu arada Cihan Erol'un tahliyesinin geldiği haberi verildi. Meğer bu yalan bir habermiş. Savcı durumu anlayınca, Cihan Erol'u başka bir koğuşa vermemiz yönünde tekrar emir verdi. Biz Cihan Erol'u başka bir koğuşa götürürken, çıktığı koğuşta bulunan Akif adlı hasmını vurdurma emri vermiş. Yani kendine göre bir cezaevi senaryosu hazırlamıştı.

Cihan Erol cezaevinde her an olay çıkaracak bir tutukluy du. Onu diğer tutuklulardan daha fazla takip ediyorduk. Sıkıştığı yerde hemen kaçabilir, önüne bir görevli de çıksa vurabilirdi. Kafasına bir şeyi koymuşsa mutlaka yapardı.

Görevli üst aramasını iyice yaptıktan sonra Cihan Erol, yeni koğuşuna alındı ve çok geçmeden Resul Ünlü'yü yara ladı. Hiç kimse onların birbirlerine düşman olduğunu bilmi yordu.

Hemen tahkikat yapmaya başladım. "Ne oldu, nerede boşluk buldu da bu kişiyi yaraladı?" diye çok üzüldüm. Vicdan azabı çekiyordum. Çünkü ben bir tutuklunun burnunun bile kanamaması için sabah 08:00'de göreve başlıyor, gece 11:00'e kadar çalışıyordum. Bazen evime

gidemediğim geceler oluyordu.

Niye bu tür olaylar olsun ki... Cihan Erol bir hasmını kendisi vuruyor. Başka bir koğuşta da adamlarına talimat veri yor, orada da başka biri vuruluyordu.

Bir de adamlarına olayın açığa çıkmaması için isyan çıkarmalarını tembih ediyordu. Bir kağıda yazdığı isyan çıkarma emrini, soğana sararak bahçeye atıp adamlarına ulaştırıyordu. Tutuklular arasında bu olayın adı bu yüzden "soğan isyanı" olarak anılır.

Eğer biz boşluk bırakıp taviz versek, kaç insanın öleceğini artık varın siz hesap edin. Küçük de olsa olaylar birbirini kovalar ve cezaevinin huzuru kaçar.

Tabi ki biz görevlilerin buna çok dikkat etmesi gerekiyor. İdare, en son çareyi Cihan Erol ve adamlarını başka bir cezaevine göndermekte buldu.

CİNAYET KOĞUŞU VE KEMAL-CENGİZ SÖNMEZ KARDEŞLER

Cinayet Koğuşu olarak bilinen C 12 koğuşunda, 1980'li yıllarda boksör lakaplı Kemal Sönmez ve kardeşi Cengiz Sönmez yatıyorlardı. Kemal Sönmez, uzun yıllar hapis yatmış, hasım sahibi bir kabadayıydı.

Kardeşiyle birlikte cinayet suçundan hüküm giymişlerdi.

Koğuşun mümessili Cengiz Sönmez idi. Yani koğuşta yatan tutukluların, ihtiyaçlarını, sıkıntılarını, şikayetlerini idareye bildiren, koğuşun düzenini sağlayan sorumlu kişiydi.

O dönemde tutuklulardan biri koğuşa hap sokmayı başarıyor. Bunu gören Kemal Sönmez hemen koğuşun mümessili olan kardeşi Cengiz'i yanına çağırarak:

- Bu ne kardeşim? Bu haplar hapishanede düzeni bozar. Bunlar içeri nasıl girdi? Yoksa burada birilerini mi öldürecekler, diye sorar. Cengiz:

- Yok ağa! Beş haptan ne olur, diye cevap verir.

Kemal, gayet sinirli bir tavırla:

- O zaman al iki tane, iç de görelim ne olacağını, diye bağırır.

Cengiz Sönmez abisinin bu hapları içmesine karşı olduğunu bildiği halde gizlice iki tane hapı alıp mideye indirir. Bir buçuk-iki saat sonra başlar etrafına saldırmaya. Tabi koğuşta büyük bir kavga çıkar.

Bizler olayı haber alır almaz, isyan çıkmasından endişe ederek, gerekli önlemleri almak için koğuşun önüne geldiğimizde, koğuşun sakinleştiğini, olayların sona erdiğini gördük. Kemal Sönmez, olayların daha da büyümesini önlemiş, kardeşini sakinleştirmek için yatağına uzatmıştı.

Hapların etkisi geçtikten sonra Kemal Sönmez kardeşinin karşısına oturarak:

- Bak kardeşim! Gördün mü bu lanet hapların neler yapabildiğini. Hapları yuttuktan sonra etrafa saldırmaya başladın. Öyle ki bana bile karşı geldin, diyerek kardeşine düştüğü durumu anlatır. Cengiz:

- Vallahi ağa! Hiçbir şey hatırlamıyorum, diyerek cevap verir. Kemal devam eder:

- Bu hapların ne kadar tehlikeli olduğunu şimdi anladın mı? Görüyorsun değil mi, insanı nasıl da bir anda bambaşka biri haline getiriyor. Bu hapı içersen ya başkasını öldürürsün ya da kendini...

Olaydan sonra gerekli kanuni işlemleri yaparak, onlara ikazımızı yaptık.

Sonuçta, uyuşturucu maddeler ve diğer kesici, yırtıcı aletler hangi cezaevine girerse girsin orada istenmeyen olayların yaşanması kaçınılmaz olur.

MURAT SİNCAR

1980'li yılların ortalarında aşiret reisi Murat Sincar ve abisi, Bayrampaşa Cezaevi'ne cinayet suçundan tutuklu

olarak getirildiler. Cezaevi idaresi Murat Sincar ve abisi için C 3 koğuşunu uygun görüp, onları bu koğuşa yerleştirdi.

Murat Sincar, idareye saygılı, personelle iyi geçinen, hapishanedeki kimliğinin bilincinde olan bir tutukluydu. Bizler de onların can güvenliğini sağlamakla yükümlü kişiler olarak, ihtiyaçlarına cevap vermeye, onlarla olan ilişkileri mizde seviyeyi korumaya çalışıyorduk.

Belli bir zaman sonra Murat Sincar ve abisi, başka bir hapishaneye gitmek için dilekçe verdiler. Cezaevi tüzüğüne uygun bir şekilde bize sunulan dilekçeyi işleme koyarak onları başka bir cezaevine gönderdik.

Belki de Murat Sincar ve abisinin bu isteğini yanlış anlayıp onların idarenin yanlış tutumundan dolayı başka bir hapishaneye gitmek istediklerini düşünenler olmuştur.

Ama Murat Sincar'ın Bayrampaşa'dan ayrılırken söylediği şu sözlerin bu tür yanlış anlaşılmalara karşı açıklayıcı olacağını düşünüyorum.

- Buradan ayrılışımızı sakın yanlış anlamayın. Sizlerden kaynaklanan bir neden değil bu. Sizler cezaevi tüzük ve kurallarını uygulamaya çalışıyorsunuz. Bizler buna saygı duyarız. Çünkü sizlerin mücadelesi, bizlerin can güvenliğini sağlamak içindir.

Murat Sincar, daha sonra da 1996 yılında, işlemiş olduğu bir suçtan hüküm giyerek, Bayrampaşa Cezaevi'nde tekrar yatmıştır. Bu dönemde kendisiyle, avukat görüş yerinde karşılaştık.

Murat Sincar bu karşılaşmamızda dönein savcısı Necati Özdemir'in kendisine cezaevinde serbestlik tanıdığı halde bu durumdan memnun olmadığını söylemişti.

Soldan Sağa: Necati Özdemir, İbrahim Tatlıses ve Murat Sincar. İbrahim Tatlıses cezaevine konser için geldiğinde bu üç isim aynı masada oturmuştu.

Yine bu dönemde İbrahim Tatlıses, cezaevine konser vermek için gelmişti. Yukarıdaki resimde savcı Necati Özdemir, İbrahim Tatlıses ve Murat Sincar aynı masada oturuyorlar.

Murat Sincar Bayrampaşa'dan ayrıldıktan sonra medya aracılığıyla Necati Özdemir'e, silahları hapishaneye sokan kişinin kendisi olduğunu söylemişti.

TURGUT TARHAN

1986 yılında Turgut Tarhan cinayet suçundan Bayrampaşa Cezaevi'nde yatmaktaydı. 20 yaşlarında olan Turgut Tarhan, idam istemiyle yargılanıyordu.

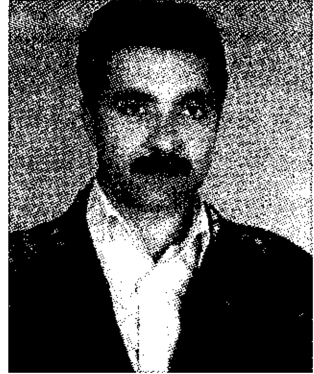
Turgut Tarhan, idam istemiyle yargılanmanın verdiği umutsuzlukla, her an suç işlemeye müsait bir tavır ve psikoloji sergileyerek dikkatimi çekiyordu. Ne zaman konuşsak,

- Nasıl olsa bir daha hapishaneden çıkamayacağım. Ha bir suçtan yatmışım, ha on, ne fark eder. Kafamı bozan

olursa, hiç düşünmeden oracıkta işini bitiririm, şeklinde konuşuyordu.

Bir gün sinirlenerek konuşmasını kestim:

- Bak oğlum! Senin yaşın kadar bu hapishanelerde görev yaptım. Burada idamdan yargılananları da çok gördüm, müebbetten yargılananları da... Hiçbiri de sonsuza kadar cezaevinde kalmadı. Bu kadar umutsuzluğa kapılma. İyi halli yatıp çıkarsın elbet. Sonuçta yasalar, insan öldürmekten çok onları yaşatmak ve huzurunu sağlamak için vardır.

Turgut Tarhan, cezaevinden çıktıktan sonra kendine düzenli bir hayat kurdu.

Ne zaman konuşsak, nasihatlerimi ve tecrübelerimi bu gence sıralıyordum. Turgut Tarhan'ın cezası müebbete çevrilince kendisini Bayrampaşa Cezaevi'nden başka bir cezaevine gönderdik.

Yaklaşık on sene yattıktan sonra bazı yasa değişikliklerinden yararlanarak tahliye olduğunu duydum. Şimdi İstanbul'un bir semtinde kurduğu güzel ailesiyle birlikte yaşıyor ve ticaretle uğraşıyor.

En çok sevindiğim şey, Turgut Tarhan'a verdiğim nasihatların yerini bulması. Turgut Tarhan ve daha birçok tutuklunun dışarı çıktıklarında kendilerine çok güzel aileler ve yaşamlar kurduklarını gördüm.

Bu olay gösteriyor ki cezaevinde ne kadar olaylardan uzak durulursa ve iyi halli yatılırsa, hürriyet o kadar yakın olur.

BEHMAN TARHAN

Yine aynı yıllarda Turgut Tarhan'ın amcası olan Behman Tarhan'ın cinayet suçundan cezaevine geldiğini tutukluların isim listesi olan cezaevi fihristine bakarken öğrendim. Kendisini gazetelerde ve televizyonlarda çıkan haberlerden tanıyordum.

Hemen cezaevinin Karantina Koğuşu'na indim.

Behman Tarhan'ı yeğeni Turgut Tarhan'ın yanına vermemiştik. Çünkü Behman Tarhan 5 kişiyi öldürmekten yargılanıyordu, Turgut Tarhan ise müebbetten.

Ayrı yattıkları için can güvenliklerinden tereddüt duyuyorlardı. Ancak ben Turgut Tarhan'a verdiğim nasihatlerin aynısını Behman Tarhan'a da anlatıyordum.

Tutukluların hiçbirinin cezaevi dışındaki yaşamları bizi ilgilendirmez. Bizim için önemli olan Bayrampaşa Cezaevi'nden çıkan tutukluların kendilerinin topluma yararlı olabileceklerini ve insanlar arasında bir yere sahip olduklarını anlamalarıdır.

Kitapta ismi geçen tüm kişilerin can güvenliklerini en iyi şekilde korumaya gayret ettim. Topluma kazandırdıklarımız çok olmuştur. Öyle ki Behman Tarhan'ın cezaevinden çıktıktan sonra bir devlet kuruluşunda çalıştığını öğrenmiş ve çok sevinmiştim.

ABİDİN CEVHER ÖZDEN- BANKER KASTELLİ VE MEHMET KARAMEHMET

Balkanların ikinci büyük cezaevi olarak anılan Bayrampaşa Cezaevi, suçlu veya suçsuz kabadayıların, hukukçuların, sanatçıların, siyasetçilerin yanı sıra ünlü iş adamlarını da ağırlamıştır.

1980'li yıllarda Bayrampaşa'da yatan Abidin Cevher Özden, Mehmet Karamehmet gibi iş adamlarının sorumluluğu çok ağırdı. Güvenliklerini sağlamak için onları tek kişilik koğuşlara alıyorduk. Kapılarında da iki nöbetçi tabi ki...

Bir gün savcı bey beni çağırttı ve:

- Mehmet Karamehmet'in tahliye kararı gelmiş. Göndereceğiz, dedi.

Bir anda üstümden ağır bir yükün kalktığını hissettim. Çünkü, o iş adamlarını korumanın ve ziyarete götürüp getirmenin stresi anlatılır gibi değildi.

Doğal olarak tahliye edildiklerinde, bütün personel olarak rahat bir nefes alacaktık. Bu duygularla görevli personele,

- Mehmet Bey'i sıkı tedbir alarak, idareye götürün. Tahliye kararı geldi, diye talimat verdim.

Çok geçmeden görevlilerden biri geldi ve:

- Başefendi! Mehmet Bey çıkmamakta direniyor. "Ben tahliye olmuyorum. Beni rahat bırakın di yerek zorluk çıkarı yor.", dedi.

Hemen kalkıp, Mehmet Bey'in koğuşunun önüne gittim. Mehmet bey, yüzüstü yatağın üstüne uzanmıştı. Esprili bir şekilde:

- Mehmet Bey! Otel

Karamehmet'in tutukluluğuna yapılan itiraz reddedildi

13-14-4-84 Ramazan ÖZTÜRK

"Evrakta tahrifat" iddiasıyla Şişli 1'inci Asliye Ceza Mahkemesi tarafından tutuklanan Çukurova Holding Yöuetim Kurulu Başkanı Mehmet Emin Karamehmet'in tutuklanmasına yapılan itiraz reddedildi.

Karamehmet'in avukatları Prof.Sahir Erman, Prof. lüheyl Donay ve Av.Rafet Ataç tarafından dün İstanbul 3'üncü Ağır Ceza Mahkemesi'ne yapılan itirazı, mahkeme heyeti incelemeye aldı. Yaklaşık bir saat süren inceleme sonucunda 'üncü Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Yusuf Aktaş başkanlığındaki heyet. Şişli

Mehmet Karamehmet, tahliye kararına rağmen cezaevinden çıkmak istemedi.

parasız olduğu için mi gitmek istemiyorsunuz? Ama gününüz dolmuş. Bugünden sonra devlet kaldığınız günlerin parasını alır vallahi. En iyisi inadı bırakın, diyerek takıldım.

Mehmet bey başını çevirerek:

- Gitmiyorum kardeşim! Beni buraya niye getirdiniz, diye sordu.

- Sizi buraya biz getirmedik. Sonuçta bu devletin yasaları, hukuk organları var. Sizi buraya getiren o yasalar, şimdi de çıkmanızı emrediyor. Bu yüzden sizi burada bir saat bile tutamayız. Gerekirse zorla çıkarırız, diye cevap verdim.

Söylediklerim bittikten sonra, ayağa kalkıp giyinmeye başladı ve kendisini tahliye ettik. Mehmet Bey'i o günden sonra sadece televizyonlarda gördüm.

BAŞI BOŞLUKLARA KARŞI SESSİZ KALMAK ZORUNDA BIRAKILIYORDUK

Bayrampaşa Cezaevi'nde, yönetim değiştikçe, cezaevinin kuralları ve idari şekli de değişiyordu. 1990'lı yıllarda yine yönetim değişmişti. Tabi yeni gelen idareci de kendi ilkeleri doğrultusunda, cezaevinde bazı idari değişiklikler yapmaya başlamıştı.

Mesela cezaevinin varolan tüzüğünün dışında emirler ver meye, ben merkezli bir anlayışla cezaevi personelini pasifize etmeye başlamıştı.

Bizler, tüzüğe uygun olmayan bu tür uygulamalara karşı bir şey yapamıyorduk. Ne zaman böyle bir girişime hazırlansak, yönetimin başka bir yere sürülme tehdidiyle karşılaşıyorduk.

Hiç birimiz de başka bir yere sürülmeyi göze alamıyorduk. Çünkü bulunduğunuz cezaevinde başgardiyan iseniz, sırf

sürgün edildiniz diye ne yetkiniz kalırdı ne de statünüz. Elinize anahtarları tutuşturup, kapıda nöbet tutturmaya başlarlardı.

İşte bu ve bunun gibi kaygılardan dolayı cezaevindeki düzensizliklere ve başı boşluklara karşı sessiz kalmak zorunda bırakılıyorduk.

Bu düzensiz ve huzursuz gidişat yüzünden, daha önce de bahsettiğim gibi 100 başgardiyan ve gardiyan başka yerlere sürüldü. Bu sürgün olayının caydırıcı etkisiyle olacak ki 1991-92 arası Bayrampaşa Cezaevi sakin bir şekilde yönetilmiştir.

1992'den sonra, yine bazı düzensizlikler ve boşluklar yaşanmış, ondan sonra da bir türlü düzeltilememiştir.

Çok üzücü olaylar yaşanmış, cezaevine uyuşturucu madde, kesici ve yırtıcı alet, silah gibi yasadışı araçlar sokulmuştur.

YENER ÇOLAKLAR'IN HAZİN ÖLÜMÜ

Görev yaptığım yıllar boyunca hiçbir zaman gardiyanların mağduriyetlerinden bahsedilmedi. Yeraltı dünyası veya çete reisi adını verdikleri bu insanları, devletin silahlı birlikleri getirip hapishaneye teslim ederler. Gardiyanlara yüklenen sorumluluğun hesabını kimse yapmaz. Bu insanlar herhangi bir karışıklık çıktığı zaman, edindikleri delikanlılık sıfatını korumak adına olaylara karışabilirler. Bu gibi durumlarda da gardiyanlara sorumluluk düşmektedir. Hem de silahsız ve can güvenliği olmadan...

Hapishanede yatan, kabadayı denilen insanlar, bütün isteklerinin yerine getirilmesini isterler. İlkeli, dürüst ve görev bilincine sahip gardiyan ve idareciler ise cezaevi tüzüğünün izin verdiği ölçüler doğrultusunda tutum sergilemek zorundadırlar.

Aksi takdirde, gardiyan ve diğer idari amirler, bu kabadayıların uşağı durumuna düşerek, bütün otorite ve saygınlıklarını yitirirler.

Cezaevinde bir tabir vardır. "İyi tutuklu, yatağını tanır." derler. Yani iyi tutuklu, hapishanede çalışan görevlilere zorluk çıkarmayan, onların görevine saygılı olan tutukludur. Bu da personelin ve idari amirlerin tutumuna bağlıdır.

Görev bilincine sahip, cesaretli ve ilkeli personel, her zaman saygı görür ve otoriteyi sağlamakta zorlanmaz. Sözünü ettiğimiz kabadayılar bile ilkeli ve dürüst insanlara karşı saygı duyarlar.

Bayrampaşa Cezaevi, büyük bir alanı kaplayan, idaresi büyük bir titizlik ve dikkat isteyen kalabalık bir cezaevidir. Cezaevi kantinine gelen çeşitli gıda maddeleri ve malzeme ler kamyonlarla içeriye alınıyordu.

Cezaevinin giriş çıkış trafiği çok yoğundur ve havalandırma bahçesi elverişsiz bir yapıya sahiptir. Çünkü caddeye çok yakın yapılmıştır. Cezaevinin bu çarpık yapısı, silah ve ben zeri maddelerin içeriye girişini kolaylaştırmaktadır.

Şunu, bütün samimiyetimle söylüyorum ki Bayrampaşa Cezaevi'nde yatan kabadayılar, gerek uyuşturucu maddelere, gerekse dışardan sokulan kesici ve yırtıcı aletlere her zaman karşı bir tutum sergilemişlerdir.

Gazetelerde çıkan haberlerin hepsi gerçek dışıdır. Çünkü hapishanenin düzeni ve huzuru açısından bu tip maddelerin sakıncalı olduğunun onlar da bilincindedirler. Bilirler ki bu tür maddeler, cezaevinde isyanlara neden olur, kendi can güvenliklerini de tehdit eder.

Disiplinli ve kurallara saygılı, görev bilincinin hakim olduğu bir hapishanede, silah ve diğer maddelerin içeri sokulması imkansız denilebilecek kadar zordur.

Bu tür aletlerin ve maddelerin içeriye sokulması otorite boşluğunun bir sonucudur. Bu boşlukta görev yapmak o kadar kolay bir şey değildir. En basiti can güvenliğiniz tehlikededir.

Bu durumu daha iyi açıklamak için mesai arkadaşlarımdan rahmetli Yener Çolaklar'ın başına gelen talihsiz olayı anlatmak istiyorum.

Çok dürüst ve onurlu bir infaz koruma baş memuru olan Yener Çolaklar, gece nöbetindeyken bir tutuklu başka bir koğuşa gitmek istediğini bildirir.

Arkadaşımız bu tutuklunun, diğer koğuşta olay çıkarabileceğini düşünerek ona izin vermez. Bunun üzerine tutuklu direnir. Çünkü birilerinden, o koğuşa gitmek için emir almıştır. Eğer bu emri yerine getiremezse, öldürüleceğini bilmektedir. Bu düşüncelerle arkadaşımız Yener Çolaklar'a rastgele ateş etmeye başlar. Açılan bu ateş sonucu Yener Çolaklar maalesef oracıkta ölür.

Bazı zamanlar olurdu ki ismi geçen, geçmeyen kabadayıları, tek kişilik koğuşlarda bile aylarca tutardık. Görevimiz esnasında, muhakkak ki bu insanlarla sürtüşmelerimiz olurdu. Ama hiçbirine karşı nefretle veya önyargıyla yaklaşmadım.

UYUŞTURUCU MADDELERİN CEZAEVİNE SOKULMASI

Uyuşturucu maddelerin cezaevine girmesi tutuklular arasındaki huzursuzlukların en temel nedenlerinden biriydi. Bunun bilincinde olan cezaevi yönetimi tedbiri elden bırakmamaya çalışıyordu. Yaptığımız çalışmalarda çok ilginç olaylarla karşılaşıyorduk.

1980'li yıllarda cezaevinin B bloğunda yatmakta olan Ömer Arberk, cezaevinin bahçesinde güvercin besliyordu. Bir gün cezaevine güvercinlerle uyuşturucu sokulduğuna dair ihbar aldık.

Denetimlerimizi tutuklu Ömer Arberk üzerinde yoğunlaştırdık. Yaptığımız tetkikler sonucunda, Ömer Arberk'in, bir ziyaretçisine güvercinlerinden hediye ettiğini öğrendik. Kanadına uyuşturucu bağlanan güvercin salındığında cezaevinin bahçesine tekrar gelip konuyordu.

Buradan da anlaşılacağı gibi insan bir şeyi yapmayı yeter ki kafasına koysun. O işi yapmak için akla hayale gelmeyecek yöntemlere baş vurabiliyor. Bu durumlar maalesef biz gardiyanları töhmet altında bırakıyor.

Bir de cezaevi yönetiminin yaptığı bir hatayı ve bu hatanın sonucunda ortaya çıkan vahim bir olayı anlatmak istiyorum.

Bayrampaşa Cezaevi su işlerinde çalışan tutuklu Hüseyin, cezaevi idaresinin verdiği bir kararla, cezaevi içerisinde serbestçe dolaşma hakkını elde etmişti. Tabi bu serbestliğin bedeli bir o kadar vahim sonuçlara yol açtı.

Bir gün makam odasının önünde duruyordum. Görevli

gardiyanlardan biri gelerek tutuklu Hüseyin'in cezaevine uyuşturucu soktuğunu söyledi. Bu olay üzerine harekete geçtik.

Tabi bu olaydan cezaevi idaresinin haberi yoktu. Somut bir sonuç elde etmeden durumu idareye bildirmeyi uygun bulmadık.

İhbarı aldığımız akşam, Hüseyin üstü başı pislik içinde içeri girdi. Gardiyanlar Hüseyin'in üstünü aramaya yanaşmı yordu. Çünkü gerçekten de Hüseyin'in üstü başı mide bulandıracak kadar pislik içindeydi.

Aldığımız ihbarı sonuçlandırmak için Hüseyin'i başka bir odaya alarak sorguladık. Hüseyin'in üzerinden uyuşturucu çıktı. Durumu hemen idareye bildirdik. Bu olay sonucunda, Hüseyin'i başka bir cezaevine gönderdik.

KOĞUŞTAN KOĞUŞA UYUŞTURUCU TAŞIYAN KURYE FARELER

Cezaevinin sıkı denetim altında olduğu dönemlerde, tutuklular fareleri besleyerek koğuştan koğuşa uyuşturucu taşıyorlardı.

Bir gün nasıl olduysa boynuna uyuşturucu asılan fare, koğuşa görevini yapmadan boş gitmiş. Tutuklular kendi aralarında toplanarak fareye ceza vermek istemişler.

Bu arada beni çağırdılar. Ben yine bir olay çıktığını zannettim. Oysa ki tutuklular fare yakaladıklarını söylemek için bana haber verilmesini istemişlerdi. Ben de boynuna ip bağlanmış fareyi alıp çıktım.

Kapıdaki nöbetçilere vererek fareyi ya da suçluyu mu demem gerek bilemiyorum cezaevinden dışarı salıverdim. Sonradan bir tutuklunun itirafıyla farenin uyuşturucu trafiğinde kullanılan bir kurye olduğunu öğrendim.

UYUŞTURUCUNUN PENÇESİNDE BİR HAYAT: BERBER DOĞAN

Bu kitabı yazmaktaki en büyük amaçlarımdan biri de uyuşturucu kullanmaktan içeri düşen insanların hayatlarından örnekler vererek yıkılan aileleri, yok olan gençleri ve toplumun uğradığı zararları anlatmak.

Berber Doğan da bu kişilerden biriydi. Kendisi çok iyi berberdi. İstanbul'un iyi semtlerinden birinde oturuyordu ve güzel bir dükkanı vardı.

Kendisiyle cezaevinde tanışmadan önce dükkanına gidip tıraş olmuştum. Bir gün koğuşta sayım yapıyordum. Ranzasında bağdaş kurarak oturmuş bir tutuklu dikkatimi çekti.

- Ben sizi tanıyorum ama nereden?, diye sordum.

Uyuşturucu bağımlısı Berber Doğan, cezaevine gelen gençlere her fırsatta öğüt verirdi.

- Bizim dükkanda tıraş olmuştun, diye cevap verdi. Suçunun ne olduğunu sorunca söylemek istemedi. Ben de bir daha sormadım. Ama gizlice araştırmaya başladım. Uyuşturucu kullandığı için düş-müştü Bayrampaşa'ya.

Çok üzülmüştüm. Hastaneye gitmek için izin aldığım bir gün dönüşte Berber Doğan'ın dükkanına

uğradım. Baktım ki dükkanını oğlu işletiyordu. O kadar temiz, kültürlü ve sanatkar bir çocuktu ki daha da bir kötü olmuştum. Cezaevinde yatarken içeriye düşmüş gençlerle çok sık muhabbet ederdi Berber Doğan. Onlara uyuşturucunun zararlarını anlatır, kendi yaşamından örnekler verirdi.

Doğan Dayı ile cezaevinden çıktıktan sonra uzun uzun konuştuk. 40 senedir berberlik mesleğini sürdürüyordu. İnsanları ve iyilik yapmayı çok seviyordu. Kimseyi kırmamaya özen gösteriyordu. Kötü bir alışkanlığının ezikliğini de her zaman yaşıyordu.

"Hiç sevmiyorum ama içtim. Ailem ve çocuklarım bilmezdi içtiğimi. Cezaevinde yattığıma değil, onların bunu öğrenmesine çok üzüldüm. Ben cezamı yatıp çıktım. İnanın insanları gördükçe utanıyorum.

Gençlere bir sözüm var. Kötü alışkanlıklardan ne olur uzak durun. Uyuşturucu gibi kötü alışkanlıklara özentiyle başlanıyor. İyi şeylere özenmek lazım. Ben esrar içtim, cezaevinde yattım. İşin garip tarafı oğlum güzel güzel çalışıp, kendi boğazlarından kısarak bana harçlık getirdi. Geriye dönüp baktığımda yaptığım her şeye pişman oluyorum. Yaşım 60'ı geçti. Gelecek neslin uyuşturucudan ve cezaevlerinden uzak durmalarını istiyorum." dedi.

UYUŞTURUCU İÇİN İKİ OĞLUNU KAYBEDEN MUZAFFER KABA

Muzaffer Kaba uyuşturucunun pençesine düşmüş, bu yolda birçok değerini yitirmiş biriydi. Ömrünün yarısından çoğunu cezaevlerinde geçirmişti. Uyuşturucu illeti yüzünden yuvasının yıkıldığını ve bu yolda iki tane oğlunu kaybettiğini kendi ağzından duydum.

Böyle baba da var!

Uyuşturucuya alıştırdığı iki oğlunu trafik kazasında kaybeden, aynı illete bulaştırdığı üçüncü oğluna da kuryelik yaptıran eroinman baba Muzaffer Kaba ile 3 adamı yakalandı

KURYE YİNE OĞLU

Muzaffer Kaba, uyuşturucunun pençesine düşmüş ve bu yolda iki oğlunu kaybetmişti.

Her ne kadar, uyuşturucunun pençesinden kurtulamayan bir insan olsa da uyuşturucu konusunda çok doğru düşünceleri vardı. Uyuşturucunun insanı insanlığından utandırdığını ve uyuşturucu kullandığına ne kadar pişman olduğunu uzun uzun anlatırdı.

Sonuçta söylemek istediğim şey, Muzaffer Kaba bu konuda sadece bir örnektir. Siz ne kadar önlem alırsanız alın, tutuklu talep ettikten sonra uyuşturucuyu elde ediyor. Buradaki tek çözüm, tutukluların bilinçli olarak bu olaya karşı tutum sergilemesidir.

Ben görevim boyunca, bu ve buna benzer olaylarla çok karşılaştım. Çünkü Bayrampaşa Cezaevi gibi kalabalık cezaevlerinde idareyi sağlamak pek kolay bir iş değildir.

Bayrampaşa Cezaevi tutuklu cezaevi olduğu için, mevcut bazen 4500'e kadar çıkabiliyordu. Çünkü günde 10 kişi tahliye oluyorsa 15 kişi geliyordu. Burada bir gerçeği dile getirmek istiyorum.

Cezaevi ne kadar rahat ve huzurlu olursa olsun, isimli

kişilerden biri geldiği zaman, ister istemez cezaevinin havası değişiyor. Eğer cezaevi idaresi yeterli tedbirler alırsa hiçbir sorun çıkmaz. Aksi takdirde istenmeyen olaylar yaşanabilir.

1973'den beri birçok kabadayı Bayrampaşa Cezaevi'nde yatmıştır. Bunlardan bazıları yaşıyor, bazıları ise aramızdan ayrıldı. Bazıları işadamı, bazıları da esnaf olarak yaşamlarını devam ettirmektedirler.

Amacım kimseyi kötülemek, karalamak veya methetmek değildir. Yaşananları olduğu gibi anlatıp cezaevlerinde yaşanan olaylar ve kabadayılar hakkında insanları aydınlatmaktır.

Bu ibret dolu hayatların, yeni yetişen nesle, yaşam biçimlerini oluştururken örnek teşkil edeceğine, kendilerine ders çıkararak, adımlarını daha dikkatli atacaklarına inanıyorum. Hapishanelerde yatan kişilerin hepsinin kötü niyetli ve kişiliksiz insanlar oldukları düşünülmemelidir.

Sonuçta onlar da bu toplumun bir parçasıdır. Suçu işleyen kadar, suçu işleten yani bizler, onları bu suça iten toplum da suçludur.

TİNER ÇEKEN ÇOCUKLAR

Sokakta dolaşırken 14-15 yaşlarında çocukların, naylon poşetler içerisinde bali, tiner gibi uyuşturucu maddeler çektiğini bir çoğunuz görmüştür.

Onların o maddeleri elde edebilmek için, kaç kişinin canını yaktığını, hangi yollara başvurduğunu da hepimiz biliyoruz. Acaba kaçımız onlara bakmaktan ziyade, onların düştüğü zavallı durumu görerek, bunun toplumsal bir suç olduğunun farkındayız.

Sonuçta onları o yola iten bizleriz. Körpecik beyinlere

zararlı maddeleri satanlardan tutun da onları görmezden gelen bizlere kadar hepimiz suçluyuz.

Bu konuyla ilintili olduğu için 1989 yılında Bayrampaşa'da yaşanan talihsiz bir olayı anlatmak istiyorum.

1989 yılında cezaevinin havalandırma bahçesinde iki koğuş arasında büyük bir kavga çıktı. Koğuşta bir kişi, ranzanın demiriyle şiş yaparak, en yakın arkadaşlarından birini yaralamıştı.

Alınan ifadelere göre kavganın nedeni yine uyuşturucuydu. İki koğuş arasında haber taşıyan bir genç, uyuşturucu parası bulabilmek için iki koğuşu birbirine düşürmüştü.

Kavga eden tutuklulara baktığımda gerçekten de içim parçalandı. Çünkü hepsi ortalama 18-20 yaşlarındaydı. Bu yaşta uyuşturucunun pençesine düşmesi için bir insanın ne gibi bir derdi olabilirdi ki?

Uyuşturucu illetinin koskoca bir delikanlıyı, bir babayiğidi nasıl acınacak bir duruma düşürdüğüne gözlerimle tanık oldum.

Yakınları rencide olmasın diye adını vermeyeceğim başka bir delikanlı 1997'de eroin suçundan cezaevine gelmişti. Daha önce de cezaevinde yatan bu genci gördüğümde tanıyamadım. Yürüdüğünde bile bazı personelin kendine çeki düzen verdiği o babayiğit, pırıl pırıl genç bir battaniyenin içinde kıvranıyordu. Beni görür görmez:

- Ne olur abi! Beni kimsenin göremeyeceği bir yere ver. Beni bu halde kimsenin görmesini istemiyorum, diyerek yalvaran bakışlarla yüzüme baktı. Hapishaneden çıktıktan sonra maalesef aşırı dozda eroin alarak öldüğünü duydum.

Gerek havalandırma bahçesinde olsun, gerekse kendi koğuşlarında olsun, elimden geldiği ölçüde tutuklularla

konuşmaya, tecrübelerime dayanarak, yukarıda bahsettiğim örneklerle onlara nasihatlerde bulunmaya çalıştım. Çünkü ben de babaydım ve hiçbir anne-babanın çocuğunun bu tür kötü alışkanlıklar edinmesini istemiyordum.

Bu nasihatlerimden memnun olanların yanı sıra rahat sızlık duyanlarda vardı. Art niyetli insanların iftirasına bile maruz kaldım.

Bir gün cezaevinin genel ziyaret günü, cinayetten tutuklu olan Mehmet Yanık, bir kişiyi koridorda yaralamıştı. Bu olay sonrası Yanık'ı cezaevinin ayrı bir bölümüne aldık.

Vurduğu şahıs, ünlü bir iş adamının adamlarından biriymiş, bu olaydan sonra öğrendiğimiz kadarıyla bir gardiyan arkadaş hapishaneyle ilgili o iş adamına haber taşıyormuş.

Gardiyan arkadaş iş adamına:

- Başgardiyan sizin adamınızın vurulmasına göz yumdu, diyerek benim aleyhimde konuşmuş. O iş adamı da adamlarından birine beni vurması yönünde emir vermiş. Bereket versin, emir verdiği kişi cezaevine girip çıkmış beni çok iyi tanıyan biriydi. Birkaç gün geçtikten sonra bir haber aldım. Sağ olsun beni uyarmak için bir gardiyanla haber göndermişti.

Bu haber üzerine emrim altındaki gardiyanlara karşı biraz daha dikkatli olmaya başladım. Birkaç hafta sonra sözünü ettiğim gardiyan, içeriye uyuşturucu sokmaya çalışırken yakalandı.

Hangi görevde ve hangi statüde olursa olsun, bir kişi içinde art niyet taşıyorsa, er geç yakalanıp adaletin ellerine teslim edilmeye mahkumdur.

25 sene içerisinde yaşanan olaylara, isyanlara ve yapılan

haksızlıklara karşı kayıtsız kalamadım, insanları göz ardı edemedim. Hapishanedeki yolsuzlukları, haksızlıkları, başıboşluğu kendime dert ettim. Çoluğumla çocuğumla ilgilenemedim.

Cezaevine tutuklu olarak getirilenlerin her ne olursa olsun insan olduğu gerçeğini unutmadan ve bu gerçeğin bana yüklediği sorumluluk bilinciyle çalıştım.

Ama ne yazık ki içimizden çıkan bazı art niyetli insanların iş ahlakına uymayan eylemleri yüzünden, biz de payımıza düşeni aldık. Birinin yaptığı hata hepimize mal edildi. Bir kişi yüzünden hepimiz töhmet altında kaldık.

CEZAEVİNDEKİ KABADAYILARIN DURUMU

Bu bölümde Bayrampaşa Cezaevi'nde yatmakta olan kabadayıların durumundan bahsetmek istiyorum.

Cezaevinin kalabalık olması, genel itibariyle kabadayıları rahatsız eder. Hele bir de cezaevi karışıksa, yani idari bir düzensizlik varsa, bu durum onları daha da huzursuz eder. Çünkü cezaevi ne kadar kalabalık ve düzensiz ise kabadayılara ihtiyaç talebi de o kadar fazla olacaktır.

Cezaevinde ziyaretçisi gelmeyen, maddi durumu iyi olmayan tutuklular da vardır. Bu durumda kabadayıların bunlarla ilgilenmeleri ve gerekirse maddi yardımda bulunmaları gerekmektedir. Çünkü kabadayıların korumak zorunda oldukları bir isimleri vardır. Cezaevi raconu bunları gerektirir.

Kabadayıların cezaevinde karışıklık olmamasını istemelerinin bir başka nedeni de hepsinin düşmanı olmasıdır.

Cezaevinde herhangi bir isyan çıktığında onlar da zarar göreceklerdir. Kabadayılar cezaevine yırtıcı ve kesici alet, silah vb. araçların sokulmasına göz yuman memurlara karşı, son derece sert önlemler alınmasından yana tavır takınırlar. Son derece haklı gerekçeleri vardır. Silahlara göz yuman memurların, gün gelip hasımlarına da göz yumacağının bilincindedirler.

Hüseyin Heybetli, Dündar Kılıç ve Kürt İdris gibi namlı kabadayılar, Bayrampaşa Cezaevi'nin en huzurlu ve sakin olduğu dönemde yatıp çıkmışlardır. Bunların döneminde, hapishanede önemli bir olaya rastlanmamaktadır.

Ama bu kabadayılardan sonra gelen, yeni nesil dediğimiz kabadayılar; Alaattin Çakıcı, Kürşat Yılmaz, Kemal Sönmez, Fazlı Akın, Hasan Heybetli, Enis Karaduman gibi isimli kişiler hapishanenin en karmaşık ve huzursuz zamanlarında yatmış, çıkan olaylarla onlar da uğraşmışlardır. Aynı dönemde uyuşturu kaçakcılığından içeri giren Tahsin Karakuş da benzer olayların içinde bulunmuştur.

Sonuçta hiçbir tutuklu, hiçbir gardiyan, hapishanenin boşluğundan, karışıklığından yana tavır koymaz. Çünkü hapishanenin durumu hepimizi aynı oranda ilgilendirip, etkilemektedir.

Bu iddiamı ispatlamak için Sedat Şahin'le yaşadığım bir anımı paylaşmak istiyorum.

SEDAT ŞAHİN

Cezaevinin perişanları oynadığı 1995-96 yıllarında; tutuklular silahlanmış, birbirlerini öldürüyor, uyuşturucu, haplar, esrar, eroin hapishanede elden ele dolaşıyor, gardiyanların morali bozuk, psikolojileri alt üst olmuş bir vaziyetteydi.

Sedat Şahin

Yani Bayrampaşa her an patlamaya hazır bir bomba gibiydi. Tutukluların veya görevlilerin hangi saatte ne zaman öleceği belli değildi. Ben başgardiyan olarak geçmişte yaşanan karışıklıkları düşünerek, endişeleniyordum.

Sedat Şahin cezaevinin en karışık olduğu bu dönemde B Blok B 11'de 2 yıl boyunca yattı. Cezaevinde ırkçılığa ve insanların birbirlerini öldürmesine karşıydı. Tutuklular ona karşı sevgi ve saygı duyuyorlardı.

Sedat Şahin'le bazen resmi görüşmelerim oluyordu. Düşmanlarının olduğunu bildiğim için mahkemeye giderken vicdanıma dayanarak sıkı tedbirler almaya çalışıyordum ama yine de yeterli olmuyordu. Çünkü Sedat Şahin kendi can güvenliğini kendisi sağlıyordu.

Günlerden birinde, Sedat Şahin'i odama çağırttım.

- Cezaevinin durumu hakkında neler düşünü-yorsun, diye sordum.

Sedat Şahin:

- Ne düşünebilirim ki başefendi. Sizler benden iyi biliyor-

sunuz. Tutukluların birbirlerini öldürmesi, eroin, uyuşturucu gibi maddelerin böylesine elden ele dolaşması beni çileden çıkarıyor. Anlayacağınız, insanların böyle karmaşık bir ortamda başıboş bırakılmasının, insan vicdanına yakışır bir davranış olmadığına inanıyorum, dedi.

Cezaevi tecrübelerime dayanarak şunu söyleyebilirim. B Blokta da gördüğüm kadarı ile Sedat Şahin cezaevinden giderse, birçok tutuklunun birbirlerini öldüreceğini hissediyordum. Ama ne yazık ki cezaevi yönetimi tüzük ve kanunlarını uygulayamıyordu. Altını çizerek yazıyorum cezaevinin o halde kötü olmasını Sedat Şahin'de istemiyordu.

Bazı koğuş mümessilleri Sedat Şahin'e uyum sağladığından cezaevinde iki sene içerisinde sadece bir kişi öldü. Sedat Şahin gittikten sonra tabi ki onun yerini almak isteyen mahkumlar arasında kavga çıktı. Olaylar sonucunda B blokta beş kişi birbirlerini öldürdüler.

Bu olay, cezaevi yönetimi kanun ve tüzükleri uygulayamadığından B blokta böyle isimli bir kabadayının olması olayların önünü kestiğini gösteriyor.

Bir gün B Blok'un altındaki cezaevi fırınının, orada çalışan tutuklular tarafından yakıldığı haberi geldi. Fırındaki tutukluların canlarını kurtarmak için çok çaba sarfettik ve yangını söndürdük. Dumandan ve moral bozukluğundan tansiyonum yükseldiği için cezaevi iç şebeke kapısında dinleniyordum. Bir yandan geçmişte yaşadığımız bu tür olayları

düşünürken bir yandan da etrafımda konuşulanları dinliyordum. Bu sırada Sedat Şahin'in mahkemeden geldiğini ve bizim yanımızdan geçerek koğuşuna doğru gittiğini duydum.

Yanımdan geçerken:

- Nasılsın başefendi.

demiş ben hiç farkında olmamıştım. Ancak Sedat Şahin beni yanlış anlamış ve selamını almadığımı düşünmüştü. Bana dargın olduğunu bazı görevlilerden duymuştum. Bu olaydan sonra bir gün mahkemeye giderken resmi bir şekilde selamlaştık. Orada anlamıştım ki, birbirimize darılır, kırılırız ama biz idareci ve onlarda kabadayı olarak yıllarca kimsenin kimseye karşı kin gütmemişti.

MEHMET GÖYMEN

Bayrampaşa Cezaevi, karışık olduğu 1990'lı yıllarda Mehmet Göymen'i de ağırladı. Mehmet Göymen'le yaşadığım bir olay cezaevinin vahim durumunu gözler önüne serme açısından açıklayıcı olur sanırım.

Bir gün görevli gardiyanlardan biri gelerek Mehmet Göymen'in beni çağırdığını söyledi. Hemen kalkıp Mehmet Göymen'in yattığı koğuşun önüne gittim.

Beni karşısında gören Mehmet Göymen:

- Bu ne kardeşim? Burası Teksas mı? Bizi öldürtecek misiniz?, diye telaşlı ve sinirli bir şekilde bağırmaya başladı. Neler olduğunu anlamaya çalışarak merakla sordum:

- Biraz sakin olun. Sizi niye öldürtmeye çalışalım?

- Niyesi var mı? Hasımlarımla beni aynı koğuşa ver menizin başka anlamı var mı?

- Gerçekten de haberim yok. Siz biraz sakin olun, bir hata yapılmış. Bu hatayı hemen düzeltiriz.

Hemen Mehmet Göymen'in koğuşunda yatmakta olan hasmının yerinin değiştirilmesi için talimat verdim. Birkaç saat sonra, Mehmet Göymen'in ziyaretçisinin geldiği haber verildi. Sorumlu gardiyan ben olduğum için Mehmet Göymen'i alıp görüşme odasına götürmek için koğuşuna gittim.

Ziyaretçi odasına doğru yürürken, Mehmet Göymen sağa sola göz gezdirerek duvarları inceliyordu. Hafifçe durakladı ve bana yaklaşarak:

- Bu duvarların hali ne başefendi? Buralar pislik içinde. Duvarları boyatın, masrafı neyse ben karşılarım, diye sitem etti. Bu durumu dilekçeyle idareye bildireceğimizi söyledim.

Bayrampaşa'da daha önce yatan kabadayılar da hapishanedeki bazı eksiklikleri gidermişlerdi. Bu durum cezaevinin kanunu haline gelmişti adeta.

Mehmet Göymen bu sırada konuyu değiştiren bir soru sordu:

- Sana bir şey soracağım başefendi: Cezaevinde önemli sayılabilecek olaylar, yani adam öldürme gibi şeyler oluyor mu? Ya da isyanlar çıkıyor mu?

Derin bir iç çektikten sonra devam ettim:

- Bir ay önce, ziyaret günü koridorda kavga çıktı. Tutuklular silahla birbirlerine saldırdılar. Bu kavgada bir kişi

öldü. Bir gardiyan da yaralandı. Bu olaydan sonra 12 görevli, görevini kötüye kullanmaktan dolayı başka cezaevlerine sürgün gönderildi. Mehmet Göymen, adeta küplere binerek bağırmaya başladı:

- Bu ne kardeşim! Mahkum kendi kendini koruyor desene.

- Olaylar bununla kalsa şükür, diyerek sözüme devam ettim. Birkaç gün önce bir tutukluyu müdüriyette vurmuşlar. Çatışma çıkmış, yedi tutuklu ölmüş. Bu olaylar sonucunda bir gardiyan arkadaş aklını oynattı. Şu an Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde tedavi görmektedir. Şunu içtenlikle söylüyorum ki bizler de ne yapacağımızı şaşırdık.

Mehmet Göymen ses tonunu daha da yükselterek devam etti:

- Hani bir yetkiliniz açıklama yapmıştı. Güya cezaevinde silahları toplamış, spor ve müzik eğitimine başlamıştı. Şimdi bakıyorum da tutuklular kapıları arkadan kilitliyor, yani her koğuş kendi kendisini korumaya çalışıyor.

- Evet anlattıklarınız doğru. O dönemde gazetelerde boy boy resimleri çıkmıştı.

Mehmet Göymen yürümesine devam ederek:

- Yok kardeşim. Kırk yıl oldu bu cezaevi açılalı, böyle bir rezalet görülmedi. Daha önce de nice namlı kabadayılar yattı burada. Hiç de birbirlerini öldürmediler. Onların da hasımları vardı. Onlar da birbirlerini öldürebilirlerdi. Ama böyle olmadı. Gayet dostane ve huzurlu bir şekilde yatıp çıktılar.

Şimdi bakıyorum da öldürülenlerin ardı arkası kesilmiyor bir türlü. Gün olmuyor ki bir isyan çıkmasın. Demek ki idari yönetim gerekli önlemleri almıyor ya da alamıyor.

Eskiden cezaevi yetkililerinin hiçbiri basına haber malzemesi yapılamazdı. Çünkü dürüst insanlardı. İşlerine ve kendilerine saygıları vardı. Duyduğum kadarıyla hapishanede çok güzel atölyeler, iş yurtları varmış. Cezaevinde trilyonlarca rant dönüyormuş. Peki o zamanlarda bunun kaymağını kimler yiyordu? Burada devletten daha büyük birileri mi vardı?

Burada olup bitenlerden devletin haberi yok desem, mümkün değil. Çünkü bütün gazeteler yazdı bu olayı. Gerçekten de ne dersem diyeyim, bu tip olayları duydukça sinirleniyorum. Bu memleket sahipsiz mi kardeşim?

- Sizler bu tür olayları kolayca dile getirip, serzenişte bulunabilirsiniz. Fakat bizler devlet memuruyuz. Birilerine dokunacak laflar edecek olursak, ya işimizden oluruz ya da başka bir cezaevine sürülüp, perişan oluruz. Anlayacağınız, bizim de bilmediğimiz bir sistem işliyor burada.

- Doğru! Siz de haklısınız, diyerek sustu.

Söylediklerinde yerden göğe kadar haklıydı. Eskiden bu cezaevinde Banker Kastelliler, Engin Civanlar yattı. Hiçbiri böyle karışıklıklara, taşkınlıklara maruz kalmadı.

Hiçbiri cezaevinin yıkık, dökük, perişan halini görmedi.

Unutmayalım ki cezaevinde yatan tutuklular da insan. Onlarda insanca yaşamayı, insana yakışır bir ortamı hak ediyorlar. Madem ki bu işi yapmayı kabul ettik, neden karşımızdaki insanlara saygı duyarak, layıkıyla işimizi yapmayalım.

HAMZA KIR

1980'li yılların ünlü kabadayılardan Hamza Kır, beş adamıyla birlikte tutuklanarak cezaevine getirildi. Onları

Hamza Kır

karantina adı verilen tutukluların toplanıp, koğuşlara dağıtıldığı yer olan bölüme aldık. Hamza Kır bana yaklaşarak:

- Bizi nereye vereceksiniz? Beşimizi de aynı koğuşa verebilir misiniz?, dedi.

Ben ise hiç taviz vermeden tatlı sert bir tavırla:

- Hayır! Öyle bir şey söz konusu olamaz. Orada grup kurma riskini göze alamayız, diyerek cevap verdim. Hamza Kır, taviz vermediğimi görünce:

- En iyisini siz biliyorsunuz. Size güvenmekten başka çaremiz yok, diyerek sustu.

Bu istek karşısında biraz gevşek davransaydım, durum bu kadar kesin bir biçimde sonuçlanmazdı. Dediğim gibi saygıyı da insanın kendisi kazanır, saygısızlığı da...

YILLAR SONRA DÜNDAR KILIÇ İLE KARŞILAŞMAMIZ

1970'li yıllardan sonra Dündar Kılıç ile ilk kez 1986 yılında karşılaştım. C blok, C 7 koğuşunda Dündar Kılıç'ın kardeşi İbrahim Kılıç ve yeğeni Nurullah Çınar yatıyordu.

Dündar Kılıç kardeşinin ziyaretine gelmişti. İbrahim Kılıç abisine:

- Beni buradan başka bir cezaevine aldır, diye dert yanmış, Dündar Kılıç da görevli gardiyana dönerek, baş gardiyanın kim olduğunu sormuş ve benim başgardiyan olduğumu öğrenince, benimle konuşmak istemişti.

Ziyaret bittikten sonra, ziyaret yerinde bir sıraya oturduk. Selamlaştıktan sonra Dündar Kılıç konuşmaya başladı:

- Bizim birader başka bir cezaevine gitmek istiyor. Onun derdi ne acaba, diyerek imalı bir soru sordu. Neyi ima ettiğini anlamıştım. O dönemlerde cezaevinin içinde bulunduğu karışıklıkları kastetmişti.

Ama son zamanlardaki düzenlemeleri işaret ederek cevap verdim:

- Vallahi sizin biraderin derdi nedir bilmiyorum. Ama hapishane eskisi gibi değil. Denetimleri arttırdık. Silah, uyuşturucu gibi maddeler büyük bir oranda azaldı. Mücadelemiz devam ediyor.

Dündar Kılıç söylediklerimden ikna olmuş bir tavırla:

- Sağol kardeş, benim biraderi çağırtır mısın, diyerek gülümsedi.

- Tabi, diyerek İbrahim'i tekrar çağırttım.

İbrahim geldikten sonra Dündar Kılıç ayağa kalkarak:

- Bak kardeşim! Burası cezaevi, babanın evi değil. Yatman gereken süreyi sakin bir şekilde yatar, çıkarsın, deyip, sert ve hızlı adımlarla cezaevinden ayrıldı. O günden sonra Dündar Kılıç'ı bir daha görmedim.

CEZAEVİ MÜDÜRÜ ŞARKICI OLURSA

Bayrampaşa öyle bir cezaevi ki nice savcıları, müdürleri ve gardiyanları harmanlayıp eskitti. Kimi idareci, sırf cezaevi huzurlu ve sakin bir ortama kavuşsun diye, geceleri bile pijamasının üstüne paltosunu giyip, cezaevini dolaşıyordu. Kimisi de eğlenceler, şarkılı, türkülü geceler düzenleyerek, dışarıya cezaevini huzurlu göstermeye çalışıyordu.

Bayrampaşa Cezaevi C Blok ikinci müdürlerinden Osman Çetinay'ın doldurduğu son kaset "Bana Şans Dile" ismini taşıyor.

İkinci müdür Sedat Erdoğdu, "Acı Biberim Gibisin" kasetiyle ve Sedat Sayın ismiyle sanat dünyasında şansını deniyor.

1995-1996 yılları arasında cezaevinde görev yapan Osman Çetinay ve Sedat Erdoğdu kaset çıkararak müdürlük görevinden sonra müzik piyasasında da boy göstermişlerdi.

Yani anlayacağınız, sorunların üzerini başka türlü örtmeye çalışıyordu. Ama bir cezaevi asla şarkıyla, eğlenceyle huzurlu olamaz. Böyle yönetilemez. Eğer bir cezaevi müdürü şarkıcı olursa, vay o cezaevinin haline. O zaman bizler de dansöz olacağız demektir. Müdür söyleyecek bizler de oynayacağız. Tabi bu durumda da tutuklular kendi kendilerini idare etmeye başlayacaklar.

1995-1996 yılları arasında cezaevinde görev yapan C blok ikinci müdürlerinden Osman Çetinay ve Sedat Erdoğdu kaset çıkararak müdürlük görevinden sonra müzik piyasasında da boy göstermişlerdi. Çetinay kasetine "Bana Şans Dile", adını vermişti. Sedat Erdoğdu ise soyadında değişiklik yaparak

Sedat Sayın adıyla, "Acı Biber Gibisin" kasetini çıkarmıştı. Kasetler çıktıktan sonra müdürlerin kaset doldurma paralarını tutuklulardan aldığı yönünde söylentiler çıkmıştı.

1974'te cezaevi yönetiminde görev yapan Muammer Oral'ı saygıyla anmak istiyorum. Muammer Oral, gerçekten de işine saygılı, ilkeli ve özverili çalışan bir amirdi. Zaten geçmişteki Bayrampaşa'nın huzurlu ve disiplinli oluşu da disiplinli ve işinin ciddiyetini kavrayabilen amirlerin çabalarının bir eseridir.

Ancak böylesine ciddi, dürüst ve özverili çalışan amirler, kabadayılara ve isimli kişilere sözlerini geçirebiliyor, onlara güven verebiliyorlardı. Aksi takdirde bu insanlar kendi önlemlerini kendileri alıyorlardı.

Bir amirin yönetim becerisine sahip olup olmadığı, ceza evi personelinin fikir ve düşüncelerine karşı takındıkları tutumla kendini belli ederdi. Saygın ve görev bilinciyle çalışan bir amir, en alt kademedeki görevliye kadar, bütün personelin önerilerine kulak kabartan, ben merkezli bir zihniyetten kurtulup, grup çalışmalarını destekleyen amirdir. Bu durumu örneklendirmek için, küçük bir anımı anlatmak istiyorum.

ENİS KARADUMAN

Ünlü kabadayılardan Enis Karaduman C 13 koğuşunda adam yaralama suçunda yatıyordu. Koridorda dolaştığım bir gün Enis Karaduman'ı ziyaretçi odasına doğru giderken gördüm.

Enis Karaduman

Beni görünce:

- Nasılsınız abi, beni tanıdınız mı, diye sordu. Ben de:

- Tanıdım Enis Bey. Allah kurtarsın, diyerek kısaca cevap verdim.

- Hiç halimizi hatırımızı sormuyorsun dayı! Ara sıra uğrayın da biraz konuşalım. Gerçekten de size çok saygı duyarım, di yerek sözlerine devam etti.

Oysa Enis Bey'in bana kırgın olduğunu düşünüyordum ama bu içten davranışı beni oldukça şaşırtmıştı. Çünkü birkaç gün önce dilekçeyle idareye baş vurmuş, uyuşturucu kaçakçısı Varojyan Kumdagezer'i koğuşuna istemişti.

O dönemin savcısı Oktay Ögel, beni çağırtarak bu konuyla ilgili fikrimi sormuştu. Bense bu isteğe karşı çıkarak:

- Olmaz savcı bey! Onların suçları ayrı. Aynı koğuşta kalamazlar, diyerek cevap vermiştim. Savcı bey de bu düşüncelerimi destekleyerek, bu talebi geri çevirmişti.

Yukarıda anlattığım taleplere benzer birçok taleple karşılaşıyorduk zamanında. Fakat huzursuzluğun yaşandığı dönemlerdeki savcılar, bırakın fikrimizi sormayı, ağzımızı bile açmamıza izin vermezlerdi.

FAZLI AKIN İLE KARŞILAŞMAMIZ

Fazlı Akın 1970'li yıllarda Bayrampaşa'da yatmıştı. Saygın bir iş adamıydı. 20 sene sonra bir gün tesadüfen dışarıda karşılaştık. Bir çay bahçesinde oturup, hapishane hakkında konuşmaya başladık. Sohbetin koyulaştığı bir anda, laf dönüp dolaşıp, Bayrampaşa'nın eski başgardiyanı Hamido lakaplı Hamid Orak'a geldi.

Fazlı Akın

Fazlı Akın derin bir of çektikten sonra devam etti:

- 1974'te cezaevinin önünde vurdular onu. Çok saygı duyduğum bir insandı. Hem de hemşerimdi. Haberim olsaydı, onu böyle canice öldürmelerine engel olmak için elimden gelen her şeyi yapardım.

Evet o olayı hatırlıyordum. O zamanlar daha bir yıllık gardiyandım. Hamido bizim amirimizdi. Gerçekten görevini layıkıyla yapmaya çalışan, disiplinli ve ödün vermeyen bir kişiliği vardı. İşte bu alemde, bazı çıkarcı ve art niyetli kişilerin işine çomak sokarsanız, Hamido gibi hain bir kurşuna hedef olursunuz. Sonra lafı değiştirerek:

- Baş efendi! Bayrampaşa'da bir de kadın kabadayı yattı... Fazlı Bey'in sözünü keserek devam ettim:

- Evet eski kabadayılardan Celal Ateş'in eşi Gülbahar Ateş. Gençliğinden beri Celal Bey'in ziyaretine gelir giderdi. Bir süre sonra onun koltuğuna oturdu, sonra kendisi de cezaevine düştü.

- Sonra ne oldu?

- Kadınlar Koğuşu'nda kendince bir ağalık kurduğunu öğrendim. Mahkumlarla ilgilenmiş. Sonra başka bir cezaevine gönderdik.

Sohbetimiz bittikten sonra, birer çay içip, Fazlı Akın'ın yanından ayrıldım.

Yıllar öncesine dayanan bir diyaloğun, tam yirmi sene sonra da böylesine samimi bir sohbet havasında geçmesini, o zamanlarda Bayrampaşa'daki, dürüst ve ilkeli çalışmalarıma borçlu olduğumu söylersem, herhalde fazla abartmış olmam.

Gülbahar Ateş

Çünkü birçok defa dile getirdiğim gibi kabadayılar içeride ve dışarıda, dürüst ve ilkeli insanlara karşı her zaman saygı duyarlar ve severler.

MAHMUT SUBAŞI

Mahmut Subaşı'nı 1974 yılında tanıdım. C blokta 2 sene yattı. Babayiğit ve yakışıklı bir delikanlıydı. Bayrampaşa tutukevi olduğu için kimseye mahkum diyemeyiz. Tutuklu olan herkesin akşama ya da yarına tahliyesi çıkabilir. Meselenin bu tarafından bakarsak Mahmut Subaşı gibi bir gencin cezaevinde ömrünü tüketmesi üzücüydü.

Kendisi 1975 yılında hüküm giydi, başka bir cezaevine gönderildi. Yaklaşık 15 sene sonra yine Bayrampaşa Cezaevi'ne geldi. Mahmut Subaşı düşman sahibi bir adamdı. İster istemez kendini olayların içinde buluyordu.

Subaşı'nın tutukluluğu sırasında dikkatimi çeken bir şey

Mahmut Subaşı

oldu. Kendisi yaşadığı bunca sıkıntıya rağmen sigara kullanmıyordu. Nedenini sorduğumda bana şöyle cevap vermişti: "Sigara sorun çözmez hatta kötülükleri arttırır. Cezaevine düşmeden önce yani 15-20 yaşlarında sigara kullanıyordum. Cezaevinde sigarayı bıraktım. Çünkü cezaevinde sıkıntılı günlerim olabilirdi. Sigara parasını kimden alacaktım. Ayrıca cezaevinde başka şeyler de içebilirdim. Sigarayı bu yüzden içmiyorum.

Dışarıda içki bile içmem. Benim güçlü olmam lazım. Çünkü ben ailemin büyüyüğüm ve çevremde sevilen biriyim. Sigara, uyuşturucu, içki kullanırsam çocuklarım ve çevrem arasında itibarım kalmaz. Ben esnafım. Benim bildiğim temiz baba, temiz nesil yetiştirir. Ne yazık ki bizde bir düşmanlık meselesi var. Keşke onlar da olmasaydı. Zamanında eğitim görseydik bunlar olmazdı. Bundan sonra gelen nesli okutacağız yoksa başa çıkamayız."

Mahmut Subaşı'yla daha sonra dışarıda konuştuk. Gerçekten sayılan bir esnaftı. Akraba düşmanlığının zararlarından bahsetti. Söz dönüp dolaşıp yine okumaya ve kültür sahibi olmak gerektiğine geldi.

CİNAYET VE GASP KOĞUŞU'NDAN ALDIĞIMIZ İHBAR

1980'li yıllarda Cinayet ve Gasp Koğuşu'nda aynı suçlardan hüküm giymiş olan Mustafa Taka'nın vurulacağını ihbar aldık. Hemen harekete geçerek Mustafa Taka'yı o koğuştan alıp, başka bir koğuşa verdik. Neden o koğuştan alındığını

bilmeyen Mustafa Taka, birkaç kez eski koğuşuna dönmek istediğini bildiren yazılı talepte bulundu.

Her defasında bu talebi geri çevirdik. Aldığımız ihbarı değerlendirmeden Mustafa Taka'ya durumu açıklayamıyorduk.

Mustafa Taka'yı kimin vuracağını araştırmaya başladık. İhbarlar sonucunda idamla yargılanan Hıdır Sarı adında bir mahkumun böyle bir eyleme hazırlandığını öğrendik. Bu şahsı koğuşundan alarak üst araması yaptık. Hıdır Sarı durumu öğrendiğimizi fark ettiğinde, kendisi itirafta bulunarak:

- Abi cezaevi yapımı bir şiş var bende. Onu size teslim ede yim, dedi.

Bu itiraf sonucu Mustafa Taka'yı da çağırttım. Taka'ya:

- Seni niye çağırttığımı biliyor musun?, diye sordum.

Taka:

- Bilmem, diye kısa ve umursamaz bir şekilde cevap verdi.

Sonra Hıdır Sarı'ya döndüm:

- Bu şişi ne yapacaktın?

- Mustafa Taka'yı öldürecektim.

Hıdır Sarı'nın verdiği cevap karşısında, Taka'nın rengi benzi attı. Hiçbir şey söylemeden başını önüne eğdi.

Bu durumu daha fazla eşelemeden, her ikisine döndüm ve:

- Gördünüz değil mi? Hapishanede olanlardan bizlerin haberinin olmadığını düşünüyorsunuz belki de. Ama şunu asla unutmayın, görevinin gereklerini yapmaya gayret eden ve sorumluluk sahibi bir görevliyseniz, tutuklular hakkında daha dikkatli davranmak durumundasınız. Seni o koğuştan ayırmasaydık, şimdi ikinizden biri ölmüş olacaktı.

Söylediklerim bittikten sonra, Taka başını kaldırdı ve:

- Kusura bakma abi, diyerek koğuşuna doğru yürümeye başladı.

Sonradan öğrendiğimiz kadarıyla Mustafa Taka ile Hıdır Sarı kendi aralarında kavga ettiklerinden böyle bir olay yaşanmıştı.

NE SAVCINIZA NE MÜDÜRÜNÜZE NE DE SİZE GÜVENMİYORUZ

Bayrampaşa Cezaevi'nin en karışık ve disiplinsiz olduğu dönemlerde, tutukluların kendi can güvenliklerini korumak ve cezaevinde oluşan boşluktan yararlanarak, isteklerini idareden temin etmek için örgütlenerek sık sık isyan çıkardıklarından bahsetmiştim.

Yine böyle bir ortamda, D bloktaki tutuklular arasında şiddetli bir kavga çıktı. Bütün girişimlerimize rağmen, tutuklular koğuşlarına girmemekte direniyorlardı. Beni ve birkaç gardiyanı, iç bölmedeki baş memurluk odasına kapattılar.

Bu karmaşanın ortasında çaresizce amirlerimizin gelmesini bekliyorduk. Cezaevi müdürünün ve savcının gelmesini beklerken, bir anda askerlerin içeri girdiğini gördük. Bu durum karşısında adeta şaşkına döndüm. Tamam asker bizim askerimiz ama bizim görevimizi neden asker yapsındı ki? Sonuçta iç güvenliği sağlamak bizlerin göreviydi.

Amirlerimizin bu şekilde davranmasını bir türlü anlayamadım. Askerler içeri girer girmez, tutuklular büyük bir coşkuyla askerleri alkışlamaya başladı. Askerlerin içeri girmesiyle birlikte ortalık birden sakinleşmiş, biz de kapatıldığımız yerden çıkarılmıştık.

O olaydan birkaç gün geçtikten sonra, tutuklulardan

birine sordum:

- Askerlere karşı gösterdiğiniz ilginin ve bizlere karşı bu olumsuz tutumunuzun nedeni nedir? Oysa bizler sizin can güvenliğiniz ve gereksinimleriniz için buradayız. Size iyi, kötü emeğimiz ve hizmetimiz geçmiştir.

Tutuklu gayet sitemkâr bir tavırla cevap verdi.

- Ne müdürünüze ne savcınıza ne de sizlere güvenmiyoruz. Gerçekten görevinizi layıkıyla yapsaydınız, bu tür olaylar çıkmazdı. Askerlere karşı gösterdiğimiz coşkuya gelince; bu, onlara karşı duyduğumuz güvenden kaynaklanıyor. Hapishaneden de sizin bu başıboşluğunuzdan da bıktık artık. Birilerinin gelip bu durumu düzeltmesi için her gün dua eder olduk. Zannetmeyin olayların çıkması bizleri memnun ediyor. Aksine bu durumlar hepimizi tedirgin ediyor. Sonuçta hepimizin seveni, sevmeyeni var.

Söyledikleri tamamen doğruydu. Çünkü onlar da kendilerini güvende hissedebilecekleri, huzurlu bir ortam istiyorlardı. Her ne kadar burası bir hapishaneyse de buranın da huzura ve güvene ihtiyacı vardı.

Eğer bir cezaevinde otoritenin zayıflığından doğan bir boşluk olursa, tutuklular karşı karşıya gelir, sonuçta da aralarında sürtüşmeler, kavgalar, yaralamalar ve ölümler olur. Bu durumu daha somut bir şekilde açıklamak için Ali Gürsel'le yaşadığım küçük bir anımı anlatmakta yarar görüyorum.

ALİ GÜRSEL

Ali Gürsel, 1998 yılında beş suç ortağıyla beraber cinayet suçundan cezaevine getirildi. Suç ortaklarından biri olan Adnan Çiçek, Ali Gürsel'in yattığı koğuşun birkaç metre ilerisindeki D 9 koğuşunda yatmaktaydı.

Ali Gürsel

Bir gün D 9 koğuşunda tutuklular arasında kavga çıkmış ve birileri bu haberi Ali Gürsel'e uçurmuştu.

Ali Gürsel'in arkasına 15-20 kişiyi alarak o koğuşa doğru gittiğini gördüm.

Onları görünce, şebeke kapısı nöbetçisine bağırarak:

- Kapıyı kilitle ve yanıma gel, dedim.

Nöbetçi kapıyı kilitleyip anahtarı bana verdi. Ali Gürsel ve yanındakiler, şebeke kapısına dayandılar. Ali Gürsel sinirli bir ifadeyle:

- Abi kapıyı aç, diye bağırdı. Yüzümü ekşiterek:

- Niye açıyım?, diye sordum.

Ali Gürsel ses tonunu daha da yükselterek bağırdı:

- D 9 koğuşunda kavga çıkmış, gidip ayıracağım.

Tavrımı değiştirmeden:

- Kapıyı açmayacağımı biliyorsun. Daha fazla diretme ve koğuşuna geri dön. Biz ne gerekiyorsa yaparız, diye cevap verdim.

Uzun uzun yüzüme baktı. Sonra hızlı adımlarla koğuşuna doğru yürümeye başladı.

Kuşkusuz Ali Gürsel'i böyle bir tutuma iten sebep, cezaevinde hakim olan güvensizlik duygusuydu. Karşısında kararlı ve ödün vermez bir sorumlu görünce, sorun çıkarmadan yerine geri döndü çünkü benim görevimi yapacağıma inanıyordu. Yani sorumlu sorumluluğunu bildiği ölçüde tutuklulara güven veriyordu.

Ali Kasım, duruşmada vurularak can verdi.

ALİ KASIM ve RÜYASI

Kısa bir dönem görev yaptığım Metris Cezaevi'nde 1994'te yılında cinayet suçundan tutuklu bulunan Ali Kasım yatıyordu. Ali Kasım'ın, mahkemesinin olduğu sabah bana anlattığı rüyayı ve sonrasında gelen haberi hiçbir zaman unutamadım. O sabah duruşması olan tüm tutuklulara "Hayırlı mahkemeler." diledim. Ali Kasım bana o gece gördüğü rüyayı şöyle anlatmıştı:

Ali Kasım'ın rüyası, bana anlattıktan tam iki saat sonra gerçekleşti.

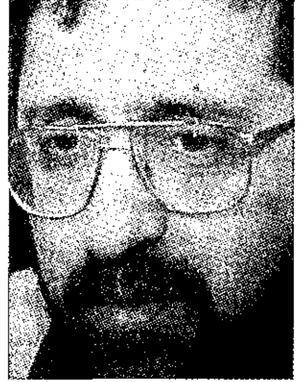
- Başefendi, bu gece çok güzel bir rüya gördüm. Beyaz elbise giymiştim. Ya tahliye olacağım ya da beraat edeceğim, demişti.

Aradan iki saat geçtikten sonra, Ali Kasım'ın sanık sandalyesinde vurulduğu haberi gelmişti.

ENGİN CİVAN, CEZAEVİNE PERSONELİNE FON AÇMA TEKLİFİNDE BULUNDU

Yine Metris Cezaevi'görevli bulunduğum dönemde Engin Civan zimmet suçundan tutuklu bulunuyordu. Onun diğer tutuklulardan bir farkı yoktu ama can güvenliği bakımından kendisini tek kişilik bir koğuşta tutuyorduk. Bu koğuşun yemekhanesi, tuvaleti ve banyosu vardı. Sol kolu kırık olduğu için kendisine her zaman yardım ediyorduk.

Ziyaret günlerinde tek başına görüşme yerine götürüldü. Diğer tutukluları arasına katılması yasaktı.

Engin Civan

Engin Civan'la da cezaevi psikolojisi üzerine bazen konuşurdum. Çok ağır bir insandı. Her sorduğum soruya cevap vermezdi, kaçınırdı. Ama aklında hep ticaret vardı. Hatta bir gün bize, cezaevi personeli için bir fon açmamızı önerdi. Fonda toplanacak paralarla personele oturma yeri, kantin ve ev yapılması teklifinde bulunmuştu. Bu teklif, çoğunluk kabul etmeyince tabi ki gerçekleşmedi.

ADNAN ÇİÇEK

Tabiri caizse Bayrampaşa Cezaevi'nde büyümüştür, cinayet suçundan D 4 koğuşunda yatmıştır. Aynı koğuşta adli tıp için gelen misafir tutuklu ve hükümlülerle kalıyordu. Beni gençliğinden beri tanır.

1998 yılında Adnan Çiçek'in ziyaretine gelenlerden biri, ona bir takım elbise getirmişti. Elbisenin rengi personelin üniformasının rengine benzediği için görevli gardiyan elbisenin içeriye girişine izin vermemişti. Gardiyan görevi gereği doğru olanı yapmış ama durumu Adnan Çiçek'e bildirmemişti. Bu durum karşısında elbiseyi getiren şahıs Adnan Çiçek'e:

- Görevliler elbiselerini içeri sokmamıza izin vermediler, diye serzenişte bulunmuştu. Bu sözler karşısında Adnan Çiçek sinirlenerek:

- Ben idareye birçok konuda yardımcı oluyorum. Fakat idare benim bir elbisemi bile içeri sokmuyor. Ben de adli tıpa gelen bu hastalara yardımcı olmuyorum, diyerek koğuşta bulunan hasta tutuklulara:

- Hepiniz koğuştan çıkın. Artık sizinle uğraşamam, diyerek, koğuşun kapısını açtırmıştı.

Gerçekten de o koğuşta bulunan hasta tutuklular, kendilerine bakamayacak kadar aciz durumdaydılar. Temizlik ihtiyaçlarını bile yapamıyorlardı. Bu ve buna benzer konularda Adnan Çiçek onlara yardımcı olmuştur.

Olayı haber alır almaz Adnan Çiçek'in koğuşuna gittim. Beni karşısında gören Adnan Çiçek başını önüne eğdi, hiç konuşmuyordu. Durumu ona detaylarıyla anlattıktan sonra, tutukluları tekrar koğuşlarına alabildik.

Diğer kabadayılar gibi Adnan Çiçek'in de birçok hasmı vardı. Cezaevinin o dönemdeki karışıklıklarından o da şikayetçiydi. İdareye dilekçeyle başvurarak, kendi isteğiyle başka bir cezaevine gönderildi.

AYDIN ÇETİNKAYA

Aydın Çetinkaya, 1994 yılında cinayet suçundan dört adamıyla birlikte tutuklu olarak E blokta yatıyordu. Aydın Çetinkaya'nın yattığı koğuşun yan tarafındaki koğuşta ise kabadayılardan Nejat Taş bulunuyordu. Her ikisi de ağır suçtan içerideydiler.

Daha önce de anlattığım gibi, kabadayılar daima sözlerinin geçmesini isterler. Bunu engellemek isteyen görevlileri ise etkisiz hale getirmek için bütün olanakları kullanırlar.

Bir gün sabah sekizde görevime geldim. Sayım yapmak için koğuşları dolaşıyordum. E bloğun önünden geçerken Aydın Çetinkaya bana hakaret etti. O anda kendisine hiçbir şey söylemeden geçip gittim. Ama bu hakaretin nedeni hakkında gizliden gizliye kendimce araştırmalar yapmaya başladım.

Aldığım duyumlardan Aydın Çetinkaya ile Nejat Taş'ın arasının açık olduğunu, Nejat Taş ve adamlarının gece belli bir saatten sonra Aydın Çetinkaya'nın koğuşuna gizlice girerek birkaç adamını öldürmek istediğini, bu nedenle görevlinin taktığı kilitleri çıkarıp yerine bozuk kilitler koyarak, istedikleri zaman içeri girip koğuşu basmayı planladıklarını öğrendim. Bu haberi alır almaz kimseye fark ettirmeden harekete geçtim. Gizlice koğuşların kilidini değiştirerek, bu koğuşlardaki gözetimi daha da artırdım.

Aydın Çetinkaya

Aydın Çetinkaya bu olayı iki-üç gün sonra öğrenmişti. Bir gün ziyaretçi yerine giderken, kendisiyle koridorda

karşılaştık. Yanımda durarak gayet saygılı ve mahcup bir ifadeyle:

- Abi kusuruma bakma, geçen günkü davranışım gerçekten de bana yakışır bir davranış değildi. Maalesef bana seni yanlış anlattılar. Biraz önyargılı davrandım galiba. Meğer sizler bizim can güvenliğimizi sağlamak için, zor şartlarda bile mücadele ediyorsunuz, diyerek mahcubiyetini dile getirdi.

KADİR KÜÇÜKCAN

Hasımlar Koğuşu'nda 1975 yılında büyük hasım sahibi olan Küçükcan ailesinden birinin yattığını biliyordum. 20 sene sonra D 2 koğuşunda yine bu ailenin başka bir mensubu olan Kadir Küçükcan cezaevinde bulunuyordu.

Kadir Küçükcan, 20 yıldan beri devam eden Küçükcan ailesinin düşmanlık meselesinin sorumluluğunu teslim almış, yaralama ve cinayet suçundan cezasını çekmek üzere Bayrampaşa'ya gelmişti.

Kadir Küçükcan (ortada), Vedat Yardım (solda), İlhan Çepni (sağda)

Kadir Küçükcan yattığı koğuşta çok sevilen biriydi.

Bir gün kendisine neden okumadığını sordum.

- Abi okudum, düşmanlık yüzünden tahsilimi yarıda bıraktım. Bende kimseye düşmanlık güdülmesini

istemem, dedi.

Kadir Küçükcan'ın yanında arkadaşları İlhan Çepni ve Vedat Yardım da vardı.

Vedat Yardım Karantina Koğuşu'na mümessillik yapı yordu. Her rastladığımda onlara da herhangi bir cezaevinde olaya karışmamaları için nasihatte bulunuyordum. Hepsi cezaevinde bir olaya karışmadan tahliye olup gittiler.

MİLLETVEKİLİ MUSTAFA BAYRAM

Bayrampaşa'da birçok siyasetçi de yatmıştır. Bu siyasetçi lerden biri de Mustafa Bayram idi. Mustafa Bayram cezaevi tüzüğüne gayet saygılıydı. Aynı zamanda aşiret reisi olan Mustafa Bayram, koğuşunda yatmakta olan 30 kişiye yakın tutuklunun hemen hemen hepsine maddi yardımda bulunmuştu. Çok alçakgönüllü, hatırı sayılır bir kişiliği vardı.

En alt kademedeki memura karşı bile hoşgörülü ve saygılı

Mustafa Bayram gibi cezaevinde yatan birçok kişi daha sonra milletvekili oldu.

İbrahim Cici

davranmaya özen gösterirdi.

Burada bir gerçeğe dikkatinizi çekmek istiyorum. İnsanların ne olduğuna değil, ne olacağına bakmak gerekiyor. Mustafa Bayram'ın cezaevinde yatması onun saygın bir kişiliğe sahip olduğu gerçeğini asla değiştirmez.

Sonuçta bunu ispatlarcasına 1980'li yıllarda Van bölgesinden milletvekili seçildi.

Unutulmamalıdır ki cezaevinde yatıp çıkan birçok insan bakanlığa yükselmiştir.

İBRAHİM CİCİ

Cinayet suçundan tutuklu bulunan İbrahim Cici ve suç ortakları belli bir dönem D 2 koğuşunda yattıktan sonra, idarenin aldığı bir kararla başka bir cezaevine gönderildiler.

Cici, Bayrampaşa Cezaevi'nde kaldığı süre içerisinde, hiçbir olaya karışmadan, idareye ve bizlere saygılı bir tutum sergilemişti. Cezaevinden ayrılırken sırayla hepimize büyük bir saygı ve sevgiyle teşekkür etmişti.

Bayrampaşa'dan ayrıldıktan sonra yakalandığı bir hastalık nedeniyle vefat etti.

FEVZİ ÖZ

Fevzi Öz, 1988 yılında cinayet suçundan Bayrampaşa Cezaevi'nde yatmıştır. Kaldığı C blok C 3 koğuşunda

Hüseyin Karatay, İdris Özbir gibi isimli kabadayılar da yatıyordu.

Bir gün Fevzi Öz'ün koğuşta olay çıkaracağına dair ihbar aldık. Bu ihbar üzerine bana Fevzi Öz'ün o koğuştan ayrılmasını bildiren yazılı bir emir geldi. Emri alır almaz Fevzi Öz'ün koğuşuna giderek, kendisini ayrı bir koğuşa götüreceğimizi söyledim. Nedenini sordu. Öyle gerektiğini söyleyerek verilen talimatı uyguladım. Tabi bu olay üzerine sinirlenen Fevzi Öz, beni vurdurmak için dışarıdaki adamlarına emir vermiş.

Bir gün iş dönüşü eve gidiyorum. Evime yaklaştığımda bir arabanın beni takip ettiğini fark ettim. Daha bir şey anlayamadan arabadan bir el ateş edildi ve araba yanımdan hızla uzaklaştı.

O olaydan sonra ertesi gün her zamanki saatte cezaevine gittim. Tabi olayı amirlerim de duymuştu. Kimin yaptığını bilememenin verdiği telaşla, Fevzi Öz ile kavgalı olan Hacı Çapan'ı yanıma çağırttım. Olayı ona sordum. Bana ateş edenleri kendisine kısaca tarif ettim. Hiç tereddüt etmeden Fevzi Öz'ün adamları olduğunu söyledi.

Fevzi Öz ile aralarının açık olmasından dolayı onu karalamak istediğini düşünerek, Hacı Çapan'ı koğuşuna gönderdim. Daha sonra da Fevzi Öz'ü çağırttım. Söylediklerimi yere bakarak dinledi ve:

- Kusuruma bakmayın başefendi. Doğrudur, benim adamlarımdı sana ateş edenler. Ama Allah'tan size bir şey olmamış. Beni koğuşumdan aldığınızda gerçekten çok sinirlendim. Hele bir de nedenini sorduğumda, doğru dürüst bir cevap vermeyince çileden çıktım. Daha sonra da bu olayın nedenini öğrendim. İçeriden biri asılsız bir ihbarda bulunmuş galiba. Biraz geç oldu ama yanıldığımı anladım. Şükür

Alaattin Çakıcı

ki ikimiz de bir felaketin eşiğinden döndük.

O talihsiz olaydan beş sene sonra Fevzi Öz ile dışarıda karşılaştık. Sıcak bir ilgiyle beni karşıladı, daha sonra da onu görmedim.

ALAATTİN ÇAKICI

Alaattin Çakıcı, ben Metris Cezaevi'nde görevliyken kısa bir süreliğine Bayrampaşa'da bulunuyordu. 1995 yılı Bayrampaşa Cezaevi'nin en karışık olduğu dönemdi.

Alaattin Çakıcı ile karşılaşmamız müdür beyi ziyarete gittiğim bir güne rastlamıştı. Tahliyesine az bir süre kalmıştı. Metris'ten Bayrampaşa'ya geçtiğimde Alaattin Çakıcı tahliye olmuştu.

HÜSEYİN KARATAY

Hüseyin Karatay, C 5 koğuşunda, cinayet ve yaralama suçlarından yatıyordu. Cinayet Koğuşu adı verilen bu bölümün cezaevi içerisinde her zaman ayrı bir yeri vardı. Çünkü bu koğuşta yatanlar, ağır bir suç olan cinayetten yattıkları için ürkütücü etkiye sahiptiler. Tabi bunun yanında bu suçlulara daha bir dikkat etmek gerekiyordu.

Hüseyin Karatay, 9 sene yattıktan sonra o dönemlerde çıkarılan bir af yasasından yaralanarak tahliye oldu. Tahliye olduktan birkaç sene sonra yine bir cinayet suçundan hüküm giyerek Bayrampaşa'ya geri geldi. Mahkemenin verdiği kararla 11 sene daha yatıp tahliye oldu. Hüseyin

Karatay, 20 sene cezaevinde bulunduysa da her fırsatta haksız yere o kadar yılının heba olduğunu söylerdi.

Daha sonra kendisiyle dışarıda karşılaştık. Bu karşılaşmamızda söylediği sözler beni çok etkilemişti. Aile hayatının düzenliliğinden bahsederek, hapishanede heba ettiği gençliğine ne kadar çok yandığını dile getirdi. Çocuklarını okuttuğunu ve şimdi onlara imrenerek baktığını, çok düzenli bir aile ortamına sahip olduğunu, bir daha dünyaya gelebilme gibi bir şansı olsa, geçmişteki hatalara asla düşmeyecek kadar pişman olduğunu uzun uzun anlattı.

Buradan da anlaşılacağı gibi bir insan gençliğin verdiği dinamizm ve hırsla bazı istenmeyen olaylara karışabiliyor. Ama belli bir yaş ve olgunluğa eriştiğinde kaybolan yılları ve yaptığı hatalar için pişman oluyor.

Sonuçta anlatmaya çalıştığımız şey hiçbir zaman "keşke" dememek için irademize ve mantığımıza ses vererek yaşamamız gerektiğidir. Aksi takdirde, ömrümüz "keşke"lerin debdebesinde eriyip gitmeye mahkum olur.

SEDAT PEKER

Sedat Peker, D blok, D 2 koğuşunda tutuklu olarak yatıyordu. Gözlemlediğim kadarıyla kendisi koğuştan pek çıkmaz, genellikle havalandırma bahçesinde spor yapardı. Bazen de başına şapkasını geçirip tek başına volta atardı.

Koğuşun genellikle dip tarafındaki ranzada yatardı. Yatağın yan tarafına cezaevi marangozhanesinden temin ettiği bir formika çaktırmıştı. Yatağının yanında bir masa iki sandalye vardı.

Sedat Peker

Diğer tutuklulardan hiçbir ayrıcalığı yoktu. Yalnız diğer tutukluların isteklerini hiç kırmaz, ihtiyaçlarını karşılamak için elinden geleni yapardı. Cezaevinin çamaşırhanesi kapalı olduğundan çamaşır makinesi bile getirtmişti. Bunun dışında buzdolabı, müzik seti gibi araçları da temin etmişti.

Tabi bütün bunlar gazetelerde yazılanların aksine, o dönemin cezaevi müdürünün onayıyla getirilmişti.

Bir gün D 2 koğuşunda sabah sayımı yapıyorduk. Sayım bittikten sonra Sedat Peker'le konuştuk.

- Dayı, koğuşta herkes senden bahsediyor. Bu meslekte bayağı eski olmalısın.

- Evet eski sayılırım.

- Gel bir çay içelim. Bu cezaevinin geçmişiyle ilgili biraz konuşalım. Bu cezaevi eskiden beri böyle mi?

Sedat Peker sözünü bitirdikten sonra, soğukkanlı bir şe kilde cevap verdim:

- Bayrampaşa öyle bir yer ki zaman gelir idare tutukluların eline geçer, zaman gelir yönetimin eline geçer. Cezaevine atanan idari amir görevinin bilincinde, hapishaneyi iyi tanıyan biri ise otoritesini kurabiliyor, aksi takdirde varolan düzen de bozuluyor. Yani atanan cezaevi müdürü veya savcısı, küçük bir ilçeden buraya geliyorlar. Bu cezaevinin

mevcudu belki de onların geldiği ilçenin mevcudu kadardır.

Daha sonra konuyu başka bir yöne çekerek konuşmama devam ettim:

- Şu arkanızdaki D 10 koğuşu eskiden halı atölyesiydi. Bir zamanlar bu atölyede çok kaliteli ve güzel halılar dokunu yordu. Şimdi ise koğuşa çevirdiler o güzelim atölyeyi. Bu hapishanede eskiden suç ayrımı vardı. Her tutuklu işlediği suça göre muamele görürdü. Tutukluların can güvenliği ön planda gelirdi. Kısacası eskiden bu hapishanede huzur ve güven vardı.

Sedat Peker, konuşmamı bitirdikten sonra bana dönerek sordu:

- Dayı son zamanlarda gazeteler benim aleyhimde yazılar yazmaya başlamış. Yok efendim, hapishanede düzeni bozuyormuşum, personele karşı olumsuz tavırlarım varmış. İdareyi tanımıyormuşum... Sen uzun zamandır bu hapishanedesin. Bu tür davranışlarıma hiç şahit oldun mu?

- Vallahi, cezaevini hiç dolaşmazsınız, ziyaretçi getirmezsiniz, idareye de çıkmazsınız. Üstelik tutukluların ihtiyaçlarına, isteklerine de duyarlısınız. Gazeteler bu haberleri nereden uyduruyorlar, ben de şaşıyorum.

Sedat Peker büyük bir tevazuyla:

- Ehh dayı! Ne yaparsan yap, kimseye yaranamıyorsun işte. Hadi sana hayırlı vazifeler, dedikten sonra yanından ayrıldım. Konuşmalarından anladım ki Sedat Peker de hapishane ortamının huzurlu ve sakin olmasından yanaydı.

Daha sonraki karşılaşmamızda yine bir sohbet ortamı oluşmuştu. Bu sohbet esnasında Sedat Peker'e şunu sormuştum.

- Sizlere yeraltı dünyasının kabadayısı, mafyası ve son zamanlarda da çete reisi diyorlar. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

- Ben bu yakıştırmaların hiçbirini kabul etmiyorum. Aslında sizler de biliyorsunuz ki bizler hatırı sayılır kişileriz. Bazı sebeplerden dolayı içeri girip çıkmamız bizi mafya ya da çete reisi yapmaz. Neticede bir yazar da gazeteci de daha da ileri gidecek olursak devletin önemli kademelerinde görev yapmış kişiler de hapse girip çıkabiliyorlar. Şimdi onlar da mı mafya ya da çete reisi sayılıyorlar? Sonuçta kanunlar herkesi bağlıyor. Statü farkı gözetmeksizin hem de...

- Bir de size baba diyorlar...

- Hayır baba falan yok. Herkesin bir babası var zaten, diyerek sözlerine sinirli bir şekilde devam etti:

- Yaş itibariyle gerekirse abi denilebilir. Veya isimle hitap edilebilir. Başka yakıştırmalar gereksizdir. Yalnız abilik öyle kolay bir iş değildir. Onu da hak edecek dirayete, hoşgörüye sahip olmak gerekir.

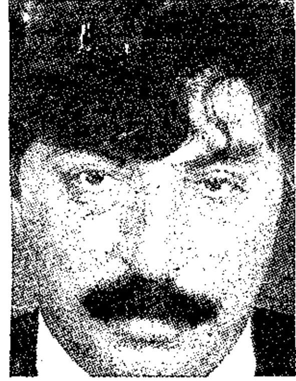
Bu sorduğum sorular karşısında, hafif bir tebessümle:

- Hayırdır başefendi! Bir gazeteci gibi sorular soruyorsun. Nedeni nedir, diye sordu.

- Sakın yanlış anlamayın Sedat Bey, diyerek devam ettim:

- Emekli olduktan sonra, buradaki anılarımı içeren bir kitap yazmayı düşünüyorum. Ne de olsa Bayrampaşa Cezaevi'nde koskoca bir ömür tükettik.

Bu kitabı yazmamdaki amaç yeni nesli hapishaneler hakkında bilgilendirmek, onlara insan olmanın faziletlerini anlatmak, gençliklerinin kıymetini bilmeleri gerektiğini nasihat etmektir. Yaşam çizgilerinde az da olsa yol gösterici mesajlar vermeye çalışmaktır. Ben sözümü bitirdikten sonra

Mehmet Nabi İnciler

Sedat Peker, kitap fikrimi destekleyici sözler sarf ederek, konuyu tekrar hapishanenin düzeni ve koğuşların temizliğine getirdi.

Sonuç itibariyle hapishanenin düzeni ve koğuşların temizliği, tutuklularla cezaevi personelinin karşılıklı özveri ve hoşgörüsüne bağlıdır. Görevim süresince öyle olaylarla karşılaştım ki yazmaya kalksam ciltlerce kitaplara sığdıramam. Başlarda da söylediğim gibi ben sadece olayları özetlemekle yetiniyorum.

Sedat Peker, Bayrampaşa'da kısa bir dönem yattıktan sonra ayrılmıştır.

MEHMET NABİ İNCİLER

Mehmet Nabi İnciler, iş adamıdır. Aynı zamanda Ankara'nın sayılı kabadayılarından biridir. Bayrampaşa'da kısa bir dönem yattıktan sonra tahliye oldu.

Cezaevine geldiğinde yaralıydı. Cezaevi doktoru tarafından hastaneye gönderildi. Kendisini daha sonra hiç görmedim.

MEHMET KİRMAN MAZGAL DEŞİĞİNDEN NASIL ÇIKTI?

Hasımlılar Koğuşu cezaevinde bulunan önemli koğuşlardan biriydi. Bu koğuştan ayrı olarak revirin arka kısmında yine hasımlılar için yapılmış özel koğuşlar da vardı.

Tek oda sistemine göre düzenlenmiş olan bu koğuşlarda hasımlıları çok fazla olan cinayet suçundan tutuklu kişiler

bulunuyordu. Onları burada barındırmamızın tek nedeni elbette ki can güvenliklerini sıkı bir şekilde korumaktı.

Cinayet suçundan tutuklu bulunan Mehmet Kirman, Hamid Orak'ı vurdurma emri veren Talip Kaya da bu koğuşlardaydılar. Odalarının kapısının orta kısmında gözetleme için bir deşik vardı.

Bir gün o dönemin görevlilerinden biri koşarak yanıma geldi. "Mehmet Kirman'ın kapısı kilitli ama kendisi çıkmış koridora doğru gidiyor." dedi.

Mehmet Kirman'ın C 16'da yatan hasmının bulunduğu koğuşa doğru gittiğini hemen anlamıştım. Çabuk davranarak önlemlerimizi aldık.

Kirman o koğuşa giremeyeceğini anlayınca sinirlenip duvara bir yumruk attı ve kolunu kırdı. Cezaevinde tedavisini yaptırıp hastaneye gönderdik ve tedavisi bittikten sonra tekrar cezaevindeki odasına koyduk.

Mehmet Kirman'ın, ancak bir tabağın geçtiği mazgal deşiğinden geçerek dışarı çıkmıştı. Bunu nasıl başardığını bir türlü anlayamadık.

Bir insan oradan nasıl geçebilirdi? Görevli olan gardiyanın bu işle bir ilgisi olup olmadığını araştırdık ama bir sonuca ulaşamadık.

O dönemlerde cezaevi içerisinde bıçak veya silah kesinlikle bulunmazdı. Fakat ranza demirlerinden, karavana saplarından yapılan şişler zaman zaman ortaya çıkıyordu. Tutuklular görevlilerin haberi olmadan birbirlerini her an vurabilirlerdi.

Cezaevi bu durumda müdahalesini serbest olarak yapabiliyordu ve can kaybına müsade etmiyordu.

HAYDAR ACAR VE BANU ERGÜDER CEZAEVİNDE EVLENDİ

1970'li yıllarda, idam istemiyle yargılanan bir gencin, cezaevinde iyi halli yatması ve hiçbir olaya karışmaması sonucu hayatın ona sunduğu ikinci bir şansı anlatmakta yarar görüyorum.

Haydar Acar, cinayetten hüküm giymiş ve idam istemiyle mahkemesi devam eden binlerce tutukludan biriydi.

O dönemlerde cezaevi gayet disiplinli ve sakin bir dönem yaşıyordu. Haydar Acar, ağırbaşlı ve efendi kişiliğiyle amirlerimizin takdirini almış, bu özelliklerinden dolayı revirde sıhhiye olarak görevlendirilmişti.

Mahkeme sonuçlandı ve Haydar Acar'ın idama mahkum edildiğini öğrendik. Gardiyan arkadaşlarla birlikte hem geçmiş olsun demek hem de biraz moral vermek için yanına gittik. Haydar Acar, gerçekten bitkin bir haldeydi. Arkadaşlarla bir bir üzüntümüzü dile getirdik. Ama o şaşırmıştı. Biraz tedirgin bir tavırla sordu:

- Dosyam şu an Ankara'da. Beni şimdi mi alacaksınız?

- Hayır, biz sadece geçmiş olsuna gelmiştik. Zaten cezan onansa bile bizim cezaevi tutuk cezaevidir. Seni başka bir cezaevine göndeririz.

- Birden sizi karşımda görünce korktum. Abdest alıp da öyle geleyim diye düşünmüştüm.

Banu Ergüder

İyi halli yattığı için cezaevi idaresi Haydar Acar'ın revirdeki işine devam etmesini istedi.

Bu arada bir dilekçeyle cezaevi idaresine baş vurarak önceden tanıdığı ve Kadınlar Koğuşu'nda yatan Banu Ergüder ile evlenmek istediğini bildirdi. Cezaevi idaresi bu talebi uygun görerek resmi bir nikahla Haydar Acar ile Banu Ergüder'i evlendirdi.

Belli bir zaman sonra Haydar Acar'ı başka bir cezaevine gönderdik. O dönemdeki bazı yasa değişikliklerinden ve çıkan af yasasından yararlanarak Haydar Acar da Banu Ergüder de tahliye oldular. Şimdi Bakırköy'de esnaflık yapan Haydar Acar, eşiyle birlikte mutlu bir aile düzeni kurmuş.

Bu olayı yıllarca cezaevinde yatan tutuklulara örnek olsun diye anlattım; onlara iyi halli yatmalarını, hiçbir olaya karışmamalarını ve sabırlı olmalarını nasihat ettim. Unutulmamalıdır ki umut en imkansız kapıları bile açmaya muktedirdir.

KABADAYILAR MAHKEME KURDU

Cezaevinin çok disiplinli olduğu 1988-87 yılları arasında Fevzi Öz, İdris Özbir, İbrahim Kılıç, Hacı Çapan gibi kabadayılar içerideydiler. Ama diğer isimli kabadayılar Dündar Kılıç, Necdet Ulucan, Hızır Hacı Süleymanoğlu dışarıdaydılar.

Cezaevinin huzurunu bozmak isteyen bazı tutuklular; yani cezaevinde uyuşturucunun serbestçe dolaşmasını, menfaatlerini yönetime kabul ettirmek isteyenler, dışarıdaki kabadayılara cezaeviyle ilgili yalan haber taşıyorlardı. Bunlardan bir kısmı da benim cezaevinden uzaklaşmamı istiyordu.

Bu olay üzerine yukarıda bahsettiğim dışarıdaki kaba-

dayılar kendi aralarında toplanıp, gelen haberlerin doğruluğunu yanlışlığını tartışırken, olayın gerçekliğini bana sormak için beni aradılar. Kendileriyle görüşmemi istediler. Ben de bu isteklerini kabul ettim.

Beni, Sarıyer'e, şu an tam olarak hatırlayamadığım küçük bir büroya çağırdılar.

Mevsim kıştı, elimde şemsiyem, başımda şapkam bir minibüse binerek büroya gittim. Oraya gittiğimde kabadayıların kendi aralarında toplanıp bir mahkeme kurduklarına şahit oldum. Kapıdan içeriye girdiğimde tüm kabadayılar küçük kadehlerde içki içiyorlardı. Hayatımda içkiye ağzımı sürmediğimi bildikleri için bana çay ikram ettiler. Daha sonra Dündar Kılıç, bana doğru dönerek konuya girdi:

- Başefendi, cezaevi idareciliğinizle ilgili çok şikayetler var. Cezaevini çok sıktığınız söyleniyor. İyi taraflarınızı anlattıkları kadar cezaevindeki sıkı davranışlarınızdan dolayı bazı tutukluları bunaltıyormuşsunuz.

- Cezaevinde hiçbir huzursuzluk yoktur. Uyuşturucu kullanımı yüzde 98'e kadar azalmıştır. Cezaevine dışarıdan hiçbir yabancı madde giremez. Biz görevimizde kararlıyız, tutumluyuz. Bu tavrımız hapishanede yatan herkesin iyiliği içindir. Kardeşiniz İbrahim Kılıç şu anda orada. Yapılan hiçbir haksızlık yoktur. Onların can güvenliği için her çabayı gösteriyoruz.

Sizlere o haberleri getirenler, maddi menfaatleri için kapınızı çalıyorlar. Daha önce de Fevzi Öz'le bu tür bir sorunumuz oldu. Ona da yalan haber götürmüşlerdi. Fevzi Öz işin doğrusunu öğrendiğinde benden özür diledi. Yine de kendisine karşı iyi niyetimiz devam etti. Bunu kendisine sorup öğrenebilirsiniz.

Ben bu sözleri söyledikten sonra tüm kabadayılar iki dakika sessizce düşündüler. Sonra Dündar Kılıç diğer kabadayılara doğru dönerek,

- Cezaevi ne kadar düzgün olursa, insanların da can güvenliği o kadar iyi olur diye düşünüyorum. Bu başgardiyan fikirlerinde kararlıdır, benim bir diyeceğim yoktur, deyince diğerleri de onunla hemfikir oldular.

Ben son söz olarak kendilerine şunları söyledim:

- Ben buraya kadar geldim. Kimse kimsenin arkasından konuşmasın. Mert olalım. Eğer Bayrampaşa'da huzursuzluk istiyorsanız, onu da bana açıkça söyleyin ki ben de tedbiri alayım, dedim.

Sarıyer'deki bu büronun içine ilk girdiğimde soğuk bir hava vardı. Ama konuşmalarımız bittikten sonra bütün kabadayıların keyfi yerine gelmişti.

Ben hemen müsaade isteyerek bu küçük bürodan ayrıldım. Oraya giderken minibüsle gitmiştim ama dönerken onların verdiği bir şoför ve araba beni iş yerime kadar bıraktı. Bu tekliflerinde o kadar çok ısrar etmişlerdi ki ben de kabul etmiştim.

KABADAYILARIN TUTUM VE BEKLENTİLERİ

Kabadayıların kişisel özellikleri, idareye ve gardiyanlara karşı tutumlarını tecrübelerime dayanarak 14 maddede özetledim:

1- Kabadayılar nasıl delikanlılık sıfatını taşıyorlarsa, karşılarındaki görevliyi de mert görmek isterler.

2- Karşılarındaki amir veya memur, ezik davranıyorsa o kişiyi hem sevmezler hem de kullanırlar.

3- Başka tutuklular karşısında küçük düşürülmeyi sevmezler.

4- Cezaevi yönetimi disiplini kaybederse, çevre edinmek ve tutukluları kendi emirleri altına almak için bütün imkanlarını kullanırlar.

5- Cezaevinde silah, uyuşturucu vb. şeylere karşıdırlar.

6- İdareye karşı tutukluları savunurlar.

7- Cezaevinde, disiplin ve güven verici bir ortam varsa, hiçbir şeye karışmazlar.

8- Personele çok iyi teşhis koyarlar.

9- Cezaevinde bir karışıklık varsa kendilerini korumak adına içeriye silah sokarlar.

10- Durumu iyi olmayan tutuklulara yardımcı olurlar.

11- Yattıkları koğuşa maddi yardımda bulunmaktan kaçınmazlar.

12- Tutuklular arasında huzursuzluk veya kavga çıkarsa, bunu kendileri halletmeye çalışırlar, idareye bildirmezler.

13- Cezaevinde isyan çıkmasını asla istemezler.

14- Kabadayılar sadece şoförlerine, muhasebecilerine ve avukatlarına güvenirler.

Kabadayıların bu özellikleri, cezaevindeki personelin tutumuna göre değişebiliyor.

BARIŞ DERNEĞİ ÜYELERİ

Barış Derneği Üyeleri 1980'li yıllarda Bayrampaşa'ya geldiler. Derneğin üyeleri arasında gazeteci-yazarlar Prof. Dr. Erdal Atabek, Ali Sirmen, Gencay Şaylan ve Ataol Behramoğlu bulunuyordu.

O gün hapishanede müthiş bir hareketlilik ve telaşlı bir koşturmaca vardı. Çünkü hapishanede yeni gelecek olanlar

için yer yoktu. İdarenin verdiği talimatla, C 16 koğuşunu boşalttık. Bu seçkin insanların yatacakları koğuşlar temizlenerek, sırayla içeri alındılar.

Ali Sirmen ağzında piposu:

- Biz bu koğuşta yatamayız, diyerek şikayete başladı. Bu şikayeti idareye bildirdik. İdare yeni bir kararla V 1 koğuşunu hazırlamamız yönünde talimat verdi.

Bu olaydan da anlayacağınız gibi cezaevinde ne kadar ayrıcalık olmadığı savunulsa da isimli kişilere karşı biraz daha toleranslı davranıldığı ve onların isteklerine karşı titizlik gösterildiği bir gerçektir.

Erdal Atabek, kısa dönem burada bulunmasına rağmen bir doktor olarak tutuklulara çok yararı olmuştur. Kendisi aynı zamanda koğuş mümessili idi. Bulunduğu koğuşun sorunlarını idareye iletiyordu. Kimseyi ayırt etmeden muayene eder, tutukluların ilaçlarını yazardı.

Erdal Atabek aynı zamanda çok güzel hakemlik yapardı. Kendisiyle zaman zaman kısa da olsa sohbet ederdik. Bir gün benden spor salonunu açmamı istedi. Ben de bu isteğini yetkililere bildirerek spor salonunu açtım. Bu salonda her öğle üzeri 2 saat voleybol maçı oynanırdı.

Takımın biri Ali Sirmen, Gencay Şaylan ve cezaevindeki memurlardan, diğeri güvenlik komutanı Neşet Emin Ağaoğlu ve yine cezaevi görevlilerinden oluşuyordu. Gencay Şaylan dizliğini takarak çok güzel oyun çıkarırdı.

Bir gün Ataol Behramoğlu'nun rahatsız olduğunu söylediler ben de bunun üzerine koğuşuna gittim. Behramoğlu koğuşun orta kısmındaki ikinci ranzada yatıyordu. Kafasını kaldırdı ve resmi elbiseyle beni görünce tekrar yastığa koyup uyumaya devam etti. Yani görüşmeyi reddetti.

Ben de normal karşılayarak geri döndüm. Aklıma şu geldi: Ben bu insanları tanımıyorum, kimsenin buraya gelmesini de istemiyorum. Belki de cezaevine düşünce psikolojisi etkilenmiştir. Çünkü geçmişte de bir iş adamı aynı davranışta bulunarak bana, "Beni niye buraya getirdiniz." demişti. Behramoğlu da birkaç gün sonra düzelir diye düşünmüştüm. Nitekim de öyle oldu.

ÖLÜMÜN KIYISINDAN NASIL DÖNDÜM

Cinayet Sanığı Fevzi Yılmaz`ın İtirafı

Fevzi Yılmaz ve babası 1980'li yıllarda işledikleri bir cinayet suçundan Bayrampaşa'ya gelmişlerdi. Adli işlemlerinin yapılmasını bekleyen Fevzi Yılmaz adlı bu gencin, yaşadığı vahim olay beni çok etkilemiştir.

Bu iki tutukluyu ilk önce misafir koğuşu olan C 6 koğuşuna yerleştirdik. Belli bir zaman sonra, o koğuşta hasımlarının olduğunu öne sürerek, koğuşlarının değiştirilmesini talep ettiler. Biz de onları tekrar başka bir koğuşa verdik. Orada da rahat edemediklerini söyleyince bu kez onları revire yerleştirdik.

Kars'lı Fevzi AIDS'mi lenf 26-4-85 kanseri mi?

(Haberi 9. Sayfada)

Fevzi Yılmaz

KARS'LI FEVZİ AIDS'Mİ LENF

İstanbul Sağmacılar Cezaevi'nde tutuklu bulunan bir cinayet sanığının Türkiye'nin ilk AIDS hastası olduğu öne sürülerek derhal tahliye edilmesi istendi. Ancak, cezaevi doktoru, iddianın aslı olmadığını, tutuklu sanığın AIDS değil hockins (lenf kanseri) olduğunu belirtti.

Karslı, 25 ...

...talanarak cezaevi revirine yatırılmış, ancak uygulanan tedaviye karşılık iyileşmesi mümkün olmamıştı. Hasta sanığın boyun ve kasık bölgelerindeki şişlerin giderek büyümesi üzerine avukatı cezaevi savcılığına başvurarak, müvekkilinin AIDS olduğunu öne sürdü.

Sağmacılar Cezaevi doktoru ...

Fevzi Yılmaz'ın babası üzerime kızgın yağ dökerek beni öldürmeyi planlamıştı.

Bir gün rahatsızlığım nedeniyle revire çıktım. Revir sıhhiyesi Halil Toprak'a durumumu izah ettim. Halil Toprak:

- Abi sen yüzüstü uzan, ben iğne hazırlayayım, diyerek yanımdan ayrıldı.

Ben orada uzanırken, Fevzi Yılmaz'ın babası yan odadaki ocağın üzerinde yağ kızdırıyormuş. Bu durumdan şüphelenen Halil Toprak, adamı uzaktan izlemeye başlamış.

Tabi ki ben, hiçbir şeyden haberim olmadan orada yatıyordum. Tam o sırada, savcı beyin beni çağırttığını anons ettiler. Hemen yerimden fırlayarak, üstümü başımı düzeltip, savcı beyin odasına çıktım.

Bu sırada Fevzi Yılmaz'ın babası, elinde kızdırdığı yağ tavasıyla birlikte revire girmiş. Beni yerimde göremeyince elindeki kızgın yağı orada oturan başka bir tutuklunun yüzüne serpmiş.

Durumu haber alır almaz, hemen revire koştum ve Fevzi Yılmaz ile babasının ifadelerini almak için çağırttım. Adam, bana ters ters bakarak içeri girdi. Olayın nedenini sorduğumda, gayet soğukkanlı bir şekilde yüzüme bakarak:

- Aslında o yağı senin suratına serpmek için hazırlamıştım. Seni bulamayınca da o adamın üstüne serptim, dedi.

- Benimle ne alıp veremediğin var, diye sorduğumda ise:

- Siz beni öldürecektiniz, diye cevap verdi.

Duyduğum bu cevabın şaşkınlığıyla başımı çevirdiğimde, oğlu Fevzi Yılmaz'ın başı ellerinin arasında, bir köşede ağladığını gördüm. Yanına yaklaşarak:

- Hayrola evladım! Niye ağlıyorsun, diye sorduğumda, başını kaldırıp anlamlı anlamlı yüzüme baktı ve:

- Nedenini anlatsam ne değişecek ki? Sonuçta olan oldu, diye cevap verdi.

- Kim bilir, belki vicdanen rahatlarsın diye üstelediğimde, oturduğu yerden kalkarak anlatmaya başladı.

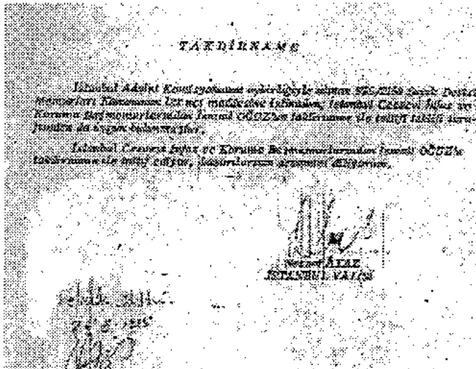
- Babam hasta abi. Öldürdüğüm adamları da babamın yüzünden öldürdüm. Devamlı bana aşağılayıcı sözler sarf ederek "Senden erkek olmaz. Erkek adam olsaydın falanca adamları öldürürdün. Onlar annenle birlikte oluyorlarken, sen erkeğim diyerek ortalıkta dolaşıyorsun." diye ithamlarda bulunuyordu. Ben de bir cahillik edip, babamın sözlerine kandım ve iki günahsız akrabamı öldürdüm. Eğer burada olmasaydık, amcamı da bana öldürtecekti.

Fevzi Yılmaz'ın anlattıkları inanılır gibi değildi. Meğer babası şüphecilik denilen hastalığa yakalanmıştı, Fevzi Yılmaz da bunu bildiği halde korkudan idareden saklamıştı.

Bu talihsiz olaydan sonra, Fevzi Yılmaz'ı babasıyla birlikte, Paşakapı Cezaevi'ne gönderdik. İşte bu olaydan sonra gardiyanların hangi şartlarda çalıştığını tahmin edebilirsiniz.

GASP KOĞUŞU'NDA NASIL YARA ALDIM VE NEVZAT AYAZ'IN TAKDİRNAMESİ

1980'li yıllarda Gasp Koğuşu olan B 17-18'de kavga çıktığına dair baş memurluğa haber geldi. Başgardiyan Servet Karademir, görevliler ve ben koğuşun önüne gittik. Kapının mazgal deşiğinden baktığımda alt ve üst koğuşun tüm tutukluları birbirine girmişti. Cezaevi yönetmeliğine göre bu durumda emniyet güçlerinin gelmesini beklememiz gerekiyordu.

TAKDİRNAME

Nevzat Ayaz'ın verdiği takdirname.

Oysa ben vicdanen rahatsız oldum. Servet Karademir'e kapıyı açmasını ve beni içeri sokmasını istedim. Karademir'in uyarılarına rağmen biz üç görevli koğuşa girdik. Olaya müdahale ettik. Olay sırasında sol bacağımdan şişlendim. Ayrıca benimle birlikte koğuşa giren görevli Veli Eldiven, beni sırtımdan şişle yaralayacak bir tutukluyu da etkisiz hale getirerek ikinci defa yara almamı önledi.

Tutukluları ayırdıktan sonra, kavga sona erdi ve yaralıları revire taşıdık. O sırada dönemin İstanbul Valisi Nevzat Ayaz tesadüfen cezaevinde savcı beyin makamında bulunuyormuş. Neden o anda orada olduğunu bilmiyorum. Biz emniyet güçlerini beklerken savcı bey ile Nevzat Ayaz, koğuşun önüne çıkageldiler. Olayların nasıl önlendiğini savcı beyden öğrenen Nevzat Ayaz daha sonra bana takdirname göndermişti.

ABDULLAH PALAZ ve 43 CİNAYET

Bir gün cezaevini dolaşıyordum. Yaşlı bir adamın, başını önüne eğmiş bir halde oturduğunu gördüm. Belli ki cezaevine yeni getirilmişti. Yanına yaklaşıp sordum:

- Adın ne?

- Abdullah... Abdullah Palaz, diye kekeledi. Yanında oturan başka bir tutuklu ayağa kalkarak bana yaklaştı. Kulağıma yaklaşarak kısık bir sesle:

- Abi! Bu adamın çok düş-

manı var. Memleketinde 43 kişiyi öldürmüş, dedi.

İster istemez içimde garip bir ürperti belirdi. 43 kişi dile kolay. Gerçekten de insanın halet-i ruhiyesine zarar bir durumdu. Tedirginliğimi yanımdaki tutukluya belli ettirmemeye çalışarak:

- Öldürmüşse öldürmüş kardeşim. Dışarıdaki olaylar bizi ilgilendirmez. Sonuçta bu adam misafir tutuklu. Bizim görevimiz suçu ne olursa olsun, herkesin can güvenliğini korumaktır, diye çıkıştım.

Abdullah Palaz'ı, tutuklular arasında sevilen ve saygı duyulan başka birine sordum. Bu tutuklu bana bir sandalye verdi, bir de sigara uzattı.

- Sigarayı yak, sana anlatayım, dedi ve başladı anlatmaya.

- Onun hayatını ve icraatlarını bilmeyen yoktur. Kendisi Gaziantepli'dir. İlk cinayetini kayınbiraderiyle işliyor. Bir anlaşmazlık yüzünden iki kişiyi vuruyor ve dağa kaçıyor. Bir grup eşkıya arkadaşıyla dağda kaçak yaşıyor. Başka bir grup, köyden bir kızı dağa kaçırıyor. Bu olaya sinirlenen Palaz, böyle eşkıyalık olmaz diyerek o gruptan birkaç kişiyi öldürü yor. Kızı kurtarıp köyüne gönderiyor. Sonuçta da yakalanıyor. Birkaç cezaevi geziyor.

Konya Cezaevi'nde yatarken bir tartışma çıkıyor. Tutuklulardan biri Abdullah Palaz'ın kaşını yarıyor. Aynı gün Palaz'ın hanımı kendisini ziyarete geliyor. "Kaşına ne oldu?" diye sorunca, Palaz düştüğünü söylüyor.

Kendisinden daha sert olan hanımı bu düşme hikayesine pek inanmamakla birlikte ona: "Eğer düştünse diyeceğim bir şey yok. Yok eğer delikanlılar seni bozmak ve küçük düşürmek istedilerse onların çaresine bakmayı bilirim." diyor.

Palaz da hanımını onaylıyor. Hanımı "O zaman haftaya görüşürüz." diyerek ayrılıyor cezaevinden. İkinci ziyaretinde, özel yaptırdığı tencerenin altına silahı yerleştiriyor kadın. Yemeğini getirip veriyor eşine. "Seni bozmak ve tahttan indirmek isteyenleri vuracaksın. Ben buradan silah sesini duyacağım." diyor. Palaz tencereden hemen silahı çıkarıyor ve bahçede üç kişiyi vuruyor.

Bu duyduklarımdan sonra Abdullah Palaz'ı sıkı bir koruma altına aldık. Abdullah Palaz, bizim cezaevinde yatmadığı için onu fazla tanımıyordum.

Ama sonradan öğrendiğim kadarıyla, cezaevinde bu adamdan çekinenler, işlediği suçlardan ötürü ona tavizkâr davrananlar varmış. Buna benzer nedenlerden ötürü, o zamanki müdür, Abdullah Palaz'ı benim verdiğim koğuştan alarak, başka bir koğuşa vermişti. Tabi bu durumdan benim haberim yoktu. Haber alır almaz, onun yattığı koğuşa gittim. Abdullah Palaz'ı, müdürün verdiği koğuştan alıp, eski koğuşuna geri gönderdim. Bu durumu da o zamanın cezaevi savcısına sözlü olarak ilettim. Abdullah Palaz'ın koğuşundan alındığını ve eski koğuşuna verildiğini öğrenen müdürle aramızda sürtüşme başladı.

İdari amirlerle aramızda yaşanan huzursuzluğu ortadan kaldırmak ve haklı olduğumu ispatlamak için Abdullah Palaz'la ilgili dosyaları karıştırmaya başladım.

Bu adamın koğuşunun değiştirilmesiyle ilgili tutanağa rastlamayınca, durumu o zamanın birinci müdürü olan Muammer Oral'a ilettim. Bu durumdan haberi olacak ki bana dönerek:

- Bak başefendi! Bazı haberler kulağıma geldi. Birileri bir

yanlışlık yapmış, bunun kurbanı sen olabilirsin. Çünkü yapılan bu yanlışlığı kimse üzerine almıyor. Zaten bu adam misafir tutuklu. Kimsenin canı yanmadan, yazısını yazıp adamı hemen gönderelim, dedi.

Bu arada Abdullah Palaz'dan çekinen hasımları bu yanlışlıktan beni sorumlu tutuyorlardı. Abdullah Palaz, başka cezaevine gönderildiyse de o sıralar hapishanede çok sıkıntılı günler yaşadım. Çünkü başka birinin yaptığı hatayı düzeltmeye çalışarak, birilerinin egolarına müdahale etmiştim.

Bayrampaşa Cezaevi'nde görev yapmak o kadar zor bir iştir ki bir anlık dikkatsizlik ve boşluk anında, akla hayale gelmeyecek olaylar yaşanabiliyor. Ben Bayrampaşa'yı idare etmeyi, tıpkı pişti oyununa benzetiyorum. Ne kadar dikkatli olursan, kazanma ihtimalin o kadar artar. Aksi takdirde kaybetmeye mahkum olursun.

MEHMET İPEK

Cezaevinin sakin olduğu dönemlerde tutuklular arasında kavga çıksa da birbirlerini öldürme ihtimali çok azdı. 1980'li yıllarda bir ziyaret günü saat 15.00 -16.00 arasında B Blok B 15 koğuşunda kavga çıktığı haberi geldi.

Birkaç gardiyan arkadaşla koğuşun kapısına gittik, kapının mazgal deşiğinden baktığımda tutuklu Turan Uluyazı'nın yaralı bir şekilde yerde yattığını gördüm.

Cezaevi yönetmeliğine göre durumu cezaevi müdürüne bildirmemiz gerekiyordu. Fakat biz yeri geldiği zaman can pahasına da olsa o insanların birbirlerine zarar vermesini istemediğimiz için olaya hemen müdahale ederdik. Yanımda

başgardiyan Servet Karademir vardı. Ben kendi yetkime dayanarak kapıyı açtırdım ve koğuşa girdik. Yaralı olan Turan Uluyazı'yı içerden çıkarıp hastaneye gönderdik.

Yaralının can güvenliğini sağladıktan sonra tekrar koğuşa girdik. Koğuşta bulunan tutuklu Mehmet İpek beni görünce elindeki cezaevi yapısı şişi yere attı. Zaman zaman idareci ve tutuklular arasında gerginlikler yaşansa da sevgi ve saygı her zaman korunuyordu.

Mehmet İpek bana duyduğu saygıdan dolayı elindeki şişi yere atmıştı. Tutuklu ve idareciler arasında sevgi ve saygının değeri bazen bir hayat kurtarabiliyordu.

ÇIKAN BAZI OLAYLARA TUTUKLULARIN DIŞARIDAKİ YAKINLARI DA SEBEP OLUYORDU

1980 li yıllarda C 13 koğuşunda Celal Ateş yatıyordu. Aynı koğuşta Sarıyerli İsmail adlı bir tutuklu da vardı. Aldığımız bir ihbara göre Sarıyerli İsmail hasımlarıyla aynı koğuşta kalıyordu.

Hasmının isim tespitini yapamadığımız için Sarıyerli İsmail'i cezaevi revirine almıştık. Ama ne yazık ki bir gün cezaevi savcısı beni yanına çağırıp bu tutukluyu koğuşundan çıkarmamızın sebebini sordu. Savcı beyin yanında tanımadığım bir şahış oturuyordu. Bu şahıs savcı beyle görüşmek için dilekçe vermişti. Bu dilekçede Sarıyerli İsmail'in tekrar eski koğuşuna gönderilmesine dair isteklerini yazmıştı. Ben de aynı şahsın önünde savcı beye; tutuklunun aynı koğuşta hasmının olduğunu ve can güvenliği korumak için onu revirdeki tek odaya aldığımızı söyledimse de bir sonuç alamadım. Savcı beyin yanında oturan akrabası çok ısrar edince Sarıyerli İsmail'i eski koğuşuna verdik.

Aradan bir hafta geçtikten sonra bu koğuşta kavga çıktı. Sarıyerli İsmail'i cezaevi yapısı şişle yaralamışlardı. Böyle bir olayın yaşanmasına üzülmüştüm ama arkadaşlarımızla görevimizi yaptığımız için vicdanen rahattık.

CAVİT BEKTAŞ VE MEHMET YASAK

Hasımlılar Koğuşu 1989'da boşalmıştı. Yani kabadayıların yattığı koğuşlarda artık kimse kalmamıştı. Sadece cinayet suçundan tutuklu bulunan Cavit Bektaş ve Drej Ali'nin kardeşi Mehmet Yasak vardı. Drej Ali, kardeşini ziyarete gelip, giderdi. Ali Yasak bir gün, kardeşinin rahatsız olduğunu söyledi ve doktorlar onu cezaevi hastanesine sevk ettiler. Cavit Bektaş'ı da başka bir cezaevine gönderdik. Bu tarihten sonra geçen beş sene içerisinde cezaevine tutuklu olarak hiçbir kabadayı gelmedi.

TUTUKLU OLAN HUKUK ÖĞRENCİSİ YILLAR SONRA BENİ SORGUYA ÇEKTİ

1981 yılında cinayete azmettirmek suçundan bir genç cezaevine gelmişti. Şimdi adını hatırlayamadığım bu tutuklu aynı zamanda hukuk fakültesinde öğrenciydi.

Aradan yıllar geçtikten sonra bir gün tuttuğum tutanaklardan dolayı ifade vermek için Sultanahmet Adliyesi'ne gittim. İfademi hakim aldı ama onun yanında oturan savcının sorgu süresince bana dikkatle baktığını fark etmiştim.

Mahkeme kapısından çıkarken mübaşir arkamdan koştu ve beni yan odaya çağırdı. Odaya daha sonra savcı bey geldi ve bana: "Beni tanıdın mı?" diye sordu.

Tabi ben tanıyamadığımı söyledim. 1981 yılında C 6 mi safir koğuşunda yatan tutuklu olduğunu söyledi. Bu olay beni duygulandırmıştı. Kendisine "Keşke orada yatan herkes sizin gibi topluma karışıp büyük insan olsalar." diye cevap verdim.

Yıllar önce tutuklu olarak benim sorumluluğumda olan hukuk fakültesi öğrencisinin karşısında, yıllar sonra ben ifade vermek üzere mahkemeye çıkmıştım.

SAHTE KAYMAKAM İBRAHİM SONGÜL

Bayrampaşa Cezaevi bir de sahte kaymakamı misafir etti. Bu kaymakam daha önce de sahte olarak cezaevi müdürlüğü yapmış ve sonunda yakalanmıştı. Belki ismi de sahteydi.

İbrahim Songül adlı bu sahte kaymakam müebbetten yargılanan Hüseyin Karatay ile Ramazan Heybetli'nin yanın-

İbrahim Songül, sadece sahte kaymakamlık değil, cezaevi müdürlüğü de yapmıştı. Yukarıdaki resimde Ramazan Heybetli, Hüseyin Karatay ve İbrahim Songül birlikte görülüyorlar. (Sağdan sola)

da yatıyordu.

Ramazan Heybetli de cinayetten yargılanıyordu. Tabi İbrahim Songül bunların işine yarayabilirdi. Belki onların da tahliyesini sağlayabilirdi. Bu nedenle idarenin sürekli gözetimi altındaydı.

İbrahim Songül'e bir gün sormuştum: "Sen tehlikeli bir adamsın. Kendini cezaevi müdürlüğüne ve kaymakamlığa bile getirtmişsin. Bir gün bunları da tahliye edecek misin?".

Bana döndü ve dedi ki, "Ben hiç olmazsa kamu hizmeti yapacaktım ama benim bir tanıdığım var. Kendisi piyasada 60 ticari taksi çalıştırıyor. Onun yaptığı benden daha beter. İnsanların evlerinin önünden arabalarını çaldı, boyattı, plakalarını değiştirdi, kendi arabası gibi onlardan para kazanıyor. Ama yine de dikkatli olun birkaç arkadaşı tahliye ettirebilirim."

İbrahim Songül'ün söylediğine göre Suat Bütün adlı bu kişi, dönemin trafik müdürünün imzasını kullanarak bu işleri yapmıştı.

Konuşmamızdan birkaç gün sonra Ramazan Heybetli tahliye oldu. Kendisini İbrahim Songül'ün tahliye ettirdiği bir süre konuşuldu. 1974 yılında çekilmiş olan yandaki fotoğraflarda İbrahim Songül, Ramazan Heybetli ve Hüseyin Karatay birlikte görülüyorlar.

İbrahim Songül'ün ise nasıl tahliye olduğunu hatırlamıyorum.

HAPİSHANENİN İYİSİ KÖTÜSÜ OLMAZ AMA...

Şimdi sizlere Avrupa hapishaneleriyle Bayrampaşa'yı karşılaştırmalı bir şekilde değerlendirmek istiyorum.

Yurtdışında hüküm giymiş bazı suçlular Türkiye'ye iade

edilirler. Bu hükümlüler genellikle Bayrampaşa Cezaevi'ne getirilirlerdi. Onlardan yurtdışındaki cezaevlerinin durumunu dinlediğimizde, Türkiye'deki cezaevlerinin durumuna şükrediyorduk. Bu bağlamda İtalya'daki cezaevlerinin durumuna değinmek istiyorum.

İtalya'daki cezaevleri genellikle mafyanın kontrolündedir. Yani cezaevindeki mafya mensuplarına devlet fazla müdahale edemiyor. Mafya, cezaevinden dışarıyı yönetiyor. Cezaevinde, tıpkı evlerindeymiş gibi rahat hareket edebili yor, istediklerini yapabiliyor ve dışarıyla kolayca iletişim kurabiliyorlar.

Tabi bu da suç işleme, adam kaçırma, uyuşturucu kaçakçılığı ve öldürme emirlerini rahatça verdikleri anlamına geliyor. Mafya devletten daha güçlü bir durumdadır. Bu durum karşısında ilk kez savcı Pierre Falcone devletin bu çarpık duruma el atması gerektiğini dile getirmiş ve Temiz Eller operasyonunu başlatmıştır. Savcı Falcone bu çalışmalarının bedelini ne yazık ki 1992 yılında yola döşenen bir bomba ile can vererek ödemiştir.

Ancak savcı Falcone'nin öldürülmesinden sonra devlet hapishanelerde denetimini yoğunlaştırmış, gerekli önlemleri almaya başlamıştır.

Fakat bizim cezaevlerinde durum böyle değildir. Cezaevlerinde yatan kabadayı diye tabir ettiğimiz insanlar, tamamen devletin koyduğu yasalar tarafından pasifize edilmiştir. Devletin üstünde başka bir güce asla yer yoktur.

20'YE YAKIN TUTUKLU YANLIŞLIKLA TAHLİYE EDİLDİ

Hapishanelerin durumunu anlatırken, ara sıra geçmiş yıllardan örnekler vermekte yarar olduğunu düşünüyorum.

1975'ten 1978'e kadar olan dönemde cezaevine yeni atanan bir savcı, müdürün ve gardiyanın bütün yetkilerini ellerinden alarak cezaevinin mevcut düzenini bozmuştu. Mustafa Uçkan adlı bu savcının Kolombo rolüne soyunmasının yarattığı düzensizlik uzun zaman sürdü. Ama bir cezaevi asla Kolombo'yla yönetilemez ve Uçkan bu gerçeğin farkında değildi.

Bu düzensizliğin zararını başta devlet olmak üzere, tutuklular ve cezaevi görevlileri çekiyordu.

Sonuç olarak firar olayları başlamış, öldürme vakaları artmış ve birçok tutuklu esrar bağımlısı olmuştu. Bu düzensiz gidişat sonunda dikkat çekmiş, Mustafa Uçkan görevden alınmıştı. Yerine Tevfik Özkan atanmıştı.

Tevfik Özkan'ın cezaevinin düştüğü durum hakkındaki şu sözleri ilgi çekiciydi:

- Bir cezaevi görevlisinin suçu gerekli delillerle tespit edilip onanmadıkça, o görevli benim gözümde suçsuzdur. Ama yaptığım incelemelerde elde ettiğim verilere göre bu cezaevinde büyük kumarlar oynanmış, yapılan haksızlıklara ve suistimallere göz yumulmuştur.

Tabi bu ve buna benzer haberler gazetelerde yayınlandığı zaman gözler hemen gardiyanlara çevrilir ve gardiyanlar itham altında bırakılırdı. Oysa gardiyanların emir aldıkları ve bağlı bulundukları bir amirleri olduğu pek fazla düşünülmezdi.

Sonuç itibariyle, bir cezaevinin idaresi büyük sorumlulukları beraberinde getirir. İdari boşluk olan bir hapishanede, tutukluların tek düşüncesi "Cezaevinden nasıl kaçarız? Yasak maddeleri içeri nasıl sokarız?"dır.

Buna en çarpıcı örnek olarak 1987'de Bayrampaşa'da

yaşanan firar olayları verilebilir. O dönemde 13'ü ziyaret görüş yerinden olmak üzere toplam 23 kişi firar etmiş, en az 20'ye yakın tutuklu yanlış tahliye edilmiştir. Bu tür idari boşluklardan dolayı yaşanan düzensizliklerde maalesef fatura her zaman gardiyanlara kesilmiştir.

BAYRAMPAŞA'DA 30 METRELİK TÜNEL

1988 yılında Bayrampaşa Cezaevi'nin caddeye bakan kısmında B 1 koğuşuyla, çocuk koğuşu arasındaki mazgaldan Bayrampaşa Cezaevi'nin karşısındaki 7 no'lu evin altına kadar tünel kazıldığı ortaya çıktı.

Bir süre sonra aynı evden cezaevine tünel kazıldığı ihbarı almıştık. Yaptığımız araştırma ve incelemeler sonucu bu ihbarın yalan olduğunu anlamıştık. Demek ki o ihbar bir şaşırtmacaymış.

Tabi bunu anlamak bizlere pahalıya mal olmuştu. Daha sonra bu ihbarın verdiği şüpheyle cezaevi bahçesinde yaptığımız detaylı araştırmalar sonucunda 30 metrelik tüneli bul-

Yabancı tutuklular, Türk tutuklulardan daha beter suç işliyorlardı. Koğuş aramalarımızda, kantinden aldıkları üzümden yaptıkları şarapları ele geçiriyorduk. Ayrıca doktorun verdiği öksürük şurubunun içine, ezdikleri uyuşturucu haplarını katarak diğer koğuşlara gönderdiklerini de öğrendik.

Keith Martin, Cris Cheal, Bob Nightingale (Soldan sağa)

muştuk. Bu tünelden herhangi bir firar olmamıştı.

CEZAEVİNDE ŞARAP YAPAN YABANCI TUTUKLULAR

Bayrampaşa'ya bazen yabancı uyruklu olan ama Türkiye'de yakalanan tutuklular geliyordu. Bunlar Turist Koğuşu'nda yatıyorlardı. Yabancı oldukları için idare bu tutuklulara daha hoşgörülü davranmaya çalışıyordu. Ama onlar yerli tutukluluardan daha beter suç işliyorlardı.

Her koğuş aramalarımızda, kantinden aldıkları üzümden yaptıkları şarapları ele geçiriyorduk. Bunları diğer koğuşlara da gönderiyorlardı. Ayrıca doktorun verdiği öksürük şurubunun içine, ezdikleri uyuşturucu haplarını katarak diğer koğuşlara gönderdiklerini de öğrendik. Hem kendileri suç işliyorlar hem de diğer tutuklulara bunların nasıl yapıldığını öğretiyorlardı.

Yabancı tutuklular ülkelerine döndükten sonra da bizi kötüleyip, Geceyarısı Ekspresi filmine konu ettiklerini gazetelerden okumuştuk.

SİYASİ TUTUKLULAR KOĞUŞU

1970'li yıllarda tutuklular işledikleri suçlara göre koğuşlara yerleştiriliyorlardı. Cezaevinin üç önemli koğuşu vardı: Hasımlılar Koğuşu 1, Hasımlılar Koğuşu 2 ve Siyasi Tutuklular Koğuşu.

Siyasi Tutuklu Koğuşu'ndan mevcut çok azdı. Dönemin cezaevi müdürü Sıddık Oral sadece o koğuş için görevlendirilmişti. Aslan Kılıç ve Ertuğrul Kürkçü 1973 yılında bu koğuşta yatıyorlardı.

Siyasi Tutukular Koğuşu'na herkesin girmesi yasaktı. Buradaki tutuklular da diğer koğuşlara gidemezlerdi. Sadece duruşmalara gitmek için çıkarlardı. Biz bile kendilerini göremezdik.

ASLAN KILIÇ BENİ REHİN ALDI

1978'de Niğde Cezaevi'nin başgardiyanının yerine geçici olarak görevlendirilmiştim. O başgardiyanı bir mahkemeden dolayı açığa almışlardı.

Cezaevini henüz iyi bilmiyordum. Bir ziyaret gününde ziyaretçiler ve tutuklular görüşürken, aralarından bir tutuklu benim odama gelerek bana çay getirdiğini söyledi. Görüş yeri ve odam birbirine çok yakındı. Kendisine kim olduğunu sordum. Tutuklu mu yoksa personelden biri miydi?

Sorumu sorar sormaz belindeki silahı çekti ve beni rehin aldı. Bu kişi Aslan Kılıç'tı. Beni cezaevinin içine doğru götürdüğünde bütün personeli rehin aldıklarını gördüm. Beni ayrı bir yere görütüp, ellerimi bağladılar. Oda çok soğuktu. Aralarından biri koğuşları dolaşıyordu. Bu kişiyi Ertuğrul Kürkçü'ye benzettim. O da beni görünce tanıdı.

- Sen Bayrampaşa'da görev yaptın mı?, diye sordu.

- Evet, dedim.

- Size bir şey yapmayacağız. Amacımız dört kişiyi firar ettirmekti. Ama başaramadık. Sizi serbest bırakacağız, dedi.

Daha sonra ellerimi açtılar ve beni de diğer rehinelerin bulunduğu odaya götürdüler. İdareyle ne konuştuklarını bilemiyorum ama bizi bir süre sonra söyledikleri gibi serbest bıraktılar.

O dönemin savcısını tanımıyorum ama bu olayı kazasız, belasız atlattığı ve bizim can güvenliğimizi sağladığı için kendisini takdir etmiştim. 1979'da tekrar Bayrampaşa Cezaevi'ne geldim.

Adli tıp raporu almak için İstanbul'a Bayrampaşa Cezaevi C 6 koğuşuna getirilen Aslan Kılıç'ı yanımı çağırdım ve kendisine olan çay borcumu burada ödedim.

Aslan Kılıç, işlemleri bittikten sonra geldiği cezaevine geri gönderildi.

CEZAEVİNDE YAŞANAN ÖRNEK BİR OLAY

Bana göre bir cezaevi amiri aynı zamanda bir psikolog gibi davranmalıdır. Çünkü gerek emrindeki personelin gerekse tutukluların ruh hali, doğal olarak bozulabiliyor hapishanelerde.

Eski bir başgardiyan arkadaşımın anlattığı anıyı sizlerle paylaşmak istiyorum.

1970'ten önceki yıllarda cezaevinde yatmakta olan bir tutuklunun, arayıp soranı, ihtiyaçlarını karşılayacak birileri olmadığı için psikolojik dengesi bozuluyor. O dönemin savcısı bu durumu eşiyle paylaşıyor. Eşine:

- Cezaevinde bir tutuklu ağır ceza aldı. Geleni gideni yok. Bu durum onun psikolojisini bozdu sanırım. Bu konuda ne yapabiliriz, senin bir fikrin var mı?

Savcının hanımı:

- Evden bir şeyler hazırlayayım, onları götür. Belki bu şe kilde kendini yalnız ve kimsesiz hissetmez, diyerek, hükümlüye götürülmek üzere yiyecek ve giyeceklerden oluşan bir

paket hazırlıyor. Savcı bu paketi, cezaevi tüzüğüne aykırı davranmamak ve herhangi bir yanlış anlamaya mahal vermemek için odacısıyla gönderiyor.

Cezaevinin ziyaret günü odacı elinde paketle, hükümlüyü ziyarete gidiyor. İsmini görevlilere vererek, onunla görüşmek istediğini söylüyor. Bunun üzerine görevliler hükümlünün koğuşuna giderek ziyaretçisinin geldiğini söylüyorlar.

Bu habere şaşıran adam:

- Benim ziyaretçim olduğuna emin misiniz?, diye soruyor. Görevli ısrarla ziyaretçisinin geldiğini söyleyince, hükümlü, ziyaretçi görüşme odasına gidiyor.

Savcının odacısı hükümlüye yaklaşarak:

- Ben senin eski komşunum. Tanışmak nasip olmamıştı. Ceza aldığını duydum, geçmiş olsun ziyaretine geldim, diyerek elindeki paketi hükümlüye uzatıyor. Hükümlü büyük bir şaşkınlık ve memnuniyetle paketi alıyor.

Sağduyulu savcılarımız da Bayrampaşa'da görev yapmışlardır. İnsan gibi insan diyebileceğimiz, ilkeli ve sorumluluk duygusuna sahip böylesine savcı ve yönetici amirler sayesinde Bayrampaşa'da birçok tutukluya ustalık belgesi, okur-yazar diploması verilmiştir. Bu tutuklular bir anlamda hayata yeniden döndürülmüştür.

CEZAEVİ MAGAZİN RAPORU

GAZETECİ NAZLI ILICAK FOTOĞRAF MAKİNESİNİ İÇERİYE NASIL SOKTU?

Sözünü ettiğimiz kabadayı, iş adamı ve diğer isimli kişilerin yanı sıra, bazı gazeteciler de Bayrampaşa'da tutuklu olarak yatmışlardır. Bunlardan biri de Nazlı Ilıcak'tı.

Ilıcak — Koğuşa açılan bir kapı, dolap, yatak ve dolabın arasındaki tuvaletten oluşan odasında.

lerine düşen "yamyamlar" koğuşundaki Sağmalcılar'ı anlatıyor: "Koğuştakiler genç siyasi tutukluları, yarı ürkek, ne yapacağı belli olmayan, devlete başkaldırmış, iflah olmaz suçlular olarak karşıladılar önce. Karşılıklı birbirimizi yokladıktan sonra ilk jest onlardan geldi ve bize yemek ikram ettiler."

Cezaevi yönetimi siyasilerin, "siyasi koğus" talebini reddetmişti. Bu arada

Nazlı Ilıcak'ın cezaevinde kaldığı Kadınlar Koğuşu

Nazlı hanım, yazdığı bir yazıdan dolayı hüküm giymişti, Kadınlar Koğuşu'nda yatmaktaydı. Ama Nazlı hanımın tutukluluğu diğer hükümlülerin durumundan farklıydı. Mahkemenin vermiş olduğu karara göre, Nazlı hanım geceleri cezaevine geliyor, sabahları ise çıkıyordu.

Bu tür bir tutukluluk hali, bir gazeteci olan Nazlı Ilıcak'ın çok işine yaramıştı.

Nazlı hanım, cezaevinde

geçirdiği zaman zarfında, çok çarpıcı haberler toplayarak, cezaevinden çıktıktan sonra gazetesinde yayınlamaya başladı. Ama yazdığı yazılar, genellikle Kadınlar Koğuşu'yla ilgiliydi. Diğer koğuşlarla ilgili kulaktan dolma, sınırlı haberler yazabiliyordu ancak.

Bir gün Nazlı Ilıcak'ın, cezaevine gizlice fotoğraf makinesi soktuğuna dair bir ihbar aldık. Bayan görevlilere, giriş çıkışlarda Nazlı hanımın sıkı aranması yönünde talimat verdik. Akşam saat yedide Nazlı hanım cezaevine geldi.

Bayan gardiyana dönüp:

- Üst aramasını sıkı yap kızım, diyerek ikazda bulundum.

Bu sözlerimi duyan Nazlı hanım:

- Hayrola başefendi! Bir durum mu var, diye sordu.

Fotoğraf makinesi ihbarını kendisine ilettiğimde, gayet doğal bir şekilde fotoğraf makinesini cezaevine soktuğunu kabul etti. Kendisine, koskoca fotoğraf makinesini kimseye fark ettirmeden, aramalardan nasıl geçirdiğini sordum.

Nazlı hanım gülümseyerek devam etti:

- Takdir edersiniz ki teknoloji gün geçtikçe gelişiyor. Teknolojik gelişmelere paralel olarak istediğiniz ebatta ürünler temin etmeniz mümkün. Benim tek yaptığım, yazar olmam münasebetiyle kalemimle içeri girmek oldu. Kalem de yasak değil ya...

Aslında haklıydı. Bir yazar için kalemiyle içeri girmekten daha doğal bir şey olamazdı. Ama kalem şeklindeki fotoğraf makinesini fark etmemek yaşadığımız en büyük handi-kaplardan biriydi.

EROL TAŞ, KAHVEHANESİNDE FATMA GİRİK'LE KİMİ BULUŞTURDU?

Erol Taş, Bayrampaşa Cezaevi'nde kalan bir sanatçı arkadaşını (sanırım Kuzey Vargın) ziyarete gelirdi. Çok neşeli bir insandı, bol bol kahkaha atardı. Bir gün yine ziyaretini yapmış, gidiyordu. Kendisini odamıza buyur ettik, çay söyledik. Çok güzel espriler yapardı, cezaevi ortamında moralimizi yükseltirdi.

Bu arada görevlilerden biri Erol Bey'den bir ricada bulundu. Fatma Girik'e aşık olan ve resmini daima yanında taşıyan Musa Dayı'yı onunla tanıştırmasını istedi. Erol Taş, "hay hay" diyerek Musa Dayı'yı Karagümrük'teki kahvehanesine davet etti.

Bu arada Fatma Girik'e de haber vererek Musa Dayı için bir resim imzalamasını rica etti. Musa Dayı, Fatma Girik ile buluşmak için kahvehaneye gitti. Erol Taş iki konuğunu birbirleriyle tanıştırdıktan sonra Fatma Girik, Musa Dayı'ya selamlaşmak için el uzatınca Musa Dayı'nın tepkisi gerçekten insanı kahkahaya boğacak türdendi: "Sağol bacım, biz bayana el vermeyiz."

Erol Taş, abdest suyunu bile yanında taşıyan Musa Dayı'nın hikayesinden kendisine böyle bir film karesi çıkarmıştı.

KAYA ÇİLİNGİROĞLU, GARDİYANLARLA NEDEN KAVGA ETTİ?

Kaya Çilingiroğlu, 1985 yılında bir gazeteciye hakaret etmek suçundan C 7 koğuşunda yatıyordu. Çilingiroğlu, ziyaretçisinin geldiği bir gün görüşme yerine spor kıyafetleriyle gitmişti.

Bu tür kıyafetlerle ziyaret yerine çıkmak yasak olduğu için görevli, Çilingiroğlu'nu uyarmış ve aralarında tartışmaya başlamışlardı. Tam bu sırada olaya ben müdahale ettim ve Çilingiroğlu'nu koğuşuna gönderdim, bu kez normal kıyafetlerini giyindi ve geldi. Ziyaretine gelen babası Prof. Dr. Kaya Çilingiroğlu idi. Oğul Çilingiroğlu'nun yaptıklarını babasına anlattık. Babası bize teşekkür etti. Zaten çok küçük bir olaydan dolayı cezaevinde bulunan oğlu hakkında tutanak tutabilirdik ama biz olayı güzellikle kapatmıştık.

İBRAHİM TATLISES, ZİYARET YERİNDE KİME BAĞIRIYORDU?

İbrahim Tatlıses, 1980'li yılların başında Orhan Bora adında bir tutuklunun ziyaretine gelmişti. Tatlıses, ziyaret görüş yerinde öyle bağırıyordu ki bir olay mı oluyor diye yanına gittik ve kendisini uyardık.

- Bizim işimiz bağırmak, sahnede şarkı söylüyoruz, burayı da öyle sandık, kusura bakmayın, diyerek sesini alçalttı.

SAZINI DA MAHKUM ETTİREN SANATÇI: ABDULLAH PAPUR?

Söylediği bir türkü nedeniyle tutuklanan Abdullah Papur, Bayrampaşa Cezaevi'ne getirilmişti. Nasıl ki bir yazar kaleminden ayrı kalamıyorsa, bir sanatçı olarak Abdullah Papur da sazıyla gelmişti.

Biz gardiyanlar, Abdullah Bey'e sazıyla içeri giremeyeceğini, savcı izni olmadan böyle bir şeye izin veremeyeceğimizi söyledik. Bu durum karşısında sinirlenen Abdullah Bey:

- O zaman beni savcı beyle görüştürün diyerek, sazını ver-

memekte direndi. Bizler de çaresiz Abdullah Bey'i savcının odasına götürdük. İçeri giren Abdullah Bey:

- Bakın savcı bey! Ben söylediğim bir türkü yüzünden hüküm giydim. Beni tevkif ettiniz. Ama burada bir suçlu daha var. Ben söyledim saz da çaldı. Sazı niye tevkif etmiyorsunuz?, diyerek esprili bir şekilde durumunu izah etti. Bu sözler karşısında savcı:

- Saz cansız bir varlıktır. Onu nasıl tevkif edelim?, diye sordu.

Abdullah Bey devam etti:

- Takdir edersiniz ki türkü sazla söylenir. Eğer sazsız söylersek, ne siz dinlersiniz ne de başkaları...

Savcıyla yaşanan bu esprili diyalog sonucunda, Abdullah Papur sazını da mahkum ettirmeyi başardı.

KEMİKKIRAN HAMİDO, USTURA KEMAL, APARTMAN MUSTAFA

Görevimiz çok ağır ve mesuliyeti fazla olan bir meslek. Halen devam eden görevdeki meslektaşlarıma kolaylıklar diliyorum. Onların halinden ancak bu görevi yapanlar anlar. Orada yaşadıklarım aklıma geldikçe onları daha bir özlüyorum.

Kemikıran Hamido, Ustura Kemal, Apartman Mustafa gibi ünlü başgardiyanlarla birebir görev yaptım. Bu lakaplar onlara tutuklular tarafından verildi.

Gazete ve dergilerde haklarında yazılar yazıldı. Hamido lakaplı başgardiyana bu adı, 1973 yılında gazetelerin "dağların kralı" diye yazdığı Hekimo adlı bir tutuklu taktı.

Apartman Mustafa ise gerçekten çok babayiğit bir

gardiyandı. Onun ayakkabıları özel olarak yapılıyordu. Tutuklular onu "apartman gibi adam" diye anıyorlardı. Ustura Kemal ise çok kısa boylu zayıf bir başgardiyandı. Boyu küçük olduğu için biraz dik ve sert konuşurdu. Bu yüzden kendisine bu lakabı takmışlardı.

Biz gardiyanlar arasında bu durum espri konusu olmuştu. Kendisine, "Kardeşim biraz kafanı önüne eğ. O kadar dik tutuyor ve sert yürüyorsun ki tutuklular sana ustura diyor, gazeteler senden bahsediyor." diyerek gülerdik.

Bayrampaşa Cezaevi'nde yatan tanınmış yazarlardan biri de Çetin Altan idi. Yazdığı eserlerdeki Ustura Kemal, Apartman Mustafa, Kemikkıran Hamido, Berbat Ahmet gibi karakterler, bazı tutuklu ve gardiyanlardan esinlenerek ortaya çıkardığı tiplerdi.

GARDİYANLAR LAKAP ALIR DA AMİRLER ALMAZ MI?

Lakaplı gardiyanlar kamuoyunda duyulur da savcılar hiç duyulmaz mı... 1976 yılında görev yapan Mustafa Uçkan'a mahkumlar Kolombo lakabını takmıştı.

Savcı Necati Özdemir çiftetelli oynarken tutuklulardan uyuşturucu kaçakçısı Halil Havar yakasına para taktı.

1996 yılında ise "Bu cezaevini ancak ben düzeltirim." diyen Necati Özdemir göreve başladı.

Basından adı düşmeyen bu savcıyı, memleketin hemen hemen her yerinde tanımayan, duymayan kalmadı. Benim gözlemlerime göre Necati Özdemir'in cezaevi idaresi hakkında pek bir tecrübesi yoktu.

Tutukluların bellerinde silahla dolaştığı zamanlarda koğuşlara girerek yemekler yedi, eğlencelere katıldı. Tutuklularla çiftetelli oynadı. Uyuşturucu kaçakçısı Halil Havar, Özdemir'e çiftetelli oynarken paralar yapıştırdı.

Hatta bir gün yanına tutukluları alarak cezaevini gezmeye başladı. "Şurasını çay ocağı, burayı cafe yapalım." diye onlarla istişarede bulundu. Tutuklular da kendisine bu yüzden Necati Baba lakabını taktılar.

Bayrampaşa Cezaevi basının takip ettiği bir yer olduğu için ya buradan isim alırsınız ya da ölür gidersiniz. Bizimkiler ölmedi ama isimlerini basın yoluyla bol bol duyurdular.

ISLAH OLANLAR...

Bayrampaşa Cezaevi'nde yatıp dışarıda topluma karışanlar da çok olmuştur. Uyuşturucu bağımlılığından kurtulan, işledikleri suçlardan pişman olan kişilerin, dışarıda düzgün bir hayat kurduğunu, iş, ev ve çoluk çocuk sahibi olduğunu görünce çok memnun olurdum.

Zamanında cezaevinde yaralama ve cinayetten yatan Tahsin Tapçu, Yakup Yenice, Turgut Tarhan, Mahmut Gültekin, Ferman Tarhan, Turgut Aktan gibi bu kişiler, şimdi dışarıda çok güzel hayatlar sürüyorlar.

Turgut Tarhan bir gün bana şunları söylemişti: "Cezaevinde uyuşturucudan ve bazı olaylardan devamlı uzak durdum. Bir yuva kuracağız düşüncesiyle iyi halli olarak yattım ve çıktım. Senin sözlerini her zaman kendime rehber

ettim. İnanıyorum ki öbür arkadaşlar da aynı düşünmüşlerdir. Bu konuda size minnettarım."

Turgut Tarhan çıktıktan sonra evlendi, yuvasını kurdu, şimdi üç çocuğunu okutuyor. Turgut Aktan da babasının işlerinin başına geçmişti. Eşiyle birlikte Hac ziyaretinde bile bulunmuştu. Yukarıda bahsettiğim tüm insanlar aynen Turgut Tarhan ve Turgut Aktan gibi yaşamlarını devam ettiriyorlar.

SİNEMA SANATÇISI SELAHATTİN GÜÇLÜ

Sinema sanatçısı Selahattin Güçlü 1985 yılında cezaevinde cinayet suçundan yatmıştı. Tahliye olduktan sonra Beşiktaş'ta bir büfe işletmeye başlamıştı. Bir gün oradan geçerken kendisiyle karşılaştım. Beni görünce sevindi, bana çay ikram etti. Ben çayımı içerken, o elinde bir bezle durmadan masayı silerdi.

Sinemayı bırakmıştı, şimdi ise büfe işletiyordu. Ne olursa olsun yaptığı işten gurur duyduğunu belirtmişti. Diğerleri gibi onun da kendisine bir düzen kurmuş olması beni sevindirmişti.

Onunla birlikte aynı koğuşu paylaşan Çamlıcalı Haydar, Veli Doğan, Mustafa Şengül, Mehmet Kirman, Müslüm Bakan, Cemalettin Tek, Arnavut Nihat gibi isimlerden bazıları tahliye olmuştu bazıları da diğer cezaevlerine sevk edilmişti.

BABALAR VE ÇOCUKLARI

Cezaevinde beni düşündüren bazı olaylar vardı. Kabadayılığa özenen gençler, yaralama ve cinayet suçundan buraya geliyorlardı. Özenti diyorum çünkü bu çocukların

Zeki Bulutoğlu'nun oğlu
Bulut Bulutoğlu

babaları iş dünyasında söz sahibi kişilerdi. Örneğin Biberoğlu inşaatlarının sahibinin oğlu Mahmut Biberoğlu, babasının tam aksine çeşitli suçlardan cezaevine girip çıkı yordu.

Ünlü kabadayı Enis Karaduman'ın babası ise Vatan Konserveleri'nin sahibi saygın bir işadamıydı. Suudi Arabistanlı işadamları onun imzası olmadan Türkiye'ye mal bile vermezlerdi. Zeytinburnu'nda bulunan deri fabrikalarının sahibinin oğlu Mustafa Aygül de yine babası gibi ticaret yapmaz, cezaevinde yatardı.

İdris Özbir'in sağ kolu ve Trakya'da çok geniş topraklara sahip olan Zeki Bulutoğlu'nun oğlu, Bulut Bulutoğlu ise yukarıdakilerin tam aksine babasının yolunu takip etmemişti, maden ocakları çalıştırıyordu.

Bu çocukların kimi özentiden bu yola düşmüştü, kimi de babalarının yaşamını görüp onun yolundan gitmeme kararı almıştı.

KABADAYILARA SON BİR SÖZÜM VAR

25 yıl acısıyla tatlısıyla Bayrampaşa Cezaevi'nde günlerimiz geçti. Devletin vermiş olduğu emir ve talimatlar doğrultusunda cezaevi kanun ve tüzüklerini en adil şekilde uygulamaya çalıştım. Bu benim temel görevimdi. Ama bazı zamanlarda sizi de rahatsız eden uygulamalar oldu. Lakin gördüm ki hiçbir zaman bunu bir kargaşa vesilesi

yapıp kin gütmediniz.

Sizlere son bir sözüm var: Oturduğunuz koltuğa oğlunuzu oturtmayınız. Cezaevinde yatıp, ıslah olup çıkanlar, iş güç sahibi olanlar, beni ne kadar memnun etmişse, sizlerin okuyan çocukları da o kadar çok memnun etmiştir. Çünkü sizin koltuğunuza değil devletin her vatandaşına eşit şartlarda sunduğu koltuklara oturacaklardır. Kim bilir bazıları siyasetçi, ekonomist olarak da bizleri yönetecektir.

Emekliliğimden sonra çalışmış olduğum medya kuruluşunda yaptığım araştırmalar sonucunda yeni kuşaktan bir çok ismin okuyarak babalarının ve dedelerinin koltuklarına talip olmadığını gördüm. Mesala Dündar Kılıç'ın kardeşi İbrahim Kılıç'ın iki oğlu, biri siyasal mezunu olup şu an kaymakamlık atamasını beklemektedir. Diğer oğlu ise bitirdiği iktisat fakültesinin ardından Amerika'da master yapmıştır ve ekonomist olmuştur.

Enis Karaduman'ın oğlu da Amerika'da bitirdiği okulunun ardından şu anda büyük bir kuruluşun yönetim kurulunda çalışmaktadır. Cihan Erol'un çocukları ise ülkemizin en önemli kolejlerinden birinde okulun en çalışkan öğrencileri olarak eğitimlerini sürdürmektedirler.

Hamza Kır'ın çocuğu ise iktisat fakültesini bitirerek eko nomist olmuştur.

Bu örneklerde görüldüğü gibi isteyerek ya da istemeyerek koşulların mecburiyetiyle içinde bulunduğunuz koltuklarınız sizden sonra dolmasın. Çocuklarınız eğitimli, kültürlü, ülkesini seven bireyler olarak saygı ve sevgiyle anılan isimler olsun. Bence sizin şu anki en önemli vazifeniz budur...

Ayrıca emekli olmadan önce Hakkari Cezaevi'nde görev yaptım. O cezaevinde de hasımları çok olan tutuklular

gördüm. Onlara da tuttukları kinin sonu olmadığını, kan davasını unutmalarını tavsiye ediyordum. Hakkari Başkale'de İskender Ertuş'un kardeşi, düşmanlık meselesinden 7 kişiyi öldürmekten yargılanıyordu. Ancak kan davasının nesiller boyu devam etmesinden hiç yana değildi. Barış içinde, kardeşçe yaşamayı savunuyordu.

Gözlemlerime göre bu tür suçlar işleyen kişilerden hiçbiri suçunu övünerek anlatmazdı. Hal böyle iken, cezaevi yapmak yerine suç oranını dürmek memleketimiz açısından daha iyi olur.

Özentileri, kötü alışkanlıkları, hırsları kaldırıp yerine okumayı, eğitimi, kültür ve sanatı teşvik edici çalışmalar yapılmalı. Tabi ki ilk önce işsizlik sorunu çözülürse eminim ki cezaevleri yavaş yavaş boşalır.

GENÇLERE TAVSİYELERİM

Sokakta gezerken herkesi tutuklu sanıyorum.

Balkanların ikinci büyük cezaevi olan Bayrampaşa benim için artık anılarda kaldı. Umarım burası da müze haline geti rilen Sultanahmet Cezaevi gibi halkın yararına sunulur, hastane olur. Bu olay da burada noktalanır. Bir memlekette cezaevi ne kadar az olursa o memlekette suç az işleniyor demektir.

Şunu özellikle belirtmek istiyorum: 25 sene içerisinde Bayrampaşa'ya o kadar tutuklu girip çıktı ki, şimdi İstanbul sokaklarında gezerken gördüğüm tüm insanları, bana yabancı da olsa tanıyormuşum gibi geliyor. Herkesin Bayrampaşa'ya uğradığını zannediyorum.

1973 yılında Bayrampaşa'da tutuklu sayısı azdı. Cinayetten yatan tutuklu sayısı ise daha azdı. Bayrampaşa'da yatan bir tutuklu dışarı çıktığı zaman her zaman eziklik duyardı.

Tekrar içeri düşen tutuklulara sorardım: "Tekrar niye geldiniz?" diye. Verdikleri cevap, "Sağmalcılar'a girip çıkınca kimse iş vermiyor. Bunun için bir ayağımız buradadır. Kurtulmamız zor olacak." şeklindeydi.

Sevgili gençler,

Unutmayınız ki sizler bu memleketin geleceğisiniz. Gerek dünya görüşünüz, gerekse kültürünüzle yarınlara ışık tutmanız bekleniyor sizlerden. Aksi davranışlar sergilerseniz hem kendi yarınlarınızı karartmış olursunuz hem de memleketimizin...

Burada sizlere yapabileceğim en önemli tavsiye, uyuşturucu ve zihninizi pasifize edebilecek diğer zararlı maddelerden kesinlikle uzak durmanızdır. Ayrıca bu maddelere karşı tavır alarak kullananları da uyarmalısınız.

Hangi psikolojide ve hangi şartlarda olursanız olun, tek sığınağınız aileniz ve güçlü kişiliğiniz olmalıdır. Çünkü her insan aslında güçlü bir karakterde yaratılmıştır. Yeter ki insanoğlu bu gücü fark edip, onu geliştirmeye çalışsın. İnsan iradesine ne kadar hakimse, çevresine ve topluma da o kadar hakimdir.

Milletlerin tarihleri neden önemlidir hiç düşündünüz mü? Muhakkak ki düşünmüşsünüzdür. Tarih bilgisi yani bir milletin geçmişi, geleceğine dair atacağı adımlara kılavuzluk eder. Yani geleceğimizi hazırlarken geçmişteki hatalardan ders, başarılardan da örnekler alarak hareket ederiz.

Geçmişimize bir bakalım. Koskoca bir imparatorluk... Dünyanın en güçlü ordusu... Yetişen onca alim ve bilim adamı... Düşünür... Sonra her şeyden önemlisi, bütün dünyaya kendisini kabul ettirmiş bir güç... Koskoca Osmanlı İmparatorluğu...

Bir de günümüze bakalım. Avrupa'ya açılalım derken bütün değerlerini yitirmiş bir zihniyet... Avrupa'ya ihraç ettiğimiz binlerce pırıl pırıl beyin... Avrupa'dan ithal

ettiğimiz binlerce safsata... Bunlar da yetmiyormuş gibi geçmişini mumla arayan bir toplum...

Gerçekten düştüğümüz durum çok vahim. Ama bizi bu duruma düşüren sebepler nelerdir, hiç düşündünüz mü? Atatürk Cumhuriyeti kurarken bunları mı planlamıştı? Elbette ki hayır. Teorik olarak Atatürk ilke ve inkılaplarını savunsak da pratikte uyguladığımız şeylere aslında kendimiz de inanmıyoruz. Pekala burada bizlere düşen sorumluluk nelerdir? İşte asıl mesele bu.

Sevgili gençler,

Eskimiş saplantıları bir tarafa atarak, tamamıyla kendimiz olabilirsek, Avrupa'nın değerlerini, yaşama biçimini değil de bilgi birikimini takip edebilirsek, ne yozlaşma olur bu memlekette ne de bahsettiğimiz kötü alışkanlıklar.

Şunu çok iyi biliyoruz ki gerek uyuşturucu maddeler gerekse gençliğimizin düştüğü vahim durumların asıl nedeni, televizyonlarda gördüğümüz Avrupa gençliğine özenti ve değerlerimizden uzaklaşmamızdır.

Sevgili gençler, gençliğinizin kıymetini iyi bilin. Asla ve asla özenti kurbanı olup, kendinize acı sonlar hazırlamayın. Unutmayın ki sizler ne kadar pozitif düşünür, ne kadar gerçekçi ve yararlı bir yaşamı seçerseniz, ülkemizde de o kadar hapishanelere az gereksinim duyulacaktır.

Biz büyükler, cezaevlerinde kararan hayatlar değil, bilgi ve akılla aydınlanan hayatlar istiyoruz. Memleketimizin de ihtiyacı olan değer budur.

Saygıdeğer anne babalar,

Aydınlık yarınların oluşmasında siz yetişkinlere de önemli vazifeler düşmektedir. Unutmayalım ki bu dünyaya bırakabileceğimiz en değerli eser, iyi yetiştirdiğimiz evlatlarımızdır.

Onlara nasıl davranırsak, onları ne kadar iyi anlarsak, onları nasıl görmek istediğimizden çok, onların tercihlerine ne kadar hoşgörüyle yaklaşırsak, o kadar iyi ve sağlam kişilikli birer insan yetiştirebiliriz.

Bir bina düşünelim. Binanın en önemli noktası muhakkak ki temelidir. Temel sağlam olduktan sonra üstüne kaç kat atarsanız atın, fark etmez. Ama temelin zayıf olduğunu düşünürsek küçük bir sarsıntıda binanın yıkılacağı malumdur. İnsanoğlu da aynıdır. Temelinde yani çocukluğunda almış olduğu eğitim, ona verilen değerler ne kadar sağlam ise ilerideki yaşantısında da o kadar sağlam bir kişiliğe sahip olacaktır.

Aksi bir durumda ise kendini toplumdan soyutlayan, belki kendisine ve çevresine küsen, başkalarına bağımlı, zayıf bir kişilik olacaktır.

Unutmayınız ki gençleri, uyuşturucu ve benzeri maddelerin tuzağına iten en önemli nedenlerden biri ailelerin ilgisizliğidir. Birçok anne-baba işinden belki de para hırsından dolayı çocuklarına gereken ilgiyi gösterememektedir.

Kendini yalnız ve dışlanmış hisseden çocuk veya genç dışarıya yönelmekte, bir çoğu da yanlış insanlarla arkadaşlık etmektedir. Ailesinden gereken ilgiyi göremeyen çocuk, kendisine yakınlık gösteren insanın karakterinden çok, onun kendisine gösterdiği ilgiye odaklanmaktadır.

Karşısındaki insana, kendini minnet borcu içinde hissetmektedir. Bu durum sonucunda karşısındaki kişinin isteklerine doğruluğuna yanlışlığına bakmaksızın riayet etmektir. Arkadaşını kaybetmemek için onun önereceği her türlü paylaşıma katılmaktır. Sonuçta istemeyen durumlar ortaya çıkmaktadır.

Değerli anne babalar,

Her şey bir gün rayına girer. Para da kazanılır, iş de kurulur, evde alınır, araba da... Ama kaybedilmiş bir evladı geri getirmek olanaksızdır. Hele uyuşturucu ve benzeri zararlı maddelerin pençesine düşmüş çocuklarımızı yeniden kazanmak, maalesef ağır bedeller ödetir insana. Burada biz yetişkinlere düşen en önemli görev, çocuklarımızı çok geç olmadan dışarıdaki art niyetli insanlardan korumak. Unutmayınız ki hapishaneleri ancak ve ancak iyi yetişmiş ve donanımlı bir nesil boşaltacaktır. Aksi takdirde, yine taptaze beyinlerimiz ve gencecik bedenler soğuk duvarlar arasında çürüyüp gidecektir.

CEZAEVİ ŞİİRLERİ

Düşme arkadaş
Derler hapishane aslan yatağı
En iyi yıllarım orada geçti
Sakın aldanıp da düşme arkadaş

Anlıyorum ki fani dünyada yüzün gülmemiş
Çok çekip üzülmüşsün yarin gelmemiş
Elinde olmadan mahpusluk gelmiş
Ben de üzülmüştüm düşme arkadaş

Of çektikçe sana acırdım
Vazifem icabı sana kızardım
Bazen volta atar bazen ağlardın
Çok gayret et bir daha düşme arkadaş

Nice delikanlılar gördüm orada
Bazen düşünceli bazen de asabi
Ziyaret gelmezse dertle dolardı
Sen sen ol oraya düşme arkadaş

Aslan yatağı derler misali
Bazen akıllı oldun bazen deli
Mahpusluğun var elbet sonu
Çıktıktan sonra bir daha düşme arkadaş

İsmail Oğuz'um sizlerle yaşadım
Bazen yandım bazen üşüdüm
Kırık camlar önünde geçti günlerim
Islah ol, oraya düşme arkadaş

* * * * *

Kazam Tuzluca köyüm Kalaça
Geçim sıkıntısı zorladı göçe
Ne gündüz uyudum ne de gece
Olmadı elimden tutanım benim

Geç yaşımda düştüm gurbet yoluna
Mekan kurdum İstanbul'un bu semtine
Nasibim yazıldı ıslah evine
Hapishane oldu mekanım benim

Gece-gündüz uyumadan çalıştım
Binbir çeşit insanlarla yarıştım
Bazen kavga ettim bazen barıştım
Böylelikle geçti zamanım benim

Çocuklar büyüdü geçim zorlaştı
Bütün dostlar benim için sırdaştı
Türkiye'de yaşayan herkes kardeşti
Bu yolda yürüdü kervanım benim

Çalıştım vatana hizmet eyledim
Vazifemde doğruları söyledim
Kalbimde sakladım hiç sır vermedim
Bunu takdir etsin dostlarım benim

Artık yaşım geldi emekli oldum
Şahin tepesine evimi kurdum
Kötülük görmedim iyilik buldum
Dostluktan yanadır sırlarım benim

İsmail Oğuz'um, budur hislerim
Sırları hep kalbimde gizledim
Kitabım okusun bütün dostlarım
Dostlarım anlasın sırlarım benim

Haziran 2002